

Aizsardzības ministrija

AIZSARDZĪBAS MINISTRIJAS 2016. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

SATURS

Aizsardzības ministrijas valsts sekretāra ievads.....	6
1. nodaļa. Aizsardzības ministrijas darbības vispārīgs raksturojums	10
1.1. Aizsardzības ministrijas juridiskais statuss	10
1.2. Politikas jomas, funkcijas un uzdevumi	10
1.3. Darbības virzieni, prioritātes, budžeta programmas	11
1.4. 2016. gada galvenie uzdevumi	11
1.5. Aizsardzības ministrijas padotībā esošās iestādes.....	12
2. nodaļa. Aizsardzības ministrijas finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti	14
2.1. Aizsardzības ministrijas budžeta finansējums un tā izlietojums	14
Aizsardzības ministrijas valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	14
Aizsardzības ministrijas pārskata gada budžeta programmas	15
Valsts budžeta ilgtermiņa saistību projekti	19
2.2. Aizsardzības ministrijas darbības rezultāti 2016. gadā	20
Aizsardzības politika	20
Valsts aizsardzības koncepcija.....	20
Baltijas valstu sadarbība	21
Divpusējā sadarbība.....	21
Latvijas aizsardzības spēju stiprināšana	24
<i>NATO</i> kolektīvās aizsardzības principu stiprināšana.....	26
Ieguldījums starptautiskajā drošībā	26
Dalība ES kopējās drošības un aizsardzības politikā.....	26
ES globālā stratēģija ārlietās un drošības politikā	27
Hibrīddraudi, kiberdrošība un kiberaizsardzība	27
ES un <i>NATO</i> sadarbība	28
Dalība starptautiskajās operācijās un spēku struktūrās.....	29
Ģeotelpiskās informācijas politikas plānošana un īstenošana	30
Normatīvo aktu izstrāde valsts aizsardzības nozarē	31
Nodrošinājuma politika	38
NBS materiāltehniskais nodrošinājums.....	38
Infrastrukturā nodrošinājums	40
Uzņēmējdarbības vides veicināšana aizsardzības nozarē	41
Zinātniskās pētniecības darbības koordinēšana.....	41
Militārā izglītība un svešvalodu apguve	42
Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas	42
Iekšējais audits.....	42
Ģenerālinspekcija	43
Strukturālās izmaiņas un reorganizācijas.....	43
2.3. Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu,	
t.sk. Nacionālo bruņoto spēku, darbības galvenie virzieni un rezultāti	44
Latvijas Kara muzejs	44
Muzeja pieejamība un izglītojošā darbība	44
Pētniecības darbs	44
Ekspozīcija un īslaicīgās izstādes	45

Krājuma darbs.....	45
Muzeja infrastruktūra	46
Informācija par iespējamiem iestādes darbību ietekmējošiem apstākļiem.....	46
Jaunsardzes un informācijas centrs.....	46
Jaunsardze.....	46
Militārā informācija.....	48
Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra	49
Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs.....	51
Nekustamie īpašumi	51
Būvniecība.....	51
Apsaimniekošana.....	52
Centralizētais publiskais iepirkums	53
Centralizētā apgāde.....	53
Militārās izlūkošanas un drošības dienests	54
Nacionālie bruņotie spēki	54
NBS dalība militārajās mācībās un starptautiskajās operācijās.....	55
Sauszemes spēku kājnieku brigāde.....	57
Jūras spēku flotile	58
Gaisa spēku aviācijas bāze	58
Štāba bataljons.....	59
Sakaru un informācijas sistēmu atbalsta centrs	59
Godasardzes rota un NBS orķestris	59
Militārā policija	59
Nodrošinājuma pavēlniecība	60
Mācību vadības pavēlniecība.....	60
Sporta klubs	61
Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs.....	61
Speciālo uzdevumu vienība.....	61
Zemessardze	62

3. nodaļa. Aizsardzības ministrijas personāls.....64

4. nodaļa. Komunikācija ar sabiedrību.....65

4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi	65
4.2. Sabiedrības viedokļa izzināšanas pasākumi	67
4.3. Sadarbība ar nevalstisko sektoru	69

5. nodaļa. Aizsardzības ministrijas plāns 2017. gadam

5.1. Galvenie uzdevumi un pasākumi 2017. gadam	71
5.2. Plānotie sadarbības projekti un pētījumi 2017. gadam.....	71
5.3. Aizsardzības ministrijas 2017. gada budžets	73

Aizsardzības ministrijas publiskajā pārskatā izmantotie saīsinājumi

74

Aizsardzības ministrijas valsts sekretāra ievads

Krievijas agresīvās ārpolitikas, plaša mēroga militāro mācību pie Latvijas robežas un militārās infrastruktūras pieauguma un uzbrūkošu spēju attīstības dēļ 2016. gadā tika stiprinātas Latvijas nacionālās spējas un veicināta atturēšanas politika.

2016. gadā, reaģējot uz aktuālo starptautisko un reģionālo drošības situāciju, viens no aizsardzības ministrijas galvenajiem darbības virzieniem bija **infrastruktūras attīstīšana** Latvijas aizsardzības pilnveidošanai un sabiedroto spēku uzņemšanai. Vienlaikus tika attīstīta **agrās brīdināšanas sistēma**, t.sk. pretgaisa aizsardzības spējas, gaisa telpas novērošanas radaru pārklājuma un pretgaisa aizsardzības komandvadības spēju nodrošināšana.

Nozīmīgs virziens Latvijas teritorijas aizsardzības pastiprināšanā bija **kaujas gatavības celšana**, t.sk. Sauszemes spēku kājnieku brigādes mehanizācijas projekta turpināšana,

sekmējot mehanizēto platformu integrēšanu Nacionālo bruņoto spēku uzdevumu veikšanā un uzsākot netiešā uguns atbalsta un militāro inženieru spēju attīstību Sauszemes spēku kājnieku brigādē.

Papildu uzsvars Nacionālo bruņoto spēku spēju attīstībā tika likts uz Zemessardzes un Speciālo uzdevumu vienības spēju uzlabošanu, kas ir kritiskas arī hibrīdkara draudu novēršanai vai pārvarēšanai. Tāpat tika uzsākta Nacionālo bruņoto spēku vienības Latgalē izveide un aktīva personāla rekrutēšana.

2016. gadā tika aktualizēta **Valsts aizsardzības koncepcija**, turpmākajiem četriem gadiem nosakot šādus valsts aizsardzības stratēģiskos principus:

1. *Valsts rīcībspēja un griba*, akcentējot Nacionālo bruņoto spēku vienību autonomas kaujas darbības veikšanu un katras

vienības un apakšvienības komandiera spēju patstāvīgi izvērtēt taktisko situāciju un izvēlēties labāko operacionālo risinājumu. Vienlaicīgi tiek uzsvērts katra pilsoņa pienākums aizstāvēt valsti un pretoties agresoram. Valsts aizsardzība ir beznosacījuma.

2. Atturēšanas politika kā līdzeklis ārējo militāro draudu mazināšanai, uzsverot sabiedroto klātbūtnes Latvijā nepieciešamību, vienlaikus nodrošinot uzņemošās valsts atbalstu Latvijas teritorijā izvietotajiem sabiedroto spēkiem.
3. Valsts aizsardzības īstenošana un ārējo draudu pārvarēšana ciešā sadarbībā ar sabiedrotajiem, īpaši izceļot stratēģisko partneri ASV, intensificējot sadarbību ar Kanādu saistībā ar Ziemeļatlantijas līguma organizācijas Varšavas samitā pieņemto lēmumu par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas paplašināto klātbūtni Latvijā. Gādājot par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas gaisa telpas drošību, **Vācija** nodrošināja arī pārvietojamā Gaisa kontroles un ziņošanas centra darbību Lielvārdē. Tikpat nozīmīgas ir **Baltijas valstu** kopējās sadarbības jomas, proti, Baltijas aizsardzības koledža, kuras vadību ir uzņēmusies Latvija, kā arī Ziemeļatlantijas līguma organizācijas Baltijas valstu Gaisa patrulēšanas misija, kurai 2016. gadā Baltijas valstis kopīgi palielināja budžetu.

Aktualizētā Valsts aizsardzības koncepcija nosaka Nacionālo bruņoto spēku skaitlisko sastāvu: **17 500 militāri sagatavotu karavīru**, no kuriem 6500 ir profesionālā dienesta karavīri, 8000 zemessargi un 3000 rezerves karavīri.

Veicinot Ziemeļatlantijas līguma organizācijas īstenoto atturēšanas politiku un stiprinot alianses aizsardzību, tika panākts nozīmīgs lēmums par **Ziemeļatlantijas līguma organizācijas spēku pastāvīgu izvietojumu** Latvijā un reģionā Ziemeļatlantijas līguma organizācijas paplašinātās klātbūtnes ietvaros. Sabiedroto spēku kaujas grupu Latvijā veidos Kanāda, Spānija, Itālija, Polija, Albānija un Slovēnija.

Nodrošinot Latvijas karavīru dalību Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un Eiropas Savienības operācijās, Ziemeļatlantijas līguma organizācijas ātrās reaģēšanas spēkos un ES kaujas grupās, Latvijas karavīri uzsāka dalību pret teroristisko organizāciju "Islāma valsts" vērstajā starptautiskās koalīcijas Apvienoto spēku militārajā operācijā "*Inherent Resolve*" Irākā. Latvijas karavīri pirmo reizi uzsāka dalību Apvienoto Nāciju Organizācijas vadītajā visaptverošajā integrētajā stabilizācijas operācijā Mali "*MINUSMA*". Aktīva dalība starptautiskajās operācijās tiks turpināta arī 2017. gadā.

Pārskata periodā **Latvijā bija vērienīgas militārās mācības**, piesaistot plašāku valstu skaitu, lielāku karavīru skaitu, vairāk tehnikas vienību. Mācību sagatavošanas un to norises laikā karavīri vingrinājās uzņemošās valsts atbalsta sniegšanā, pilnveidoja Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un partnervalstu sadarbības spējas, plānoja un vadīja dažādas taktiskās operācijas starptautiskā vidē. NBS karavīri 2016. gadā piedalījās vairāk nekā 90 militārajās mācībās un vingrinājumos. Lielākās Latvijā organizētās mācības bija: "*Summer Shield XIII*", "*Saber Strike 2016*", "*Zobens 2016*", "*Sudraba Bulta 2016*", "*Detonators 2016*" un "*Baltic Fortress*".

Nodrošinājuma jomā liels darbs tika veikts sakarā ar plānoto aizsardzības budžeta palielinājumu līdz 2% no iekšzemes kopprodukta 2018. gadā. Varēja aktīvi strādāt pie aizsardzības resora materiāltehniskā, kā arī infrastruktūras nodrošinājuma plānošanas uzlabošanas, izstrādājot detalizētus vidēja un ilgtermiņa ieroču, munīcijas, optikas līdzekļu iepirkumu un būvniecības plānus. Papildus tika sniegts atbalsts Valsts Robežsardzei, nodrošinot tās pārapbruņošanu ar Ziemeļatlantijas līguma organizācijas standartiem atbilstošu bruņojumu.

Gādājot par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas telpas drošību un aizsardzību un plānojot pastāvīgās sabiedroto spēku vienības izvietojumu Latvijas teritorijā, intensificējās darbs infrastruktūras attīstībā un uzņemošās valsts atbalsta jomā, piemēram, noliktavu izbūve Ādažu militārajā bāzē, Gaisa spēku aviācijas bāzē Lielvārdē un Vainodē, kazarmu būvniecība Alūksnē un Ādažos.

Vienlaikus tika **veicināta sadarbība ar uzņēmējiem**, organizējot Industriju dienas. Viens no sadarbības mērķiem ir tuvāko gadu laikā attīstīt mācību un kaujas munīcijas ražošanu Latvijā, kas veicinās valsts militāro neatkarību no citu valstu munīcijas piegādātājiem. Secīgi 2016. gadā tika apstiprināta aizsardzības un drošības industrijas atbalsta politika, tādējādi sākot darbu pie praktisku pasākumu ieviešanas uzņēmēju atbalstam, Latvijas apakšuzņēmumu iesaisti lielajos ārvalstu iepirkumos, kā arī piegāžu drošības jautājumu risināšanu sadarbībā ar vietējiem ražotājiem.

Aizvadītajā gadā tika turpinātas sarunas ar ārvalstu partneriem par militārā ekipējuma iegādes iespējām, lai uzlabotu Nacionālo bruņoto spēku netiešā uguns atbalsta spējas.

Gādājot par sabiedrības drošību un sniedzot nepieciešamo atbalstu, 2016. gadā Zemessardze palīdzēja plūdu, mežu ugunsgrēku un citu dabas katastrofu seku likvidēšanā un sabiedriskās kārtības nodrošināšanā. Neatsverams bija zemessargu atbalsts pazudušu cilvēku meklēšanā.

2016. gadā Zemessardzes Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas vienība veica 1090 uzdevumus, neitralizējot 5099 sprādzienbīstamus priekšmetus. Jūras spēku flotile veica 178 sprādzienbīstamo objektu iznīcināšanu jūrā. Veicot pazudušu cilvēku meklēšanu jūrā un nodrošinot medicīnisko evakuāciju, tika izglābtas 14 cilvēku dzīvības. Gaisa spēki regulāri piedalījās meklēšanas un glābšanas darbos, glābjot nelaimē nonākušos.

Koordinējot Latvijas dalību starptautiskās kibernetikas politikas veidošanā, Latvija kopā ar pārējām Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalstīm 2016. gadā apņēmas **stiprināt nacionālās kiberaizsardzības spējas**, attīstot NBS kiberaizsardzības vienības spējas un koordinējot un organizējot kiberaizsardzības attīstības mācības, piemēram, "*Baltic Ghost*" un citas.

Esmu gandarīts, ka **2016. gada uzdevumi ir godprātīgi izpildīti** un mērķi sasniegti. Esam spēruši nopietnu soli Nacionālo bruņoto spēku kaujas spēju pilnveidē un kopīgi pieņēmuši lēmumu par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas spēku pastāvīgu izvietojumu Latvijā. Šis ir **apliecinājums alianses vienotībai, spēkam un solidaritātei**.

2017. gadā tiek plānots profesionālā militārā dienesta personāla skaita pieaugums, Sauszemes spēku kājnieku brigādes mehanizētā bataljona attīstība, militāro inženieru spēju

pilnveidošana un netiešā uguns atbalsta spējas nodrošināšana gan Sauszemes spēku kājnieku brigādē, gan Zemessardzē. Tiks uzsākta pretgaisa aizsardzības pilnveide, uzlabojot gaisa telpas novērošanas radaru pārklājumu un pretgaisa aizsardzības komandvadību, kā arī modernizētas esošās pretgaisa aizsardzības sistēmas.

Gādājot par patriotisko audzināšanu un sekmējot valsts rīcībspēju, nākamajā gadā turpināsim aktīvi strādāt, lai nodrošinātu Jaunsardzes pieejamību katrā novadā un pilsētā. Izskatīsim iespēju sekmēt valsts aizsardzības mācības ieviešanu Latvijas skolu programmās.

Kā vienu no lielākajiem izaicinājumiem Latvijas uzņemotās valsts spējām 2017. gadā saskatu Kanādas vadītās sabiedroto spēku

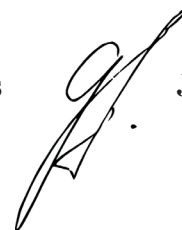
kaujas grupas uzņemšanu Latvijas teritorijā, nodrošinot nepieciešamo infrastruktūru un apstākļus. Esmu pārliecināts, ka mums izdosies!

Turpināsim mērķtiecīgi attīstīt un pilnveidot Nacionālo bruņoto spēku kaujas spējas, tādējādi sadarbībā ar sabiedrotajiem nodrošinot Latvijas un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas drošību.

Kopā esam spēcīgi un vienoti!

Ar cieņu

valsts sekretārs

Jānis Garisons

1. Aizsardzības ministrijas darbības vispārīgs raksturojums

1.1. Aizsardzības ministrijas juridiskais statuss

Aizsardzības ministrija (AM) ir vadošā valsts pārvaldes iestāde valsts aizsardzības nozarē. AM ir augstākā iestāde tās padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm.

AM darbu vada aizsardzības ministrs, savukārt administratīvo vadību un ministrijas funkciju izpildi nodrošina valsts sekretārs. Saikni starp ministru un Saeimu nodrošina parlamentārais sekretārs.

AM administratīvo vadību 2016. gadā nodrošināja četri valsts sekretāra vietnieki – politikas jautājumos, nodrošinājuma jautājumos, finanšu jautājumos un administratīvajos un juridiskajos jautājumos, izpildsekretārs militāro spēju attīstības jautājumos, 11 departamentu direktori un četri patstāvīgo nodaļu vadītāji.

1.2. Politikas jomas, funkcijas un uzdevumi

AM izstrādā valsts aizsardzības politiku, organizē un koordinē valsts aizsardzības politikas īstenošanu, valsts politikas īstenošanu ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā, militārās izglītības un zinātnes jomā, kā arī koordinē nacionālo kibernetikas politiku. AM plāno Nacionālo bruņoto spēku (NBS) vidēja un ilgtermiņa spēju attīstību – infrastruktūru, personālu, finanses un nodrošinājumu ar materiāltehniskajiem līdzekļiem.

Lai izpildītu šīs funkcijas, ministrija veic šādus uzdevumus:

- nodrošina NBS attīstību un atbilstību *NATO* noteiktajām militārajām spējām;
- sagatavo militāro draudu analīzi, izstrādā Valsts aizsardzības koncepciju un Valsts aizsardzības plānu, NBS attīstības plānu, NBS mobilizācijas plānu un uzņemošās valsts atbalsta (UVA) plānu;
- nodrošina valsts aizsardzībā iesaistītā personāla pārvaldes un militārās izglītības politikas izstrādi;
- piedalās *NATO*, Eiropas Savienības (ES) un citu starptautisko drošības un aizsardzības organizāciju drošības un valsts aizsardzības politikas veidošanā;
- nodrošina divpusējo un daudzpusējo valstu sadarbību atbilstoši valsts aizsardzības politikas prioritātēm;
- nodrošina Latvijas līdzdalību starptautiskajos drošības un aizsardzības pasākumos;
- plāno NBS dalību starptautiskajās operācijās;
- vada NBS mobilizāciju un to ārvalstu bruņoto spēku piesaistīšanu, par kuru atbalsta nepieciešamību nolēmis Ministru kabinets (MK);
- izstrādā valsts aizsardzības tehniskā nodrošinājuma un apgādes pamatnostādnes, nosaka NBS vadlīnijas, kā arī izstrādā konceptuālos dokumentus nodrošinājuma un apgādes jomā;
- veido politiku karavīru sociālo garantiju jautājumos un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nodrošina NBS personālsastāvam sociālās garantijas;
- normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izsniedz ārvalstu bruņotajiem spēkiem atļauju bruņojuma ieviešanai Latvijas Republikā vai izvešanai no tās, uzskaita un kontrolē ievesto bruņojumu;
- normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā izsniedz atļaujas (licences) atsevišķu veidu komercdarbībai;

- nodrošina normatīvo aktu projektu izstrādi, kā arī nozares metodisko vadību un pārraudzību ģeodēzijas un kartogrāfijas jomā;
- izstrādā jaunatnes militāri patriotiskās audzināšanas politikas pamatnostādnes;
- koordinē sadarbību ar zinātniskām organizācijām valsts aizsardzības jomā;
- izstrādā pamatnostādnes sabiedrības informēšanai par valsts aizsardzības un starptautiskās drošības politikas jautājumiem;
- koordinē nacionālās kiberdrošības politikas veidošanu un īstenošanu;
- nodrošina Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcijas (*CERT.LV*) un Nacionālās informācijas tehnoloģiju drošības padomes darbu;
- koordinē Latvijas iesaisti starptautiskajā kiberdrošības politikā ES un *NATO* ietvaros;
- koordinē pamatnostādņu “Latvijas kiberdrošības stratēģija 2014.–2018. gadam” rīcības plāna ieviešanu.

1.3. Darbības virzieni, prioritātes, budžeta programmas

2016. gada laikā valsts aizsardzības budžets tika palielināts, plānojot sasniegt 2% no iekšzemes kopprodukta (IKP) 2018. gadā, atbilstoši reaģējot uz aktuālo starptautisko un reģionālo drošības situāciju. Nozīmīgākie NBS spēju uzlabošanas virzieni ietver uzņēmamo valsts atbalstu, agrās brīdināšanas un situācijas izpratnes nodrošināšanu, kā arī kaujas gatavības celšanu.

Kā galvenie AM darbības virzieni aizvadītajā gadā īpaši atzīmējami: gaisa telpas novērošanas un pretgaisa aizsardzības spēju attīstīšana;

- Sauszemes spēku (SzS) attīstība un NBS mehanizācijas projekta turpināšana;
- Speciālo uzdevumu vienības (SUV) attīstība;

- Zemessardzes (ZS) lomas stiprināšana valsts aizsardzībā;
- infrastruktūras attīstīšana un uzņēmamo valsts atbalsta pilnveidošana, lai veicinātu sabiedroto spēku klātbūtni;
- kaujas spēju uzturēšana un attīstība, t.sk. stiprinot Baltijas valstu sadarbību;
- dalība starptautiskajās operācijās un ātrās reaģēšanas spēkos;
- dienesta infrastruktūras uzlabošana un noliktavu sistēmas sakārtošana;
- jaunatnes iesaiste militāri patriotiskajā audzināšanā.

2016. gadā AM budžets bija sadalīts 13 budžeta programmās:

- Valsts drošības aizsardzība;
- Kara muzejs;
- Nacionālie bruņotie spēki;
- Ģeodēzija un kartogrāfija;
- Valsts aizsardzības politikas realizācija;
- Militārpersonu pensiju fonds;
- Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana;
- Jaunsardzes centrs;
- Militārie un aizsardzības pārstāvji ārvalstīs;
- Emisijas kvotu izolīšanas instrumenta finansēto projektu īstenošana;
- Citu ES politikas instrumentu projektu un pasākumu īstenošana;
- Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti;
- Nozaru vadība un politikas plānošana.

1.4. 2016. gada galvenie uzdevumi

Galvenie aizsardzības nozares uzdevumi 2016. gadā bija:

- nodrošināt aizsardzības nozares investīciju izdevumus ne mazāk kā 20% no aizsardzības budžeta;
- nodrošināt aizsardzības nozares personāla izdevumus ne vairāk kā 50% no aizsardzības budžeta;

- nodrošināt profesionālā militārā dienesta personāla skaita pieaugumu;
- turpināt Sauszemes spēku kājnieku brigādes mehanizētā bataljona attīstību, īpašu uzmanību pievēršot Latvijas teritoriālajai aizsardzībai un kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņutehnikas (*CVR(T)*) integrēšanai NBS uzdevumu veikšanā;
- uzsākt netiešā uguns atbalsta spējas attīstību Sauszemes spēku kājnieku brigādē un ZS;
- uzsākt militāro inženieru spējas attīstību Sauszemes spēku kājnieku brigādē;
- turpināt attīstīt pretgaisa aizsardzības spējas, uzlabojot gaisa telpas novērošanas radaru pārklājumu un pretgaisa aizsardzības komandvadības spējas, kā arī modernizējot esošās pretgaisa aizsardzības sistēmas;
- nodrošināt Jaunsardzes pieejamību katrā novadā un republikas nozīmes pilsētā, īpašu uzmanību pievēršot Jaunsardzes stiprināšanai Rīgā, un sasniegt dalībnieku skaitu 7000;
- turpināt Ādažu poligona un Ādažu bāzes infrastruktūras attīstību, lai nodrošinātu nepieciešamās prasības plašāka mēroga apvienoto militāro mācību organizēšanai;
- uzlabot NBS komandvadības un sakaru sistēmu savietojamību ar *NATO* un partnervalstīm;
- nodrošināt Latvijas karavīru dalību *NATO* un ES operācijās, *NATO* ātrās reaģēšanas spēkos un ES kaujas grupās;
- izstrādāt nacionālās aizsardzības un drošības industrijas atbalsta politiku;
- panākt sabiedroto ilgtermiņa militāro klātbūtni Baltijā saskaņā ar *NATO* Varšavas samitā nolemto;
- realizēt kopīgas dažāda līmeņa mācības un vingrinājumus, stiprinot stratēģisko partnerību un militāro sadarbību;
- nodrošināt ASV smagās bruņutehnikas un cita ekipējuma izvietošanu Latvijā;
- kopā ar *NATO* un sabiedrotajiem investēt

infrastruktūrā, kas atbalsta sabiedroto klātbūtni un militāro mācību vajadzības;

- atbalstīt *NATO* Stratēģiskās komunikācijas centru un tā pētniecisko darbību un stiprināt starpinstitūciju sadarbību stratēģiskās komunikācijas jautājumos;
- turpināt attīstīt NBS kiberaizsardzības vienības spējas.

1.5. Aizsardzības ministrijas padotībā esošās iestādes

2016. gadā AM padotības iestāžu skaits bija nemainīgs.

- Latvijas Kara muzejs (LKM) veicina sabiedrības izglītošanu, vāc, saglabā, pēta, izstāda un popularizē ar Latvijas militāro un politisko vēsturi saistītās garīgās un materiālās liecības.
- Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra (LĢIA) īsteno valsts politiku ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā, iegūst, apstrādā un uztur ģeodēziskos un kartogrāfiskos pamatdatus militārajām un civilajām vajadzībām, kā arī nodrošina ģeotelpisko pamatdatu informācijas sistēmas darbību.
- Jaunsardzes un informācijas centrs (JIC) izglīto jaunatni valsts aizsardzības jomā, īstenojot Jaunsargu mācību paraugprogrammu, nodrošina AM un NBS aktualitāšu atspoguļošanu audiovizuālā formā dažādos plašsaziņas līdzekļos un izdod ikmēneša militāro žurnālu “Tēvijas Sargs”.
- Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs (VAMOIC) organizē valsts militārās aizsardzības objektu būvniecību, apsaimnieko aizsardzības nozares nekustamos īpašumus, tajos veic vides aizsardzības pasākumus, kā arī nodrošina atsevišķas NBS apgādes funkcijas, tai skaitā publiskā iepirkuma procedūru īstenošanu,

līgumu pārvaldību, militāri tehnisko līdzekļu kodēšanu.

- Militārās izlūkošanas un drošības dienests (MIDD) ir valsts drošības iestāde, kura veic militāro pretizlūkošanu un izlūkošanu.

Aizsardzības ministram ir tieši pakļauts NBS komandieris, un ministrs veic civilo kontroli

pār bruņotajiem spēkiem. NBS ir militāro formējumu kopums, kas aizsargā Latvijas valsts suverenitāti, teritoriālo nedalāmību un tās iedzīvotājus no agresijas. NBS veic valsts sauszemes, jūras un gaisa teritorijas aizsardzību un kontroli. NBS veido regulārie spēki, ZS un NBS rezerve.

2. Aizsardzības ministrijas finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti

2.1. Aizsardzības ministrijas budžeta finansējums un tā izlietojums

AM saņem līdzekļus no valsts pamatbudžeta, pamatojoties uz likumu par valsts budžetu kārtējam gadam. Tos veido:

- dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem;
- ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi;
- ārvalstu finanšu palīdzība;
- transferti.

Aizsardzības ministrijas valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	255 333 762	364 768 291	360 656 770
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	252 343 511	358 388 774	357 295 394
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1 505 255	2 650 148	2 246 353
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	1 345 829	2 847 627	233 281
1.4.	Transferti	139 167	881 742	881 742
2.	Izdevumi (kopā)	254 845 163	364 768 291	360 656 770
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	230 219 387	308 574 475	307 509 757
2.1.1.	Subsīdijas un dotācijas un sociālie pabalsti	11 512 655	12 130 830	12 118 158
2.1.2.	Starptautiskā sadarbība	7 190 329	9 731 256	9 616 048
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	211 516 403	286 712 389	285 228 861
2.2.	Kapitālie izdevumi	24 625 776	56 193 816	53 693 703

Aizsardzības ministrijas pārskata gada budžeta programmas

Programmas kods	Programmas nosaukums	Plānotais budžets (euro)	Izdevumu izpilde (euro)
06.00.00.	Valsts drošības aizsardzība	11 170 429	11 168 029
12.00.00.	Kara muzejs	1 648 675	1 632 818
22.00.00.	Nacionālie bruņotie spēki	254 233 779	253 625 989
28.00.00.	Ģeodēzija un kartogrāfija	6 420 746	6 092 817
30.00.00.	Valsts aizsardzības politikas realizācija	14 903 388	14 586 909
31.00.00.	Militārpersonu pensiju fonds	11 110 828	11 095 916
33.00.00.	Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana	34 511 438	34 510 700
34.00.00.	Jaunsardzes centrs	5 120 357	5 120 119
35.00.00.	Militārie un aizsardzības pārstāvji ārvalstīs	6 177 157	6 048 016
38.00.00.	Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta finansēto projektu īstenošana	5 990	5 990
70.00.00.	Citu Eiropas Savienības politikas instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	502 134	300 020
73.00.00.	Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti	13 472 024	11 051 400
97.00.00.	Nozaru vadība un politikas plānošana	5 491 346	5 418 047
KOPĀ AM		364 768 291	360 656 770

Programma**“Valsts drošības aizsardzība”**

Saskaņā ar Valsts drošības iestāžu likuma 24. panta 5. punktu un 2004. gada 26. oktobra MK noteikumiem Nr.887 “Valsts noslēpuma objektu saraksts” 2.5.1. punktu, informācija par šīs programmas izdevumiem ir slepena.

Programma “Kara muzejs”

No programmas “Kara muzejs” tiek finansēta LKM darbība un biedrība “Brāļu kapu komiteja”.

Programma

“Nacionālie bruņotie spēki”

Programmā iekļauts finansējums NBS – tajā ir apvienoti visu NBS regulāro spēku vienību un ZS uzturēšanas izdevumi, un izdevumi starptautisko operāciju un NBS personālsastāva centralizētajam atalgojumam.

Programma

“Ģeodēzija un kartogrāfija”

Programmas finansējums piešķirts LĢIA funkciju veikšanai un Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas valsts robežas demarkācijas darbu nodrošināšanai.

Programma

“Valsts aizsardzības politikas realizācija”

Programmā iekļauts finansējums dalības *NATO* pasākumu finansēšanai, informācijas tehnoloģiju drošības veicināšanai Latvijā un iemaksām starptautiskajās organizācijās.

Programma

“Militārpersonu pensiju fonds”

Programmas uzdevums ir nodrošināt pensiju izmaksu atvaļinātām militārpersonām, valsts obligātās apdrošināšanas izmaksas, kā arī pabalstu un piemaksu piešķiršanu atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai.

Programma

“Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana”

No programmas tiek finansēta VAMOIC darbība, kā arī AM nozares infrastruktūras remonts, būvniecība, valsts militārās aizsardzības objektu apsaimniekošana, iepirkuma

procedūru veikšana AM, tās padotībā esošo iestāžu un NBS vajadzībām.

Programma “Jaunsardzes centrs”

No programmas tiek finansēta JIC darbība, t.sk. Jaunsardzes kustība, sabiedrības informēšanas funkcija un atbalsta veicināšana Latvijas aizsardzības politikai.

Programma

“Militārie un aizsardzības pārstāvji ārvalstīs”

Programmā iekļauts finansējums Latvijas aizsardzības atašeju un pārstāvju, kā arī NBS militāro pārstāvju un NBS militāro pārstāvniecību tehnisko darbinieku darbības nodrošināšanai.

Programma

“Citu ES politikas instrumentu projektu un pasākumu īstenošana”

Programmā iekļauts finansējums Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācijai, dodoties uz ES Padomes darba grupu sanāksmēm un sēdēm, kā arī finansējums AM valdījumā esošā nekustamā īpašuma vides aizsardzības pasākumu realizācijai *LIFE* programmas ietvaros.

Programma

“Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti”

No programmas tiek finansēta *NATO* Drošības investīciju programma (*NSIP*). Viens no lielākajiem projektiem ir Lielvārdes militārā lidlauka rekonstrukcija. Projekta īstenošanas rezultātā tiks izveidots *NATO* un nacionālajām prasībām atbilstošs lidlauks, kā arī mūsdienīga

un daudzfunkcionāla militārā bāze, kas nepieciešama, lai NBS varētu pildīt savus uzdevumus valsts aizsardzības nodrošināšanai. Realizējot projektu, Latvija izpildīs *NATO* valsts pienākumus, kuros ietilpst spēja nepieciešamības gadījumā nodrošināt *NATO* operāciju atbalsta pasākumus un apkalpot *NATO* gaisa patrulēšanas lidmašīnas. No programmas tiek finansēti arī projekta “Gaisa komandvādības un kontroles sistēmas programmnodrošinājuma elementa ieviešana (*ASBE*)” un projekta “Eiropas pozicionēšanas ietvars (*E.L.F.*)” izdevumi. Tāpat tika paredzēti arī izdevumi atmaksai valsts pamatbudžetā par projektu “Vienots informācijas logs jūrniecības un loģistikas datu administrēšanai”.

Programma

“Nozaru vadība un politikas plānošana”

Programmā iekļauts AM centrālā aparāta darbības nodrošināšanai nepieciešamais finansējums.

Pārskata gadā Aizsardzības ministrijas centrālais aparāts atbilstoši darbības virzieniem un struktūrai īstenoja šādas budžeta programmas:

- programma “Valsts aizsardzības politikas realizācija”;
- programma “Militārpersonu pensiju fonds”;
- programma “Militārie un aizsardzības pārstāvji ārvalstīs”;
- programma “Nozaru vadība un politikas plānošana”.

Budžeta programmas

“Valsts aizsardzības politikas realizācija” finansējums un tā izlietojums (*euro*)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	9 556 746	14 903 388	14 745 149
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	9 556 746	14 903 388	14 745 149
2.	Izdevumi (kopā)	9 556 746	14 903 388	14 745 149
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	9 327 820	13 640 857	13 483 931
2.1.1.	Subsīdijas un dotācijas un sociālie pabalsti	70 000	769 794	769 794
2.1.2.	Starptautiskā sadarbība	7 190 329	9 731 256	9 616 048
2.1.3.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	2 067 491	3 139 807	3 098 089
2.2.	Kapitālie izdevumi	228 926	1 262 531	1 261 217

Budžeta programmas
“Militārpersonu pensiju fonds” finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	10 930 787	11 110 828	11 103 372
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	10 930 787	11 110 828	11 103 372
2.	Izdevumi (kopā)	10 930 787	11 110 828	11 103 372
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	10 930 787	11 110 828	11 103 372
2.1.1.	Subsīdijas un dotācijas un sociālie pabalsti	10 930 787	11 110 828	11 103 372

Budžeta programmas
“Militārie un aizsardzības pārstāvji ārvalstīs” finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	5 549 023	6 177 157	6 112 586
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	5 549 023	6 177 157	6 112 586
2.	Izdevumi (kopā)	5 549 023	6 177 157	6 112 586
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 488 473	6 108 457	6 043 924
2.2.	Kapitālie izdevumi	60 550	68 700	68 663

Budžeta programmas
“Nozaru vadība un politikas plānošana” finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Plāns	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	4 878 983	5 491 346	5 418 047
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	4 859 468	5 477 189	5 418 047

1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	19 515	14 157	0
2.	Izdevumi (kopā)	4 859 468	5 491 346	5 418 047
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	4 853 523	5 480 828	5 407 562
2.2.	Kapitālie izdevumi	5 945	10 518	10 485

Valsts budžeta ilgtermiņa saistību projekti

NBS ilgtermiņa saistību projektiem no AM kopējā budžeta 2016. gadā kopsummā izlietots 118,31 miljons *euro*.

2016. gadā AM resorā ir īstenojusi 11 valsts budžeta ilgtermiņa saistību projektus.

Projekts	Pārskata gadā (milj. <i>euro</i>)
1. Valsts kartogrāfijas sistēmas izveide	0,01
2. NBS ilgtermiņa līgumi, t.sk.:	118,3
2.1. Paaugstinātas gatavības spēku un sabiedroto klātbūtnes nodrošināšana	13,31
1.1. SUV spēju attīstība	9,12
2.3. ZS attīstība un paaugstinātas gatavības apakšvienību izveide no 2015. gada līdz 2018. gadam	3,22
2.4. Izlūkošanas, gaisa telpas novērošanas un pretgaisa aizsardzības spējas	32,72
2.5. Komandvadības un sakaru nodrošinājums krīzes situācijās vadīšanai	7,11
2.6. Kaujas inženieru spēju attīstība	0,12
2.7. ZS spēju stiprināšana un efektīvas rezervju sistēmas pilnveidošana	3,17
2.8. NBS Sauszemes spēku kājnieku brigādes mehanizācija	22,51
2.9. Par NBS regulāro uzdevumu izpildes nodrošinājumu	22,02
2.10. NBS kopējās infrastruktūras uzlabošana un atjaunošana	5,00

2.2. Aizsardzības ministrijas darbības rezultāti 2016. gadā

Aizsardzības politika

Valsts aizsardzības koncepcija

Saeima 2016. gada 16. jūnijā apstiprināja jaunu Valsts aizsardzības koncepciju (VAK). Tā nosaka valsts militārās aizsardzības stratēģiskos mērķus, pamatprincipus, prioritātes un pasākumus miera, valsts apdraudējuma un kara laikā. Saskaņā ar Nacionālās drošības likumu to apstiprina Saeima ne retāk kā reizi katrā sasaukumā līdz sava otrā darbības gada 1. oktobrim. Jaunā VAK nosaka šādus valsts aizsardzības stratēģiskos principus:

- 1) valsts rīcībspēja un griba;
- 2) atturēšanas politika kā līdzeklis ārējo militāro draudu mazināšanai;
- 3) valsts aizsardzības īstenošana un ārējo draudu pārvarēšana.

Koncepcijā tiek skaidri apzīmēti reģionālās drošības faktori kā pamats secinājumam, ka draudi Latvijas drošībai pieaug. Galvenokārt Krievijas agresīvās ārpolitikas, plaša mēroga militāro mācību pie Latvijas robežas, militārās infrastruktūras pieauguma un uzbrūkošu spēju attīstības dēļ tiek secināts, ka ir jāturpina stiprināt nacionālās spējas un jāveicina atturēšanas politikas attīstība.

VAK noteikts, ka, stiprinot nacionālās spējas, NBS resursu plānošanā prioritāte ir Sauszemes spēku kājnieku brigādes, ZS un SUV, agrās brīdināšanas spēju, gaisa telpas novērošanas un pretgaisa aizsardzības attīstība. Tāpat VAK akcentēta NBS vienību autonomas kaujas darbības veikšana. Apzinoties mūsdienu konfliktu īpatnības, tiek uzsvērti katra vienības un apakšvienības komandiera

spēja patstāvīgi izvērtēt taktisko situāciju un izvēlēties labāko operacionālo risinājumu. Apzinoties, ka valsts aizsardzība vienlaikus ir atkarīga no valsts iedzīvotāju iesaistes tajā, VAK uzsvērts, ka katra pilsoņa pienākums ir aizstāvēt valsti un aktīvi vai pasīvi pretoties agresoram. Valsts aizsardzība ir beznosacījuma.

Veicinot atturēšanas politikas attīstību, VAK uzsvērti sabiedroto klātbūtnes Latvijā nepieciešamība, vienlaikus nodrošinot uzņemot valsts atbalstu Latvijas teritorijā izvietotajiem sabiedroto spēkiem. Starptautiskās sadarbības ietvaros tiek izcelta Latvijas spēja un loma, piedaloties starptautiskajās misijās un operācijās. Solidaritāte ar sabiedrotājiem ir priekšnosacījums veiksmīgai *NATO* darbībai Latvijā un ārzemēs.

Tāpat VAK atspoguļots valsts aizsardzības budžeta pakāpenisks palielinājums līdz 2% no IKP 2018. gadā un uzsvērti apņēmība saglabāt šādu finansējuma apjomu arī turpmākajos gados pēc mērķa sasniegšanas. Savukārt NBS skaitliskā sastāva palielinājuma mērķis tiek noteikts – 17 500 militāri sagatavoti karavīri, no kuriem 6500 ir profesionālā dienesta karavīri, 8000 zemessargi un 3000 rezerves karavīri.

Turpmākajos gados tiks ieviesti VAK uzdevumi un pasākumi, kuros būs iesaistītas dažādas valsts pārvaldes institūcijas. AM izstrādā VAK, taču tajā uzsvērti visu valsts pārvaldes institūciju pastāvīga sadarbība un gatavība draudu novēršanai. Proti, katra valsts pārvaldes institūcija ir atbildīga par apdraudējuma identifikāciju un pārvarēšanu savā nozarē, bet šo procesu koordinē un vada MK.

Baltijas valstu sadarbība

2016. gadā Baltijas reģionā drošības situācija kopumā palika nemainīgi saspīlēta – Krievijas Federācijas īstenotā politika attiecībā pret Baltijas valstīm faktiski nav mainījusies, taktisku apsvērumu pēc mainot tikai atsevišķus retorikas akcentus. Uz to atbildot, Baltijas valstis turpina uzsāktu reģionālās sadarbības aizsardzības jomā stiprināšanu. Turpinās regulārs politiskais dialogs aizsardzības jomā, ekspertu un darba līmeņa konsultācijas, kā arī tiek koordinēta politika un rīcība, lai nodrošinātu 2016. gada *NATO* samitā Varšavā pieņemtā lēmuma par *NATO* paplašinātās klātbūtnes (*enhanced Forward Presence – eFP*) Baltijā īstenošanu. Šajā kontekstā tiek definēta Baltijas kopīgā nostāja un politika aizsardzības jomā attiecībās ar ASV. Intensificējusies triju valstu sadarbība ar Poliju. 2016. gada 15. septembrī Latvijas un Lietuvas ministri parakstīja kopīgu komunikē (*Joint Communique*) par informācijas apmaiņu, sadarbību un rīcības koordinēšanu, veicot militāros iepirkumus. Sadarbības praktiskie aspekti 2016. gadā, pirmkārt, bija maksimāli vienkāršot kārtību sabiedroto ienākšanai un personāla, tehnikas pārvietošanai Baltijā. Otrkārt, Baltijas Apvienotā štāba elements turpināja strādāt ar jautājumu par Baltijas valstu reģionālo militāro mācību organizēšanu un sadarbību un uzņemšanās valsts atbalsta nodrošināšanu Baltijas valstīs izvietojamo *NATO* un sabiedroto spēku vienībām. Tāpat sekmīgi norit darbs pie Baltijas valstu SUV kopīgu spēju izveides.

Baltijas valstis kopīgi palielināja līdz desmit miljoniem *euro* gadā finansējumu *NATO* Baltijas valstu Gaisa patrulēšanas misijai. Baltijas valstu Jūras spēku sadarbībā centrālais jautājums ir par jūras novērošanas datu apmaiņu. Baltijas valstis savā starpā koordinēja arī

palīdzības sniegšanu Ukrainai, tostarp militārā personāla apmācību.

Tā kā 2017. gadā vadošā valsts Baltijas sadarbībā ir Latvija, tās viena no prioritātēm būs tālāka Baltijas aizsardzības politikas un plānošanas integrēšana.

Latvija ar vienu kājnieku rotu un štāba virsniekiem 2016. gadā piedalījās Igaunijas vadītajā Baltijas valstu kopīgā, nepastāvīgā bataljona līmeņa vienībā *NATO* Ātrās reaģēšanas spēkos. Plānots, ka nākamajā bataljona ciklā minēto vienību vadīs Latvija.

Baltijas aizsardzības koledža (*BALTDEFCOL*), kuras vadību 2016. gadā pārņēma Latvijas pārstāvis ģenerālmajors Andis Dilāns, sāka īstenot Attīstības plānu 2017.–2025. gadam (plānu izstrādāja Baltijas valstis kopīgi ar koledžu). Plāns ietver gan pakāpeniskas izmaiņas mācību programmā, paredzot lielāku mācību kursu skaitu, gan optimizētu koledžas vadības struktūru, kā arī līdzsvaro *NATO* sabiedroto un Austrumu partnerības valstu pārstāvju piesaistīšanu. Koledžas galvenā prioritāte būs turpināt sabiedroto valstu studentu piesaistīšanu, piedāvājot reģionam specifiskas studijas, piemēram, ar specializāciju Krievijas jautājumos, kā arī mācību priekšmetos ietvert Baltijas valstu vajadzības, ņemot vērā Baltijas resursus un ģeopolitisko novietojumu.

Divpusējā sadarbība

2016. gadā turpinājās intensīva militārā sadarbība ar Latvijas galveno stratēģisko partneri **Amerikas Savienotajām Valstīm** (ASV). 2016. gadā Latvijā bija patstāvīga ASV klātbūtne operācijas “*Atlantic Resolve*” ietvaros. ASV karavīri un vienību ekipējums

pēc rotācijas principa turpināja uzturēties Ādažu bāzē un Gaisa spēku aviācijas bāzē.

Tika turpināta arī plānveidīga sadarbība aizsardzības jomā ar Mičiganas Nacionālo gvardi Valsts partnerības programmas ietvaros. Ar Mičiganas Nacionālās gvardes atbalstu tika turpināta gaisa atbalsta kontrolieru, apvienotā uguns atbalsta novērotāju un militāro inženieru spēju attīstība. 2016. gadā bija vērojams pieaugums arī Mičiganas Nacionālās gvardes iesaistē militārajās mācībās Latvijā. Tā piedalījās visās lielākajās regulāro spēku un ZS mācībās – “*Summer Shield*”, “*Saber Strike*”, “*Strong Guard/ Zobens*” u.c.

Visās lielākajās mācībās piedalījās arī ASV regulāro spēku vienības. Viens no pamanāmākajiem pasākumiem 2016. gadā bija “*Dragoon Ride II*” – ASV 2. kavalērijas pulka mācību maršs. Tā laikā ASV karavīri ar militāro tehniku divos dažādos maršrutos no Vācijas līdz Igaunijai šķērsoja sešas valstis, ieskaitot Latviju, lai jūnijā Igaunijā piedalītos starptautiskajās mācībās “*Saber Strike 2016*”.

Ar Eiropas Drošības atbalsta iniciatīvas (*ERI – European Reassurance Initiative*) un citu programmu atbalstu sekmīgi turpinājās sadarbība ar ASV infrastruktūras projektos gan Ādažu bāzē, gan Gaisa spēku aviācijas bāzē Lielvārdē. Kā piemērus var minēt 2016. gadā Ādažos atklāto munīcijas glabāšanas nolikta, savukārt Lielvārdē notiek nolikta būvniecība un dzīvojamo ēku atjaunošana. 2016. gadā Latvijai *ERI* programmas ietvaros tika piegādāti pārvietojamie taktiskie pretgaisa aizsardzības radiolokatori “*Sentinel*”. Norit darbs arī pie daudziem citiem projektiem. Pagājušajā gadā infrastruktūras attīstībai Latvijai tika piešķirti aptuveni 22 miljoni ASV dolāru, kā arī papildus atbalsts ekipējuma iegādei.

2016. gads bija īpaši nozīmīgs sadarbības veicināšanai aizsardzības jomā ar **Kanādu**. *NATO* Varšavas samitā 2016. gadā tika pieņemts lēmums izvietot Baltijas valstīs bataljona līmeņa daudznacionālās kaujas grupas *NATO* paplašinātās klātbūtnes ietvaros (*eFP Battle Group*). Kanāda uzņēmās vadīt kaujas grupu Latvijā, kurā piedalās arī Albānija, Slovēnija, Itālija, Spānija un Polija. Pēc lēmuma pieņemšanas Latvijā viesojās vairākas augsta ranga Kanādas aizsardzības nozares amatpersonas, ieskaitot Kanādas aizsardzības ministru un bruņoto spēku komandieri. 2016. gada otrajā pusē tika sākts intensīvs darbs pie kaujas grupai nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšanas. Kopš 2016. gada decembra Kanāda pārstāvēta arī *NATO* spēku integrācijas vienībā (NSIV) Latvijā.

Sadarbībā ar Latvijas galveno stratēģisko partneri Eiropā – **Apvienoto Karalisti** – aktīvi tika turpināti iesāktie projekti. SzS kājnieku brigādes mehanizācijas projekta gaitā Latvija iegādājās no Apvienotās Karalistes 123 kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņutehnikas (*Combat Vehicle Reconnaissance Tracked – CVR(T)*) vienības. 2016. gadā tika turpināta bruņutehnikas piegāde un speciālistu apmācība. Turpinājās arī sadarbība militāro mācību jomā – lielākā britu karavīru iesaiste bija mācībās “*Summer Shield*” un “*Sudraba bulta*”, kurās kopā piedalījās aptuveni 730 britu karavīru.

Jāatzīmē sekmīgas sadarbības turpinājums ar **Vāciju**. Pastiprinot alianses spēku klātbūtni, Latvijā no jūlija līdz septembrim uzturējās 250 karavīru liela Vācijas vienība. Vācija nodrošināja arī pārvietojamā Gaisa kontroles un ziņošanas centra darbību Lielvārdē, kas jūlijā tika pārvietots no Šēnvaldes Vācijā. Pārvietojamais Gaisa kontroles un ziņošanas centrs

Lielvārdē tika izvietots uz trīs mēnešiem, lai nodrošinātu Baltijas gaisa telpas kontroli, sniedzot ieguldījumu NATO spēku klātbūtnes stiprināšanā alianses austrumos. 2016. gadā ar Vācijas Jūras spēku mācību centra personāla atbalstu tika nodrošinātas Baltijas valstu starptautiskā Jūras vadības un štāba virsnieku kursa apmācības. Vācija aktīvi piedalījās arī sekojošās mācībās: “*Summer Shield 2016*”, “*Baltops 2016*”, “*Detonators 2016*”, “*Sudraba bulta 2016*”. No 2016. gada septembra Vācija sāka gaisa telpas patrulēšanas pastiprināto rotāciju no Emari, kas turpinājās līdz 2017. gada aprīlim. 2016. gadā Latvijas pārstāvis piedalījās Bundesvēra vadības akadēmijas Vecāko štāba virsnieku kursā SzS virsniekiem. Pašlaik divi Vācijas virsnieki ir NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrā Rīgā un četri virsnieki NSIV.

Sadarbībā ar **Franciju** jāatzīmē, ka pārskata periodā tā pievienojās NATO Stratēģiskās komunikācijas centram, kur septembrī darbu sāka Francijas virsnieks. 2016. gada maijā Rīgas ostā ieradās mīnu meklētājs “*Sagittaire*”, pēc dalības mīnu meklēšanas mācībās “*Open Spirit*” un pirms dalības mācībās “*Baltops*”, kuras norisinājās 2016. gada jūnijā Baltijas jūras reģionā. 2016. gadā turpinājās franču valodas apmācības AM un NBS personālam.

Kopā ar **Poliju** turpinās gaisa atbalsta kontrolieru (*Joint Terminal Attack Controller, JTAC*) spējas attīstībā un pilnveidošanā. 2016. gada augustā starp Latvijas un Polijas Aizsardzības ministriju tika parakstīts saprašanās memorands par turpmāko sadarbību šajā jomā trīs gadu periodā. 2016. gadā Latvija ar četriem virsniekiem turpināja pārstāvniecību Ščecinā, Ziemeļaustrumu daudznacionālajā korpusā (*Multinational Corps North East*). Darbu turpina arī viens Latvijas pārstāvis Bigošā,

Apvienoto spēku mācību centrā (*Joint Force Training Centre*). Polija darbam NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrā Rīgā ir nosūtījusi vienu virsnieku, un vēl vienu – darbam NSIV. Polija ir viena no Kanādas vadītās Kaujas grupas dalībvalstīm. 2016. gada jūnijā Polija ar 150 karavīriem piedalījās mācībās “*Saber Strike 2016*”.

Veiksmīga sadarbība turpinājās ar **Norvēģiju**. Latvija ir izteikusi vēlmi iegādāties no Norvēģijas uguns vadības centru, *NASAMS* pretgaisa aizsardzības sistēmas un *AMRAAM* raķetes. Latvijas interesēs būtu, ja Norvēģija nosūtītu savu rotu uz Latviju daudznacionālā bataljona sastāvā. 2016. gada janvārī divi Norvēģijas virsnieki sāka darbu NSIV. Norvēģija ar pieciem pasniedzējiem atbalstīja Latvijas organizēto Baltijas valstu Jūras spēku štāba komandvadības kursu.

Sadarbība ar **Dāniju** noritēja ar skatu nākotnē – kopīgu dalību operācijā pret teroristisko organizāciju “Islāma valsts” Irākā, NBS Sauszemes spēku kājnieku brigādes ciešāku integrāciju Dānijas divīzijā, aizsardzības no masveida iznīcināšanas ieročiem *Radiological and Nuclear – CBRN*) apmācību, dāņu atbalstu Nacionālās aizsardzības akadēmijas Baltijas valstu starptautiskajam Jūras spēku štāba virsnieku ikgadējam kursam un NBS Instruktoru skolai, kopīgām mācībām un sadarbību Ziemeļu-Baltijas valstu palīdzības programmas (*The Nordic-Baltic Assistance Programme – NBAP*) ietvaros. 2016. gada martā Latvijā viesojās Dānijas aizsardzības ministrs, bet no 2016. gada oktobra viens Dānijas virsnieks dien NSIV.

2016. gadā notika **Zviedrijas** bruņoto spēku komandiera vizīte Latvijā un NBS komandiera vizīte Zviedrijā. Tāpat arī tika organizēti

vairāki zviedru ražojuma ieroču sistēmu un munīcijas iepirkumi.

Nīderlande 2016. gadā ir nosūtījusi divus virsniekus darbam NSIV. Nīderlande arī piedalījās mācībās Latvijā “Sudraba bulta 2016”. Darbu *NATO* Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrā Rīgā turpina Nīderlandes eksperts.

Latvija turpināja atbalstīt partnervalstis – Ukrainu un Gruziju.

2016. gadā Latvija atbalstīja **Ukrainu** ar NBS kapelānu un psihologu dienesta konsultācijām, kuri palīdz izveidot šādu dienestu Ukrainas bruņotajos spēkos. Gada laikā tika nosūtītas vairākas kravas ar humāno palīdzību karavīru ģimeņu atbalstam, ko organizēja NBS kapelānu dienests. Ukrainas karavīri Latvijā mācījās angļu valodu NBS Valodu skolā, ieradās pieredzes apmaiņas seminārā un piedalījās apmācībās NBS Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas skolā. Latvija sponsorē viena Ukrainas virsnieka gadu ilgu apmācību Baltijas aizsardzības koledžā 2016./2017. mācību gadā. 2016. gada novembrī Ukrainas bruņoto spēku komandieris viesojās vizītē Latvijā.

Sadarbojoties ar **Gruziju**, 2016. gadā tika īstenots divpusējo aktivitāšu plāns mācību un izglītības jomā, angļu valodas apguve NBS Valodu skolā, mācības Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas skolā, arī kalnu apmācības kurss Latvijas karavīriem Gruzijā. Latvija ar trīs jomu ekspertiem ir iesaistījusies projektā “*Substantial NATO – Georgia package*”. Latvijas eksperti regulāri ierodas Gruzijā, lai palīdzētu ar savām zināšanām un pieredzi militāro iegāžu, jūras drošības un mācību organizēšanā.

Latvijas aizsardzības spēju stiprināšana

Ņemot vērā drošības riskus, arī 2016. gadā aizsardzības spēju stiprināšanai pievērsta pastiprinātu uzmanību. Ir aktualizēta gan Valsts aizsardzības koncepcija, gan NBS ilgtermiņa attīstības plāns. Lai strauji kāpinātu pašaizsardzības spējas, tika turpināta lēmuma izpilde par aizsardzības budžeta palielināšanu, tam sasniedzot 1,4% no IKP un 2% no IKP 2018. gadā.

Kolektīvās drošības kontekstā tika panākts nozīmīgs lēmums par *NATO* spēku pastāvīgu izvietošanu Latvijā un reģionā. *NATO* paplašinātās klātbūtnes kaujas grupu Latvijā – bataljonu ar vairāk nekā 1000 karavīriem – veido Kanāda, Spānija, Itālija, Polija, Albānija un Slovēnija. Sākta bataljonam nepieciešamās infrastruktūras pielāgošana un izbūve.

Latvijas karavīri pirmo reizi piedalījās pret teroristisko organizāciju “Islāma valsts” vērstajā starptautiskās koalīcijas Apvienoto spēku militārajā operācijā “*Inherent Resolve*” Irākā. Tāpat Latvijas karavīri piedalījās Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) vadītajā visaptverošajā integrētajā stabilizācijas operācijā Mali *MINUSMA*, kas ir pirmā ANO vadītā operācija, kurā Latvija piedalās.

Lai nodrošinātu uzņemto valsts atbalstu, tika uzlabota NBS infrastruktūra. Piemēram, decembrī pabeigta militārā noliktavu kompleksa izveide Vaiņodē. Uzsākti arī darbi pie citas nepieciešamās infrastruktūras izbūves. Tika sniegts atbalsts, organizējot militārās mācības ar *NATO* dalībvalstīm, piemēram, “*Summer Shield*”, “*Silver Arrow*”, “*Saber Strike*”, “*Baltops*” u.c. Savukārt sadarbībā ar civilajām

valsts pārvaldes institūcijām tika koordinēta sabiedroto spēku uzņemšana Latvijā.

Lai palielinātu NBS vienību mobilitāti un ugunsjaudu, tiek turpināts Sauszemes spēku kājnieku brigādes mehanizācijas projekts un uzsākta netiešās uguns atbalsta spējas attīstība. Kaujas atbalsta jomā tika attīstīta inženieru spēja, kas paredz dažādu mobilitātes un pretmobilitātes spēju attīstību, atbalstot savu un sabiedroto spēku pārvietošanos un aizsardzību, kavējot pretinieka spēku virzīšanos un nepieciešamības gadījumā sniedzot atbalstu civilajai sabiedrībai.

Turpinot ņemt vērā pašreizējā apdraudējuma raksturu, papildu uzsvars spēju attīstībā tiek likts uz to vienību spēju uzlabošanu, kas ir kritiskas hibrīdkara draudu novēršanai un neitralizēšanai (ZS un SUV). Tāpat sāka NBS vienības Latgalē izveide un personāla rekrutēšana. Būtiski stiprinātas arī pretgaisa aizsardzības un gaisa telpas novērošanas spējas, saņemot uguns vadības radarus, pretgaisa aizsardzības ieroču, raķešu piegādes, kā arī modernizējot Rēzeknes tālas darbības novērošanas radaru.

Turpinājās rezerves karavīru iesaukšana uz militārajām mācībām. To laikā atjaunotas karavīru agrāk iegūtās prasmes un iemaņas. Mācību cikls tika sākts augustā, kas noslēdzās novembrī. Vienlaikus, lai palielinātu rezerves karavīru skaitu, novembrī tika iesniegts likumprojekts "Grozījumi Militārā dienesta likumā". Pēc likumprojekta apstiprināšanas būs iespēja brīvprātīgi apgūt noteiktu militārās apmācības kursu, un pēc tā sekmīgas pabeigšanas tiks piešķirts rezerves karavīra statuss.

Noritēja darbs pie mobilizācijas sistēmas testēšanas, kas ļauj izmantot fizisko un juridisko

personu materiālos un finanšu līdzekļus valsts apdraudējuma novēršanai. Šī mērķa sasniegšanai februārī tika apstiprinātas AM vadlīnijas NBS mobilizācijas plānošanas nodrošināšanai, kā arī oktobrī rīkots seminārs Latgales reģiona uzņēmējiem.

Lai pārbaudītu vienību kaujas gatavību, 2016. gadā izlases kārtā tika rīkotas atsevišķu NBS regulāro spēku un ZS vienību kaujas gatavības pārbaudes. To mērķis bija pārbaudīt vienību spējas izpildīt tām dotos uzdevumus, kā arī identificēt un novērst atklātos trūkumus. Notika mācības "*Kristaps 2016*", kurās tika pārbaudīta valsts pārvaldes gatavība krīzes situācijām.

ZS spējas ir stiprinātas, uzsākot apmācības un individuālā un kolektīvā ekipējuma iegādi 18 Zemessardzes paaugstinātas gatavības vadiem, kā arī uzlabojot ZS un rezerves karavīru apmācību sistēmu.

Jaunsardzē ir izveidotas papildu 20 instruktoru vietas, nodrošinot iespēju katram no 7200 jaunsargiem piedalīties vismaz vienā nometnē mācību gada laikā (kopā tika organizētas 148 nometnes). Ieskaitot pārgājienus, ekskursijas, sporta sacensības u.c., gada laikā Jaunsardzē tika organizēti 2000 pasākumi.

Ministrija veicinājusi nacionālās aizsardzības industrijas iesaisti, apstiprinot nacionālās aizsardzības un drošības industrijas atbalsta konceptuālo ziņojumu, ar kura palīdzību veicināma vietējo uzņēmumu iesaiste aizsardzības vajadzību nodrošināšanā. Par nepieciešamību iesaistīt vietējo industriju apakšuzņēmēju statusā lielo iepirkumu (virs trīs miljoniem *euro*) ietvaros norādīts sarunās ar visiem potenciālajiem ārvalstu militārā aprīkojuma piegādātājiem.

***NATO* kolektīvās aizsardzības principu stiprināšana**

2016. gadā turpinājās iesāktie kolektīvo aizsardzību stiprinošie pasākumi, par kuriem pirms diviem gadiem tika nolemts *NATO* samitā Velsā. Tomēr 2016. gada ievērojamākais notikums bija *NATO* samits Varšavā, kurā pieņemti vairāki būtiski lēmumi par kolektīvās aizsardzības stiprinošiem pasākumiem, no kuriem tieša ieguvēja bija arī Latvija.

Latvijai primāri nozīmīgs bija lēmums par *NATO* paplašinātās klātbūtnes nodrošināšanu. Saskaņā ar šo lēmumu tiks izveidotas četras daudz nacionālas sabiedroto spēku kaujas grupas. Šīs kaujas grupas izvietotas Igaunijā, Latvijā, Lietuvā un Polijā 2017. gada pirmajā pusē.

Pastiprinātā sabiedroto spēku klātbūtne ir atbildes reakcija uz Krievijas radītajiem draudiem šīm četrām valstīm un *NATO* kopumā. Pēdējos gados Krievija ir sākusi militāru agresiju kaimiņvalstī, regulāri veic iepriekš neizziņotas plaša mēroga mācības, veic bīstamus lidojumus gar kaimiņvalstu gaisa robežām, atsevišķos gadījumos tās pat pārkāpjot, un būtiski palielina savas militārās spējas rietumu kara apgabalā. Tādēļ šo kaujas grupu izveide bija atbilde Krievijas vairāku gadu rīcībai, kas būtiski stiprinās *NATO* atturēšanas spējas reģionā.

Tika pieņemts lēmums, ka Latvijā izvietoto kaujas grupu veido Kanādas, Itālijas, Spānijas, Slovēnijas un Albānijas spēki. Bataljona ietvarvalsts un skaitliski visvairāk pārstāvētā valsts ir Kanāda.

2016. gada 1. janvārī noslēdzās arī *NRF* (*NATO Response Force*) un *VJTF* (*Very High Readiness Joint Task Force*) reorganizācija. Šie spēki var operatīvi iesaistīties dalībvalstu

aizsardzībā un kalpo kā uzticams kolektīvās aizsardzības garants.

2016. gadā Latvija nav bijusi tikai *NATO* kolektīvās aizsardzības patērētāja, bet arī nodrošinātāja, ar saviem spēkiem piedaloties *NRF* un *VJTF*, kā arī turpinot piedalīties *NATO* “*Resolute Support*” misijā Afganistānā. Šajā misijā dienējošie Latvijas karavīri ir iesaistīti miera uzturēšanā un vietējo spēku kapacitātes attīstīšanā, lai nodrošinātu Afganistānas ilgtermiņa stabilitāti un patstāvību. Bez *NATO* misijas Afganistānā Latvijas karavīri piedalās ES, ANO un ASV konfliktu risināšanas misijās un operācijās Mali, Irākā, Vidusjūrā, pie Somālijas krastiem u.c.

Ieguldījums starptautiskajā drošībā

Dalība ES kopējās drošības un aizsardzības politikā

2016. gadā prioritārie jautājumi ES daļēji aptvēra gan Latvijas, gan Luksemburgas prezidentūras laikā iesāktos. Divu nākamo prezidentūru – Nīderlandes un Slovākijas – vadībā tie joprojām bija aktuāli. Nemainīgi prioritāšu sarakstā bija diskusijas par pieaugošajiem drošības izaicinājumiem ES un tās dalībvalstīm. Satricinošākais notikums, kas ietekmēja darba procesu un diskusijas ES, bija 2016. gada 23. jūnija referendums Apvienotajā Karalistē par tās izstāšanos no ES. Tas veicināja kopējās drošības un aizsardzības politikas jautājumu nonākšanu pārējo dalībvalstu prioritāšu darba kārtībā. Kopumā pastāvīgi pieaugošie drošības riski un nestabilitāte Eiropas austrumos un dienvidos, starptautiskais terorisms un populisma pieaugums Eiropā un pasaulē bija galvenās 2016. gada tendences, kas neizdīs arī nākamajos gados.

ES globālā stratēģija ārlietās un drošības politikā

Latvijas prezidentūras laikā, 2015. gada 25.–26. jūnijā, Eiropadome pieņēma lēmumu sākt Eiropas drošības stratēģijas pārskatīšanu, līdz 2016. gada jūnijam izstrādājot pirmo ES globālo ārpolitikas un drošības politikas stratēģiju, kā arī mobilizēt ES instrumentus cīņai ar hibrīddraudiem, nodrošinot adekvātu aizsardzības finansējumu un attīstot ciešāku ES sadarbību ar *NATO*. Lai izpildītu šos Eiropadomes uzdevumus, 2015. gadā sāktie procesi turpinājās 2016. gada pirmajā pusē, kad ES Ārējās darbības dienests un dalībvalstis aktīvi strādāja pie ES globālās stratēģijas. Stratēģijas izstrādē diskusijas starp institūciju un dalībvalstu pārstāvjiem notika dažādos formātos un līmeņos. ES globālo stratēģiju Eiropadome atbalstīja 2016. gada 28.–29. jūnijā.

ES institūciju un dalībvalstu diskusiju laikā tapa skaidrs, ka lielākā daļa dalībvalstu vēlas, lai tiktu sagatavots dokuments, kurā ES globālie mērķi un ambīciju līmenis tiktu “tulkoti” aizsardzības spēju valodā. Dalībvalstis vienojās par jaunu ES ambīciju līmeni kopējās drošības un aizsardzības politikā, balstoties uz ES globālajā stratēģijā noteiktajām galvenajām prioritātēm: novērst konfliktus pie ES robežām; stiprināt ES partnervalstu kapacitāti un atbalstīt reformas drošības jomā, aizsargāt Eiropu, tās pilsoņus un stiprināt noturību pret dažādiem draudiem.

Paralēli ar ES globālo stratēģiju saistīto dokumentu izstrādei un diskusijām šajā gadā ievērojami pieaugusi Eiropas Komisijas (EK) iesaistīšanās un loma kopējās drošības un aizsardzības politikā. EK norāda, ka pašreizējie drošības izaicinājumi Eiropā liek vairāk līdzekļu ieguldīt aizsardzības spējās, un piedāvā

izmantot tās rīcībā esošos instrumentus aizsardzības rūpniecības atbalstam, pētniecībai aizsardzības jomā un potenciāli arī spēju attīstībai, piedāvājot izveidot Eiropas aizsardzības fondu. Paralēli darbam pie šī plāna EK ir izvērtējusi aizsardzības iepirkumu un stratēģisko (militāro) preču pārvietošanas direktīvu ieviešanu, publicējot ziņojumus.

Šis ir jauns un atšķirīgs darbības lauks, tādēļ EK arvien pieaugošās aktivitātes kopējās drošības un aizsardzības politikas ietvaros ir krietni palielinājušas AM iesaistīšanās nepieciešamību, īpaši Eiropas Aizsardzības aģentūras (EAA) ekspertu līmeņa darba grupās, konsultācijās ar dalībvalstīm. Nākotnē šī tendence arvien pastiprināsies un iespējams arī EAA lomas pieaugums, arvien vairāk izmantojot aģentūru kā dalībvalstu spēju attīstību konsoļidējošu mehānismu.

Hibrīddraudi, kiberdrošība un kiberaizsardzība

Latvijas prezidentūras laikā viena no prioritātēm bija nepieciešamība attīstīt spējas, kas veicinātu ES dalībvalstu un partnervalstu noturību pret hibrīddraudiem (propaganda, kibernetiskie uzbrukumi, ārvalstīs finansēti nemiernieki, infrastruktūras drošība un citi elementi) un AM sekoja šīs jomas attīstībai arī ES. 2016. gada martā un jūnijā EAA organizēja plašas hibrīddraudu apzināšanas mācības, iesaistot dalībvalstu, ES institūciju un *NATO* personālu. Mācībās piedalījās arī AM eksperti. Hibrīddraudu novēršana ir katras dalībvalsts atbildība, tomēr, apzinoties, ka dalībvalstis var efektīvāk sadarbīties, ja tām ir kopīga izpratne, EK 2016. gada aprīlī publicēja kopīgu paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei “Kopīgs regulējums hibrīddraudu apkarošanai – Eiropas Savienības atbilde”. Paziņojumā

ir identificēti pasākumi, kas būtu kopīgi, lai veicinātu izpratni par hibrīddraudiem un spētu nodrošināt infrastruktūras aizsardzību. Hibrīddraudu novēršana ir viena no kopīgajām ES un *NATO* prioritātēm, tādēļ abas organizācijas ir vienojušās par kopīgiem pasākumiem hibrīddraudu apzināšanai un novēršanai.

2016. gada jūlijā EK parakstīja sadarbības līgumu ar Eiropas Kiberdrošības organizāciju (*ECISO*) par publiskā un privātā sektora partnerību kiberdrošības jomā (*cPPP*), lai stiprinātu kiberdrošības industrijas un produktu inovācijas attīstību. Lai nodrošinātu pilnvērtīgu Latvijas atbalstu *cPPP*, AM vienojās par sadarbības memoranda parakstīšanu ar Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociāciju (*LIKTA*) par sadarbību *ECISO* ietvaros, kā arī citos jautājumos.

2016. gadā formāli tika pieņemta Tīklu un informācijas drošības (*Network and Information Security; NIS*) direktīva, kuras izstrādes un diskusiju būtiska daļa notika Latvijas prezidentūras laikā. Šobrīd dalībvalstis direktīvu iestrādā nacionālajos tiesību aktos. Šajā gadā ES institūcijas divas reizes pārskatīja Kiberaizsardzības politikas ietvaru (*Cyber Defence Policy Framework*), un ES dalībvalstis vienojās, ka Eiropas Ārējās darbības dienests izstrādās dokumentu, lai veicinātu vienotu rīcību kiberuzbrukumu novēršanā (*Cyber Diplomatic Toolbox Against Coercive Cyber Attacks*). Šajā gadā Prezidentūras draugu grupa kiberjautājumos (*Friends of the Presidency Group on Cyber Issues*) kļuva par pastāvīgu Padomes darba grupu. Horizontālā darba grupa kiberdrošības jautājumos (*Horizontal Working Group on Cyber Issues*) un Vispārējo lietu padome apstiprināja secinājumus kiberneturības veicināšanai, apliecinot šīs jomas arvien pieaugošo

ietekmi un nepieciešamību pēc pastāvīga kiberdrošības ekspertu foruma ES.

Kiberdrošības un kiberaizsardzības jautājumi ir prioritāri arī ES un *NATO* sadarbības ietvarā, nodrošinot abu organizāciju ekspertu regulāras konsultācijas un sadarbību.

ES un *NATO* sadarbība

Lielbritānijas lēmums izstāties no ES un *NATO* samits Varšavā 2016. gada jūlijā iezīmē jaunu posmu ES un *NATO* attiecībās. Pēc *Brexit* Lielbritānijas politiķi uzsvēra, ka Lielbritānija vēlas izstāties no ES, bet tā paliek Eiropā un turpina rūpēties par kontinenta drošību.

Varšavā ES un *NATO* augstākās amatpersonas – Eiropas Padomes prezidents Donalds Tusks, EK prezidents Žans Klods Junkers un *NATO* ģenerālsekretārs Jens Stoltenbergs – kopīgi parakstīja deklarāciju par *NATO* un ES stratēģisko partnerību, ciešu un regulāru sadarbību, nosakot septiņus prioritārus sadarbības virzienus, tajā skaitā informācijas apmaiņas veicināšanu starp organizācijām, kiberdrošību un kiberaizsardzību, stratēģisko komunikāciju, situācijas apzināšanos un noturības veicināšanu pret hibrīddraudiem, papildu aizsardzības spēju attīstību, atbalsta sniegšanu misijās un operācijās un sadarbību militāru mācību organizēšanā. Līdz 2016. gada beigām abu organizāciju eksperti sagatavoja izvērstu sadarbības plānu ar 42 priekšlikumiem. Abu organizāciju augstākās amatpersonas regulāri piedalās ministru sanāksmēs un Eiropadomes sanāksmēs, ja tajās iekļauti jautājumi par ES ārējo drošību un aizsardzību.

Visi šeit minētie sadarbības virzieni ir prioritāri arī Latvijai, tādēļ, turpinot prezidentūras

laikā iesākto, AM turpina ciešu un regulāru sadarbību starp abām organizācijām, nedublējot, bet papildinot viena otru un koordinējot savas darbības.

Dalība starptautiskajās operācijās un spēku struktūrās

2016. gadā Latvija ar 73 karavīriem piedalījās sešās starptautiskajās operācijās. Latvija iesaistījās *NATO* militārajā apmācību misijā Afganistānā, ES apmācību misijā Mali un ES pretpirātisma operācijā pie Somālijas krastiem, ES Jūras spēku operācijā Vidusjūrā “*Sophia*”. Pirmo reizi piedalījās divās jaunās operācijās – ANO stabilizācijas misijā Mali *MINUSMA* un pret teroristisko organizāciju “Islāma valsts” vērstajā starptautiskās koalīcijas militārajā operācijā Irākā “*Inherent Resolve*”.

Aizvadītajā gadā skaitliski lielākais Latvijas ieguldījums bija *NATO* vadītajā starptautiskajā apmācību misijā Afganistānā “*Resolute Support*”, kurā NBS piedalījās ar 44 karavīriem. 2016. gadā Latvijas kontingenta lielākā daļa, tāpat kā iepriekš, atradās Afganistānas ziemeļu reģiona pilsētā Mazārešarīfā, atsevišķi karavīri savus pienākumus pildīja operācijas štābos galvaspilsētā Kabulā. Latvijas kontingents ieņēma padomdevēju un dažāda līmeņa štābu virsnieku un instruktoru amatus.

Latvija turpināja dalību ES pretpirātisma operācijā “*Atalanta*” pie Somālijas krastiem, kuras uzdevums ir aizsargāt humānās palīdzības piegādi un nodrošināt kuģošanas ceļu drošību reģionā. Latvija operācijā piedalījās ar vienu NBS karavīru, kurš pildīja dienesta pienākumus uz operācijas štāba kuģa operācijas rajonā pie Somālijas krastiem.

2016. gadā Latvija turpināja dalību ES militārajā jūras spēku operācijā Vidusjūrā

“*Sophia*”, kas ir vērsta uz nelegālo migrantu kontrabandas apturēšanu un migrantu plūsmu ierobežošanu. Latvija operācijā piedalās no 2015. gada jūnija ar vienu štāba virsnieku, kurš savus pienākumus pildīja operacionālajā štābā Romā.

Tāpat Latvija turpināja piedalīties ES apmācību misijā Mali (*EUTM*), kuras uzdevums ir atbalstīt Mali bruņoto spēku apmācību un reorganizāciju, lai sekmētu valsts teritoriālās integritātes atjaunošanu. Latvija pirmajā pusgadā savu ieguldījumu turpināja ar septiņiem karavīriem, kuri tika integrēti Ziemeļvalstu – Baltijas valstu apmācības vienībā un dienesta pienākumus pildīja Koulikoro apmācības bāzē. Otrajā pusgadā, transformējoties misijas mandātam, Latvija dalību operācijā turpināja ar trīs karavīriem.

Latvija sāka dalību arī divās jaunās operācijās. 2016. gada februārī tika uzsākta dalība pret teroristisko organizāciju “Islāma valsts” vērstajā starptautiskās koalīcijas militārajā operācijā Irākā “*Inherent Resolve*”. Latvija operācijā iesaistījās ar sešu karavīru apmācības vienību, kura kopā ar Dānijas bruņoto spēku karavīriem apmāca ar Irākas drošības spēkus.

Savukārt 2016. gada februārī Latvija uzsāka savu pirmo dalību ANO misijā Mali – *MINUSMA*. 2016. gadā Latvija misijā piedalījās ar vienu karavīru, kurš atradās misijas Informācijas apstrādes štābā, Bamako. Informācijas apstrādes štāba vienība ir pilnīgi jauns spēju elements, kas nodrošina pilna spektra izlūkošanas spējas, tādējādi būtiski paaugstinot misijas efektivitāti.

Turpinot sniegt ieguldījumu *NATO* Reaģēšanas spēkos (*NATO Response Force – NRF*),

2016. gadā Latvija *NRF* Īpaši augstas gatavības spēku sastāvā (*VJTF*) visa gada garumā nodrošināja rotas līmeņa apakšvienību dalībai *NRF* spēku rezervē Baltijas bataljona sastāvā. Latvija nodrošināja arī Militārās policijas vadu (37 karavīrus). Tika deleģēta Sauszemes spēku kājnieku brigādes kājnieku rota, kā arī Speciālo uzdevumu vienības karavīri. *NRF* un *VJTF* mērķis ir nodrošināt *NATO* gatavību nekavējoties iesaistīties pilna spektra operācijās. 2016. gada pirmajā pusgadā Latvija nodrošināja vienu Jūras spēku flotiles kuģi un otrajā pusgadā – vienu pretmīnu kuģi (45 karavīrus) dalībai kaujas dežūrā *NATO* 1. pretmīnu kuģu grupā (*SNMCMG-1*).

2016. gada otrajā pusgadā Latvija piedalījās Lielbritānijas vadītajā Kaujas grupā ar rotas līmeņa vienību. Lielbritānijas vadītajā kaujas grupā piedalījās arī Somija, Zviedrija, Lietuva un Īrija.

Ģeotelpiskās informācijas politikas plānošana un īstenošana

AM organizē un koordinē valsts politikas īstenošanu ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā (militārām un civilām vajadzībām). Lai izpildītu šos uzdevumus, AM ģeotelpiskās informācijas produktu sagatavošanā sadarbojas ar Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūru (LĢIA), bet militārās ģeotelpiskās informācijas nodrošināšanā NBS vienībā – ar NBS Apvienotā štāba Ģeometeo-informācijas daļu.

2015. gadā, pamatojoties uz MK 2014. gada 16. decembra rīkojumu Nr.788, tika izveidota Ģeotelpiskās informācijas koordinācijas padome, kuras mērķis ir nodrošināt starpinsti-tūciju sadarbību ģeotelpiskās informācijas

jomas (tai skaitā, ģeodēzijas un kartogrāfijas) plānošanā un politikas īstenošanā. 2016. gadā notika divas Ģeotelpiskās informācijas koordinācijas padomes sēdes. Īpaša uzmanība sēdēs tika veltīta Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 14. marta direktīvas 2007/2/EK, ar kuru izveido telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā (turpmāk – *INSPIRE* direktīva), ieviešanas rezultātiem Latvijā. Tika sagatavots un iesniegts Ministru kabinetā informatīvais ziņojums “Par Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 14. marta Direktīvas 2007/2/EK, ar ko izveido telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā, ieviešanu Latvijā”. Tam pievienotais rīcības plāns kopā ar ikgadējo atskaiti par *INSPIRE* direktīvas ieviešanu valstī 2016. gada maijā tika iesniegts EK.

Lai informētu AM struktūrvienības, LKM, NBS Apvienoto štābu, JIC un VAMOIC par ģeotelpiskās informācijas praktisko lietošanu darbā, kā arī par LĢIA pieejamiem resursiem šo vajadzību nodrošināšanai, nu jau trešo gadu pēc kārtas tika organizēts seminārs “Ģeotelpiskās informācijas diena”. 2016. gada pasākums tika veltīts NBS Gaisa spēkiem aktuālai tēmai – ģeotelpiskās informācijas izmantošana aeronavigācijas vajadzībām. Tas norisinājās 2016. gada 9. jūnijā Gaisa spēku aviācijas bāzē Rembates pagastā, Ķeguma novadā. Turpinot iesākto tradīciju, arī 2017. gadā plānots organizēt šādu pasākumu un viesoties ZS novados.

2016. gada nogalē – no 7. līdz 9. decembrim – AM sadarbībā ar NBS un LĢIA Rīgā, LKM telpās, rīkoja 21. Baltijas valstu militārās ģeogrāfijas un meteoroloģijas konferenci, kurā piedalījās vairāk nekā 80 civilo un militāro institūciju pārstāvji no 14 *NATO* un ES dalībvalstīm. Konferencē paralēli notika militārās ģeogrāfijas un militārās meteoroloģijas sesija.

Nemot vērā gan globāla, gan vietēja mēroga ģeopolitiskos un sociāli ekonomiskos procesus, izmaiņas globālajā drošības situācijā (militārie konflikti, plaša bēgļu migrācija, epidēmijas, dabas katastrofas u.c.) un saistībā ar to pieaugošo cilvēka ģeogrāfijas (*Human Geography*) nozīmi drošības un aizsardzības jautājumu stratēģiskā plānošanā, par konferences militārās ģeogrāfijas sesijas centrālo tēmu tika izvēlēta cilvēka ģeogrāfija un tās lietojums militārajā jomā.

Normatīvo aktu izstrāde valsts aizsardzības nozarē

2016. gadā AM strādāja pie vairāku likumu, likumu grozījumu un citu normatīvo aktu izstrādes.

Likumi:

1. 2016. gada 6. oktobra likums “Grozījumi Karatiesu likumā”.

Grozījumi paredz, ka advokātu reģistru izveido un uztur Zvērinātu advokātu padome. Vienlaikus noteikts, ka zvērināti advokāti, tāpat kā tiesneši un prokurori, tiek apmācīti darbam ar karatiesām piekritīgām lietām. Likums stājas spēkā 2016. gada 3. novembrī.

2. 2016. gada 8. decembra likums “Grozījumi Nacionālās drošības likumā”.

Pildot Ministru kabineta uzdevumu, izstrādāti grozījumi, kas ierobežo Latvijas pilsoņu un nepilsoņu dienestu ārvalstīs, nosakot, ka Latvijas pilsoņiem aizliegts iegūt militāro un kaujas pieredzi ārvalsts dienestā, kas nav ES, NATO vai Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalsts, Brazīlija, Austrālija, Jaunzēlande vai Latvijas pilsoņa otrās pilsonības valsts, savukārt nepilsoņiem noteikts vispārīgs aizliegums dienestam ārvalstīs. Likumprojekts izstrādāts, lai mazinātu drošības riskus, ko

Latvijas pilsoņi un nepilsoņi varētu radīt, gan dienot ārvalstīs un potenciāli sniedzot šīs valsts dienestiem sensitīvu informāciju par Latviju, gan arī pēc atgriešanās Latvijā potenciāli veicot pretvalstiskas darbības, izmantojot ārvalsts dienestā iegūtas spējas un prasmes. Likums stājas spēkā 2017. gada 1. janvārī.

3. 2016. gada 15. decembra likums “Grozījums Krimināllikumā”.

Grozījumu Nacionālās drošības likumā pavaidošais likumprojekts, kas paredz, ka par aizlieguma dienēt ārvalstīs pārkāpumu persona tiek sodīta ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz četriem gadiem vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu. Likums stājas spēkā 2017. gada 12. janvārī.

4. 2016. gada 17. novembra likums “Par Protokolu, ar kuru groza Latvijas Republikas valdības, Igaunijas Republikas valdības un Lietuvas Republikas valdības protokolu par Baltijas aizsardzības koledžas un tās personāla statusu”.

Protokola grozījumi paredz, ka Igaunijas Republikas valdība personām, kas nosūtītas darbam Baltijas aizsardzības koledžā (ar mērķi atvieglot šo personu pārcelšanos uz Igauniju), atmaksā PVN, kas samaksāts par noteikto preču pirkšanu Igaunijā gada laikā no pienākumu pildīšanas uzsākšanas koledžā. Likums stājas spēkā 2016. gada 26. novembrī.

5. 2016. gada 10. novembra likums “Par Latvijas Republikas, Ziemeļatlantijas līguma organizācijas Sabiedroto spēku Augstākās virspavēlniecības Eiropā un Sabiedroto spēku Augstākās virspavēlniecības Transformācijas komandiera štāba nolīgumu, ar kuru papildina Parīzes protokolu”.

Ar likumu pieņemts un apstiprināts 2016. gada 5. janvārī parakstītais Nolīgums, kas nosaka *NATO* Sabiedroto spēku štābu darbību Latvijā. Papildu regulējums nodrošina iespēju paliecināt sabiedroto klātbūtni Latvijā, nodrošinot Sabiedroto spēku štābiem maksimālu atbalsta piešķiršanu no Latvijas kā uzņemošās valsts puses. Likums stāties spēkā 2016. gada 26. novembrī.

6. 2016. gada 10. novembra likums “Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā”.

Grozījumi nosaka, ka sociālās rehabilitācijas pakalpojumi ir pieejami arī civilajiem ekspertiem pēc viņu dalības starptautiskajā misijā un operācijā. Par civiliem ekspertiem likumprojekta izpratnē ir uzskatāmas Starptautiskās palīdzības likuma 1. panta 10. punktā norādītās fiziskās personas. Likums stāties spēkā 2016. gada 9. decembrī.

7. 2016. gada 1. decembra likums “Grozījumi Starptautiskās palīdzības likumā”.

Ar grozījumiem noteikts, ka sociālās rehabilitācijas pakalpojumi ir pieejami arī civilajiem ekspertiem pēc viņu dalības starptautiskajā misijā. Likums stāties spēkā 2017. gada 4. janvārī.

Ministru kabineta noteikumi:

1. Ministru kabineta 2016. gada 17. maija noteikumi Nr.305 “Grozījumi Ministru kabineta 2015. gada 22. decembra noteikumos Nr.770 “Noteikumi par jaunsargiem apmaksājamiem veselības aprūpes pakalpojumiem, to saņemšanas nosacījumiem un samaksas kārtību””.

Grozījumi paredz, ka pašvaldības var apmaksāt jaunsargiem vakcināciju pret ērcu encefalītu un saņemt šo izdevumu atlīdzinājumu, ievērojot

noteikumos Nr. 770 paredzētos izdevumu atlīdzināšanas nosacījumus un kārtību.

2. Ministru kabineta 2016. gada 28. jūnija noteikumi Nr.407 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 29. jūnija noteikumos Nr. 606 “Noteikumi par karavīra un zemessarga uzturdevas kompensācijas apmēru un izmaksāšanas kārtību””.

Grozījumi izstrādāti saistībā ar grozījumiem Latvijas Republikas Zemessardzes likumā. Grozījumi paredz nodrošināt ne tikai karavīriem, bet arī zemessargiem vienādas sociālās garantijas vienādos apstākļos.

3. Ministru kabineta 2016. gada 9. februāra noteikumi Nr.87 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 17. augusta noteikumos Nr.775 “Noteikumi par augstāko virsnieku militārajām dienesta pakāpēm atbilstošajiem amatiem””.

Grozījumi paredz, ka brigādes ģenerāļa dienesta pakāpei atbilstošais amats ir arī Jūras spēku flotiles komandiera amats. Ņemot vērā gan kāda līmeņa militārpersonas mācās un dienē Baltijas aizsardzības koledžā, gan Nacionālo bruņoto spēku augstāko virsnieku amatu hierarhiju un plānus to komplektēšanai, Baltijas aizsardzības koledžas komandanta amats nosakāms kā atbilstošs ģenerālmajora dienesta pakāpei.

4. Ministru kabineta 2016. gada 26. janvāra noteikumi Nr.63 “Grozījums Ministru kabineta 2006. gada 18. jūlija noteikumos Nr. 587 “Noteikumi par kārtību, kādā civilās aviācijas lidlaukus izmanto Latvijas Republikas militārās aviācijas gaisa kuģi, un kārtību, kādā Latvijas Republikas militārās aviācijas lidlaukus izmanto civilās aviācijas gaisa kuģi””.

Grozījums paredz precizēt Rekrutēšanas un jaunsardzes centra nosaukumu. Ministru kabineta noteikumu projekts aizstāj Rekrutēšanas un jaunsardzes centra nosaukumu ar Jaunsardzes un informācijas centra nosaukumu.

5. Ministru kabineta 2016. gada 2. augusta noteikumi Nr.496 “Grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 19. novembra noteikumos Nr. 1317 “Noteikumi par speciālo līdzekļu veidiem un kārtību, kādā karavīri un zemessargi glabā, nēsā un lieto speciālos līdzekļus””.

Grozījumi paredz precizējumus attiecībā uz speciālā līdzekļa – roku un kāju dzelžu lietošanas kārtību.

6. Ministru kabineta 2016. gada 26. janvāra noteikumi Nr.62 “Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 14. augusta noteikumos Nr.557 “Noteikumi par apmācību pirmās palīdzības sniegšanā””.

Grozījumi paredz precizēt Rekrutēšanas un jaunsardzes centra nosaukumu. Ministru kabineta noteikumu projekts aizstāj Rekrutēšanas un jaunsardzes centra nosaukumu ar Jaunsardzes un informācijas centra nosaukumu.

7. Ministru kabineta 2016. gada 23. februāra noteikumi Nr.108 “Kārtība, kādā ārvalstu karakuģi ienāk un uzturas Latvijas Republikas teritoriālajā jūrā, iekšējos ūdeņos un ostās un iziet no tām”.

Noteikumi paredz kārtību, kādā ārvalstu karakuģi ienāk un uzturas Latvijas Republikas teritoriālajā jūrā, iekšējos ūdeņos un ostās, kā arī iziet no teritoriālās jūras, iekšējiem ūdeņiem un ostām, mazinot birokrātisko slogu institūcijām, optimizējot dokumentu apriti un tādējādi paātrinot lēmuma pieņemšanu. Tāpat tiek noregulēta NATO karakuģu ienākšana mācību

un manevru veikšanai un valsts drošības un aizsardzības spēju pastiprināšanai miera laikā.

8. Ministru kabineta 2016. gada 1. marta noteikumi Nr.133 “Noteikumi par niršanu jūrā ierobežotās teritorijās”.

Tiek noteikti nosacījumi niršanas atļaujas izsniegšanai, kārtība, kādā izsniedz, atsaka izsniegt un anulē atļauju niršanai ierobežotā teritorijā, izsniegto atļauju reģistra uzturēšanas kārtība, izsniegto atļauju izmantošanas nosacījumi, kā arī apmērs un kārtība, kādā maksājama valsts nodeva par atļaujas izsniegšanu niršanai jūrā tajās vietās, kur atrodas kuģu vraki vai nogrimuši priekšmeti, kas rada vai var radīt apdraudējumu jūras videi vai kultūrvēsturiskām vērtībām.

9. Ministru kabineta 2016. gada 14. jūnija noteikumi Nr.363 “Kuģu kontroles, pārbaudes un aizturēšanas kārtība Latvijas ūdeņos”.

Noteikumi uzlabo kuģu kontroles, pārbaudes un aizturēšanas kārtību Latvijas ūdeņos un paredz, ka ne tikai Jūras vides pārvalde varēs pieprasīt Krasta apsardzei kuģa aizturēšanu jūrā, bet jebkura iestāde, kuras kompetencē ir izskatīt jautājumus par kuģa pārkāpumiem, kas saistīti ar miernīlīgas caurbraukšanas principu neievērošanu, kuri noteikti 1982. gada Jūras tiesību konvencijas 19. pantā.

10. Ministru kabineta 2016. gada 26. aprīļa noteikumi Nr.257 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 5. oktobra noteikumos Nr.936 “Kārtība, kādā Latvijas Republikas Zemessardze sniedz atbalstu valsts un pašvaldību institūcijām likumpārkāpumu novēršanā, sabiedriskās kārtības un drošības garantēšanā””.

Noteikumi papildināti ar norādi, ka ZS sniedz

atbalstu Valsts robežsardzei ne tikai robežkontroles pagaidu atjaunošanā uz valsts iekšējām robežām, bet arī valsts ārējās robežas neaizskaramības nodrošināšanā valsts apdraudējuma gadījumā un tādas personas meklēšanā, kura tiek turēta aizdomās par valsts ārējās robežas nelikumīgu šķērsošanu. Grozījumi izstrādāti, pamatojoties uz konceptuālo ziņojumu “Par valsts austrumu robežas kontroli un aizsardzību”, kas izstrādāts, pildot Ministru prezidenta rīkojumu.

11. Ministru kabineta 2016. gada 1. marta noteikumi Nr.117 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. decembra noteikumos Nr.1171 “Noteikumi par Latvijas ūdeņu izmantošanas kārtību un kuģošanas režīmu tajos””.

Grozījumi nosaka niršanai aizliegtās teritorijas, kurās atrodas kuģu vraki vai nogrimuši priekšmeti, kas rada vai var radīt apdraudējumu valsts drošībai vai cilvēka veselībai un dzīvībai, un ierobežotās teritorijas, kurās atrodas kuģu vraki vai nogrimuši priekšmeti, kas rada vai var radīt apdraudējumu jūras videi vai kultūrvēsturiskām vērtībām, un kurās niršanu var veikt tikai ar NBS Jūras spēku flotes Krasta apsardzes dienesta atļauju.

12. Ministru kabineta 2016. gada 11. oktobra noteikumi Nr.508 “Grozījumi Ministru kabineta 2006. gada 27. jūnija noteikumos Nr.508 “Noteikumi par aizsargjoslām ap valsts aizsardzības objektiem un šo aizsargjoslu platumu””.

Pārceļot Valsts prezidenta kancelejas darbību atpakaļ uz Rīgas pili, zuda nepieciešamība noteikt aizsargjoslu ap Melngalvju namu Rīgā, kas tika izveidota Valsts prezidenta pagaidu rezidences laikā.

13. Ministru kabineta 2016. gada 1. novembra noteikumi Nr.695 “Elektroniskās identifikācijas uzraudzības komitejas nolikums”.

Ar noteikumiem noteikta uzraudzības institūcija – Elektroniskās identifikācijas uzraudzības komiteja, tās funkcijas un pienākumi. Komiteja ir koleģiāla uzraudzības institūcija aizsardzības ministra pakļautībā, kuras mērķis ir uzraudzīt un reģistrēt kvalificētus vai kvalificētus paaugstinātas drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojuma sniedzējus un to sniegtos pakalpojumus kvalificētu elektroniskās identifikācijas pakalpojumu sniedzēju reģistrā.

14. Ministru kabineta 2016. gada 1. novembra noteikumi Nr.236 “Grozījumi 2003. gada 29. aprīļa Ministru kabineta noteikumos Nr.236 “Aizsardzības ministrijas nolikums””.

Grozījumi izstrādāti saistībā ar AM izstrādāto MK noteikumu projektu “Elektroniskās identifikācijas uzraudzības komitejas nolikums”, lai atspoguļotu izmaiņas AM uzdevumos.

15. Ministru kabineta 2016. gada 29. novembra noteikumi Nr.752 “Par Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas, Igaunijas Republikas Aizsardzības ministrijas un Lietuvas Republikas Nacionālās aizsardzības ministrijas vienošanos par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas gaisa telpas patrulēšanas finansēšanu un izmaksu sadali ceturto grozījumu”.

Noteikumi izstrādāti, lai sakārtotu finansiālās apmaksas kārtību Gaisa patrulēšanas misijas “standarta” rotācijām un pastiprinājumam, Igaunijas gaisa spēku bāzei Amari pievienojoties misijai.

16. Ministru kabineta 2016. gada 19. aprīļa noteikumi Nr.233 “Par Latvijas Republikas valdības un Francijas Republikas valdības vienošanos par sadarbību aizsardzības jomā”.

Ar noteikumiem tiek regulēta starptautiskā Latvijas un Francijas sadarbība aizsardzības jomā.

17. Ministru kabineta 2016. gada 12. aprīļa noteikumi Nr.230 “Par Bulgārijas Republikas Aizsardzības ministrijas, Igaunijas Republikas Aizsardzības ministrijas, Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas, Lietuvas Republikas Nacionālās aizsardzības ministrijas, Polijas Republikas Nacionālās aizsardzības ministra, Rumānijas Nacionālās aizsardzības ministrijas un Apvienoto spēku Eiropā augstākās virspavēlniecības štāba saprašanās memorandu par NATO Spēku integrācijas vienībām”.

Ar noteikumiem tiek pieņemts un apstiprināts saprašanās memorands, kas regulē NSIV darbību.

18. Ministru kabineta 2016. gada 31. maija noteikumi Nr.341 “Par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas, Igaunijas Republikas Aizsardzības ministrijas, Igaunijas Republikas Ekonomikas lietu un sakaru ministrijas, Latvijas Republikas valdības un Lietuvas Republikas valdības vienošanās dokumentu par gaisa telpas pārvaldības pasākumiem Ziemeļatlantijas līguma organizācijas gaisa telpas patrulēšanas misijas un citu Baltijas valstīs veiktu gaisa spēku darbību atbalstam”.

Vienošanās dokuments nosaka kopēju visu NATO gaisa patrulēšanas misijā Baltijas gaisa

telpā iesaistīto civilo un militāro gaisa pārvaldības institūciju vienošanos par veicamajām darbībām attiecībā uz NATO gaisa patrulēšanas misijas lidojumu īstenošanu Baltijas valstīs, iekļaujot vienotu politisku pamatojumu un standartizētus tehniskos risinājumus.

19. Ministru kabineta 2016. gada 19. aprīļa noteikumi Nr.234 “Grozījums Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra noteikumos Nr.1418 “Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra nolikums””.

Ar grozījumiem tiek precizēts, ka VAMOIC veic AM valdījumā esošo nekustamo īpašumu, tajā skaitā valsts militārās aizsardzības objektu un valsts meža zemes, apsaimniekošanu un pārvaldīšanu.

20. Ministru kabineta 2016. gada 25. oktobra noteikumi Nr. 679 “Grozījumi Ministru kabineta 2005. gada 29. novembra noteikumos Nr. 902 “Kārtība, kādā izsniedzami profesionālās pilnveides un profesionālās ievirzes izglītību apliecinājoši dokumenti””.

Grozījumi paredz, ka turpmāk arī Izglītības likuma 36. panta pirmajā daļā noteiktās institūcijas, kuras būs izpildījušas noteiktās akreditācijas prasības, personai pēc licencētas profesionālās pilnveides sekmīgas apgūšanas varēs izsniegt profesionālās pilnveides izglītības apliecību. Tāpat grozījumos atbilstoši Izglītības likuma 36. panta pirmajā daļā noteikto institūciju vajadzībām paredzēts precizēt noteiktos dokumentu paraugus (pārskats par profesionālās pilnveides izglītības dokumentu apriti). Papildus grozījumi nosaka, ka profesionālās pilnveides un profesionālās ievirzes izglītību apliecinājošos dokumentus, ko izsniedz NBS vienības, kuru uzdevumos ietilpst pieau-

gušo izglītības programmu īstenošana, kā iestādes vadītājs paraksta attiecīgās vienības komandieris.

21. Ministru kabineta 2016. gada 16. augusta noteikumi Nr.538 “Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 20. novembra noteikumos Nr.780 “Noteikumi par kārtību, kādā izmaksājama kompensācija uz militārajām mācībām iesauktajiem rezerves karavīriem, un kompensācijas apmēru””.

Nemot vērā notikušās izmaiņas karavīru atalgojuma sistēmā un I un II kategorijas mēnešalgas likmes piemērošanu, grozījumi maina rezerves karavīriem piešķiramās kompensācijas apmēra aprēķināšanas kārtību.

22. Ministru kabineta 2016. gada 8. novembra noteikumi Nr.711 “Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 12. oktobra noteikumos Nr.953 “Kārtība, kādā profesionālā dienesta karavīru nosūta uz izglītības iestādi dienesta pienākumu izpildei nepieciešamās izglītības iegūšanai un sedz mācību izdevumus, kā arī šo izdevumu atmaksāšanas kārtība””.

Grozījumi paredz iespēju karavīru nosūtīt mācīties arī uz civilu izglītības iestādi ārvalstī tādas studiju programmas apgūšanai, kurā pilnībā vai daļēji tiek atzīti ārvalsts militārajā izglītības iestādē iegūtie kredītpunkti.

23. Ministru kabineta 2016. gada 23. februāra noteikumi Nr.107 “Grozījums Ministru kabineta 2002. gada 4. novembra noteikumos Nr.498 „Kārtība, kādā profesionālā militārā dienesta karavīrs pilda valsts civildienesta ierēdņa amatu””.

Grozījumi paredz, ka karavīru var iecelt ierēdņa amatā – izpildsekretārs (tikai AM).

24. Ministru kabineta 2016. gada 10. maija noteikumi Nr.285 “Grozījums Ministru kabineta 2002. gada 22. oktobra noteikumos Nr.478 “Kārtība, kādā aizpildāmas, iesniedzamas, reģistrējamas un glabājamās valsts amatpersonu deklarācijas un aizpildāmi un iesniedzami valsts amatpersonu saraksti””.

Grozījumi paredz, ka NBS profesionālā dienesta karavīrs, aizpildot deklarācijas publicējamo daļu, sadaļā, kurā tiek prasīts norādīt pilnu darbavietu, turpmāk norādīs – „Nacionālie bruņotie spēki” un amatpersonas amata nosaukuma vietā norādīs tiesisko statusu – „karavīrs”.

Ministru kabineta rīkojumi:

1. Ministru kabineta 2016. gada 29. marta rīkojums Nr.231. “Par civilā eksperta dalības laika pagarināšanu Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas speciālajā novērošanas misijā Ukrainā”.

Pagarināta civilā eksperta Māra Bružas dalība Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) misijā Ukrainā līdz 2017. gada 31. martam.

2. Pieci Ministru kabineta rīkojumi par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku kopējām militārajām mācībām ārvalstīs un Latvijas teritorijā.

Dalība kopējās militārajās mācībās pilnveido reģionālo stabilitāti un drošību, nostiprina partneru kapacitāti un veicina uzticību, uzlabo sadarbību starp valstu bruņotajiem spēkiem.

- Ministru kabineta 2016. gada 11. oktobra rīkojums Nr.591 “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku kopējām militārajām mācībām ārvalstīs”, kas atļauj NBS vienībām Gruzijā piedalīties kopā ar ārvalstu bruņotajiem

spēkiem militārajās mācībās “*NATO-GEO EX 2016*”.

- Ministru kabineta 2016. gada 4. oktobra rīkojums Nr.574 “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku vienību kopējām militārajām mācībām Latvijas teritorijā”, kas atļauj NBS vienībām Latvijā piedalīties ar ārvalstu bruņoto spēku vienībām kopējās militārajās mācībās “*Silver Arrow*”.
- Ministru kabineta 2016. gada 2. augusta rīkojums Nr.424 “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku kopējām militārajām mācībām ārvalstīs”, kas atļauj NBS vienībām Gruzijā piedalīties ar ārvalstu bruņoto spēku vienībām kopējās militārajās mācībās “*Agile Spirit*”.
- Ministru kabineta 2016. gada 5. aprīļa rīkojums Nr.242 “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku vienību kopējām militārajām mācībām Latvijas teritorijā”, kas atļauj NBS vienībām Latvijā piedalīties ar ārvalstu bruņoto spēku vienībām kopējās militārajās mācībās “*Summer Shield XIII*”, “*Baltic Fortress 2016*”, “*Saber Strike 2016*”.
- Ministru kabineta 2016. gada 25. aprīļa rīkojums Nr.264 “Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku vienību un ārvalstu bruņoto spēku kopējām militārajām mācībām ārvalstīs”, kas atļauj NBS vienībām Kenijas Republikas teritorijā piedalīties ar ārvalstu bruņoto spēku vienībām kopējās militārajās mācībās “*ASKARI STORM 3/16*”.

3. Ministru kabineta 2016. gada 14. novembra rīkojums Nr.674 “Par līdzfinansējuma piešķiršanu Ādažu novada domei”.

AM līdzfinansējuma piešķiršana Ādažu novada domei 652 074 *euro* apmērā, lai veiktu SIA “Ādažu Ūdens” notekūdeņu attīrīšanas iekārtu trešā aerotenka bloka izbūvi.

4. Ministru kabineta 2016. gada 11. oktobra rīkojums Nr.592 “Par finansējuma piešķiršanu Alūksnes novada domei ārējā ūdensvada izbūvei ar pieslēgumu Nacionālo bruņoto spēku Kājnieku skolas vajadzībām”.

AM finansējuma piešķiršana Alūksnes novada domei 85 293 *euro* apmērā ārējā ūdensvada izbūvei ar pieslēgumu NBS Kājnieku skolas vajadzībām.

5. Ministru kabineta 2016. gada 28. jūnija rīkojums Nr.366 “Par Zemessardzes komandieri”.

Rīkojums paredz atbrīvot 2016. gada 25. augustā brigādes ģenerāli Leonīdu Kalniņu no ZS komandiera amata un iecelt brigādes ģenerāli Aināru Ozoliņu par ZS komandieri no 2016. gada 26. augusta.

6. Ministru kabineta 2016. gada 28. jūnija rīkojums Nr.367 “Par Nacionālo bruņoto spēku Apvienotā štāba priekšnieku”.

Rīkojums paredz atbrīvot 2016. gada 15. jūlijā ģenerālmajoru Juri Zeibārtu no NBS Apvienotā štāba priekšnieka amata un iecelt brigādes ģenerāli Leonīdu Kalniņu NBS Apvienotā štāba priekšnieka amatā no 2016. gada 26. augusta.

7. Ministru kabineta 2016. gada 9. februāra rīkojums Nr.118 “Grozījums Ministru kabineta 2005. gada 26. janvāra rīkojumā Nr. 59 “Par pabalstu 1991. gada janvāra barikāžu laikā bojā gājušo personu radiniekiem””.

Barikāžu laikā bojā gājušo personu radiniekiem tika noteikts pabalsta apmērs 71,14 *euro* (50,00 latī). Lai nodrošinātu lielāku atbalstu pabalsta saņēmējiem, nolemts pabalstu palielināt un noteikt to 100,00 *euro* (viens simts) mēnesī.

Saeimas lēmumi:

1. Saeimas 2016. gada 14. janvāra lēmums
“Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku (NBS) karavīru dalību pret teroristisko organizāciju *ISIL/Daesh* (Islāma valsts) vērstajā starptautiskās koalīcijas militārajā operācijā Irākā”.

Lēmums nosaka NBS dalību operācijā līdz 2018. gada 1. februārim.

2. Saeimas 2016. gada 14. janvāra lēmums
“Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalību Apvienoto Nāciju Organizācijas misijā Mali (*MINUSMA*)”.

Lēmums nosaka NBS dalību ANO misijā Mali (*MINUSMA*) līdz 2016. gada 30. jūnijam.

3. Saeimas 2016. gada 16. jūnija lēmums
“Par termiņa pagarināšanu Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalībai Apvienoto Nāciju Organizācijas misijā Mali (*MINUSMA*)”.

Lēmums nosaka NBS dalības ANO misijā Mali (*MINUSMA*) pagarinājumu atbilstoši ANO Drošības padomes rezolūcijai.

Nodrošinājuma politika

2016. gadā AM un NBS nodrošinājuma jomā liela nozīme, tāpat kā 2015. gadā, bija plānotajam aizsardzības budžeta palielinājumam līdz 2% no IKP 2018. gadā. 2016. gadā veikts aktīvs darbs pie aizsardzības resora materiāltehniskā, kā arī infrastruktūras nodrošinājuma plānošanas procesa uzlabošanas, izstrādājot detalizētus vidēja un ilgtermiņa iepirkumu un būvniecības plānus. Ņemot vērā, ka 2016. gada 8. un 9. jūlijā *NATO* samita laikā Varšavā pieņēma lēmumu pastāvīgi Latvijas teritorijā izvietot sabiedroto spēku vienības, 2016. gadā tika uzsākta nepieciešamās infrastruktūras plā-

nošana, lai spētu nodrošināt uzņemošās valsts atbalstu *NATO* kaujas grupas izvietojumam Ādažu nacionālajā mācību centrā. Vienlaikus AM īpaši uzsvēra jautājumu par uzņēmējdarbības veicināšanu aizsardzības nozarē, un 2016. gada septembrī MK apstiprināja aizsardzības un drošības industrijas atbalsta politiku, kuras ieviešana tika sākta 2016. gadā.

NBS materiāltehniskais nodrošinājums

Bruņojums

2016. gadā turpinājās darbs pie NBS un ZS kaujas spēju stiprināšanas, plānojot vidēja un ilgtermiņa bruņojuma (ieroči, munīcija, optikas līdzekļi) iepirkumu vajadzības. Bruņojuma iegāžu jomā AM un NBS intensīvi sadarbojas ar starptautiskajiem partneriem – gan ASV, gan arī citām *NATO* un ES dalībvalstīm. No ASV, izmantojot militārā atbalsta programmas, iegādāti 60 mm mīnmetēji, saņemtas snaiperšautenes un pasūtīti dažādi optiskie līdzekļi un mīnmetēju munīcija. Vairākas NBS spēju attīstībai būtiskas ekipējuma piegādes gaidāmas arī 2017. gadā, un AM pieteikusi projektus arī turpmākajiem gadiem. Papildus NBS sniedz atbalstu Valsts robežsardzei (VRS), strādājot pie VRS pārapbruņošanas ar *NATO* standartiem atbilstošu bruņojumu.

2016. gada 24. februārī AM organizēja Industrijas dienu, kurā Latvijas uzņēmēji tika informēti par NBS militāro iepirkumu vajadzībām un iespējām piedalīties iepirkumu konkursos. Ar Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federāciju (DAIF Latvija) tika turpināta sadarbība, lai tuvāko gadu laikā attīstītu mācību un kaujas munīcijas ražošanu Latvijā, kas veicinātu valsts militāro neatkarību no citu valstu munīcijas piegādātājiem. Industrijas dienu plānots organizēt arī 2017. gadā, lai informētu

Latvijas uzņēmējus par NBS militāro iepirkumu vajadzībām un iespējām piedalīties iepirkumu konkursos.

Lai nākotnē pilnveidotu NBS nodrošinājumu ar vienveidīgu, modernu un standartizētu ekipējumu, AM sadarbībā ar NBS ir noteikusi NBS standarta ieročus un optikas līdzekļus, kurus plānots centralizēti iegādāties NBS vajadzībām līdz 2025.–2030. gadam. Tas veicinās NBS pāreju uz modernu bruņojumu un atvieglos iepirkumu organizēšanu, vienību apmācību un tālāko bruņojuma uzturēšanu.

Lai maksimāli efektīvi izmantotu valsts budžeta līdzekļus, AM un NBS arī turpmāk plāno veikt ne tikai jauna bruņojuma iegādes, bet arī izvērtēt citu valstu lietota bruņojuma iepirkuma iespējas, kas radīs finanšu līdzekļu ietaupījumu un cels NBS kaujas spējas ar minimāliem resursiem pēc iespējas īsākā laikā. 2016. gadā tika turpinātas iepriekš uzsāktās sarunas ar ārvalstu partneriem par lietota militārā ekipējuma iegādes iespējām, lai uzlabotu NBS netiešā uguns atbalsta spējas.

Transports

Lai attīstītu NBS remontbāzes, tika izveidoti reģionālie remonta centri, kas īsteno centralizētus remonta pakalpojumus un rezerves daļu iepirkumus, kā arī paaugstinās NBS remonta spējas kapacitāti. Par vienu no reģionālajiem remonta centriem tiek veidota 2. Zemessardzes novada Preiļu 35. bataljona remontdarbnīcas bāze. Remontdarbnīcas ēka ir nodota ekspluatācijā 2015. gadā un pilnībā aprīkota.

AM 2016. gadā apstiprināja transportlīdzekļu segmentāciju, lai nākotnē samazinātu transporta dažādību, kas NBS ilgtermiņā veiksmīgāk ļaus uzturēt tā rīcībā esošo tehniku.

Sauszemes spēku kājnieku brigādes mehānizācijas projekta ietvaros NBS no Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes 2016. gadā ir saņēmusi 42 kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņutehnikas vienības.

Lai attīstītu NBS militāro inženieru spēju un NBS mobilitāti, kā arī spēku pārvietošanās un aizsardzības spējas, 2016. gadā uzsākts darbs pie esošo tehnikas vienību remonta un jauna inženiertehniskā transporta iegādes. Attīstot inženieru spēju, NBS ne tikai palielina savu kapacitāti kavēt pretinieka pārvietošanos, bet arī sniedz atbalstu civilajam sektoram.

Ekipējums

2016. gadā uzsākti vairāki apjomīgi iepirkumi, kas paredz ilgtermiņa vienošanos noslēgšanu, aptverot lielāko daļu no NBS lietotā individuālā ekipējuma priekšmetiem. Plānots, ka ilgtermiņa vienošanās nodrošinās iespēju operatīvi veikt NBS nepieciešamā individuālā ekipējuma iegādes saskaņā ar iepirkumu plānā noteikto.

NBS un ZS vajadzībām tika iepirkti kaujas individuālās aizsardzības sistēmas (KIAS) priekšmeti, tai skaitā, kaujas formas tērpa sastāvdaļas (kaujas formas tērpa (jaka, bikses, cepure), uzkabes vestu komplekti, virszābaki, mugursomas, bruņucepures, guļammaisi, kaujas brilles u.c. par kopējo summu 9 398 054 *euro*.

Medicīna

2016. gadā tika apstiprināts NBS attīstības plāns 2016.–2028. gadam, kurā ietverta sadaļa par medicīniskā atbalsta spēju pilnveidošanu. Medicīniskā atbalsta spējas plānots pakāpeniski paaugstināt gan materiāltehniskajā, gan personāla jomā.

Turpināta iepriekš sāktā AM un Rīgas Stradiņa universitātes sadarbība, kuras ietvaros 2016. gadā tika izstrādāti un īstenoti trīs secīgu apmācību moduļi: “Neatliekamie stāvokļi un Kardiopulmonālā reanimācija/ intensīvās terapijas aktualitātes”, “Neatliekamie stāvokļi kardioloģijā” un “Neatliekamie stāvokļi pneimoloģijā”. Šīs apmācības plānots turpināt arī nākamajos gados. Turpinās iesāktās konsultācijas par sadarbību zinātniskajā pētniecībā un izglītībā.

2016. gadā tika noslēgta starpresoru vienošanās starp AM un Nacionālo veselības dienestu par veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanu NBS personālsastāvam.

Uzsākts konsultatīvs process par veselības un aizsardzības sektoru sadarbības pilnveidošanu katastrofu medicīnas jautājumos.

Papildus 2016. gadā tika noslēgta triju Baltijas valstu vienošanās par kopīgiem centieniem izveidot vienotu medicīniskā atbalsta apakšvienību.

Infrastruktūras nodrošinājums

2016. gadā militārās infrastruktūras attīstībai tika atvēlēti 23,9 miljoni *euro*. Viena no prioritātēm bija attīstīt noliktavu infrastruktūru. Šajā periodā nodota ekspluatācijā ekipējuma noliktavu jaunbūve Ādažu militārajā bāzē un pabeigts munīcijas noliktavu komplekss Vaiņodē. Karavīru sadzīves apstākļu uzlabošanai tika turpināta kazarmu būvniecības programma, pabeidzot kazarmas rekonstrukciju Alūksnes militārajā bāzē un divu jaunu atvērtā tipa kazarmu būvniecību Ādažu militārajā bāzē.

Turpinājās ASV *ERI* programmas īstenošana. Ādažu militārajā bāzē paredzētas kopējās

investīcijas 9,3 miljoni *euro*, bet NBS Gaisa spēku aviācijas bāzē Lielvārdē – 1,3 miljoni *euro*. Ādažu bāzē tika sākta infrastruktūras objektu būvniecība militāro mācību vajadzībām. Līdz 2016. gada beigām tika izveidoti divi infrastruktūras objekti – munīcijas glabāšanas lauks un tehnikas novietošanas laukums, bet pārējo *ERI* projektu infrastruktūras objektu būvniecība turpinās. Būvniecības darbu noslēgums plānots 2017. gada jūlijā. NBS Gaisa spēku aviācijas bāzē Lielvārdē *ERI* programmas ietvaros ir uzbūvēta rūpnieciski izgatavota telts, smērvielu glabātuve un tehnikas noliktava.

Sekmīgi turpināts Ādažu poligona paplašināšanas projekts – no Zemkopības ministrijas AM valdījumā pārņemta zeme 5260 ha platībā, izveidojot kopējo poligonu 13 500 ha platībā. Šīs zemes platības nodrošinās pilnvērtīgu gan nacionālo, gan sabiedroto militāro vienību apmācību.

Ņemot vērā, ka 2016. gada 8. un 9. jūlijā *NATO* samitā Varšavā tika pieņemts lēmums pastāvīgi Latvijas teritorijā izvietot sabiedroto spēku vienības, 2016. gadā tika uzsākta nepieciešamās infrastruktūras plānošana, lai nodrošinātu uzņemošās valsts atbalstu *NATO* paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas izvietojšanai Ādažu nacionālajā mācību centrā.

Atbilstoši *NATO* kaujas grupas infrastruktūras vajadzībām 2016. gadā tika sākti un 2017. gadā turpināsies infrastruktūras attīstības projekti, veicot Ādažu nacionālā mācību centra kazarmu, loģistikas atbalsta un remonta zonas būvniecību, nepieciešamo inženierkomunikāciju un fiziskās drošības izveidi, kā arī administratīvo telpu nodrošinājumu kaujas grupas vajadzībām.

Uzņēmējdarbības vides veicināšana aizsardzības nozarē

2016. gada laikā veiksmīgi tika turpināta sadarbība ar DAIF Latvija, ar kuru tika parakstīta vienošanās 2013. gada 28. augustā.

Sadarbībā ar DAIF Latvija 2016. gada 24. februārī kopīgi tika organizēts pasākums “Industrijas dienas 2016”, kura ietvaros gandrīz simts Latvijas uzņēmumu iepazīstināti ar NBS vajadzībām apgādes jomā, vienlaikus sniedzot ražotājiem iespēju NBS iepirkumu speciālistus informēt arī par savu piedāvājumu. 2017. gadā šī prakse tiks turpināta, pasākumus papildinot ar informāciju par nacionālo ražotāju sadarbības iespējām ar *NATO* iepirkumu aģentūrām un Latvijā izvietoto sabiedroto valstu bruņotajiem spēkiem.

2016. gada laikā konsultācijas ar uzņēmējiem turpinātas arī citos formātos:

- 1) organizētas tikšanās dažādu darba grupu ietvaros (piemēram, munīcijas un pārtikas);
- 2) notika tikšanās ar Latvijas Darba devēju konfederācijas un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras pārstāvjiem;
- 3) sniegtas esošās vai iecerētās produkcijas prezentācijas iespējas atsevišķiem Latvijas uzņēmējiem.

Savukārt ar Latvijas pārtikas ražotāju pārstāvjiem (Latvijas Pārtikas uzņēmumu federāciju un Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomi) 2016. gada 30. novembrī tika noslēgta sadarbības vienošanās par informācijas apmaiņu NBS plānoto pārtikas iepirkumu jomā.

Nemot vērā valdības dotās vadlīnijas, sabiedroto valstu pieredzi un Latvijas uzņēmumu intereses pārstāvošo nevalstisko organizāciju ieteikumus, tika izstrādāta un 2016. gada

13. septembra MK sēdē apstiprināta Latvijas aizsardzības industrijas atbalsta politika (MK informatīvais ziņojums “Par aizsardzības nozares sadarbības stiprināšanu ar Latvijas drošības un aizsardzības industriju”).

Balstoties uz tajā ietvertajām vadlīnijām, 2016. gadā tika ieviesti praktiski pasākumi uzņēmēju atbalstam un tam nepieciešamās normatīvās bāzes izveidošanas jautājumos, kas saistīti ar ražotāju informatīvo atbalstu, Latvijas apakšuzņēmumu iesaisti lielajos ārvalstu iepirkumos, piegāžu drošības jautājumu risināšanu sadarbībā ar vietējiem ražotājiem, grantu sistēmas izveidi jaunu militāras vai divējādas pielietojamības preču attīstīšanai u.c. Sagaidāms, ka attiecīgo atbalsta pasākumu ieviešana turpināsies arī 2017. gadā.

2016. gadā realizētas arī vairākas jaunas iniciatīvas attiecībā uz Latvijas uzņēmumu produkcijas praktisku demonstrēšanu NBS militāro mācību ietvaros ar citu *NATO* un ES sabiedroto valstu līdzdalību, tādā veidā veicinot uzņēmēju piekļuvi iespējamiem eksporta tirgiem (piemēram, 2016. gada 31. oktobra mācībās “*Silver Arrow*” Ādažos). Papildu iepriekšminētajam tika sniegtas ikdienas konsultācijas par Latvijas ražotāju iespējamu līdzdalību *NATO* aģentūru un atsevišķu dalībvalstu iepirkumos.

Zinātniskās pētniecības darbības koordinēšana

Pētījumus valsts aizsardzības un drošības politikas jomā atbilstoši AM noteiktajām prioritātēm īsteno LNAA Drošības un stratēģisko pētījumu centrs (DSPC). Īstenojot pētniecības programmu 2016. gadā, DSPC padziļināti tika pētījis Latvijas un starptautiskās drošības vidi un tās ietekmi uz Latvijas aizsardzības nozari. DSPC pētnieki publicēja rakstus nacionālajos

un starptautiskajos izdevumos, piedalījās starptautiskos zinātniskos pasākumos un organizēja vieslekcijas Latvijā. DSPC organizēja ceturto starptautisko konferenci “Multipolaritātes stratēģiskā ietekme uz Eiropas drošību”. DSPC līdzās drošības un stratēģiskās pētniecības virzienam tika uzsākts darbs pie lietišķās aizsardzības pētniecības virziena attīstības, lai stiprinātu pētniecisko kapacitāti un ekspertīzi militārās izpētes jomā.

Pārskata periodā attīstījās sadarbība ar Rīgas Tehnisko universitāti un Rīgas Stradiņa universitāti – izveidotas sadarbības platformas, lai mērķtiecīgi iesaistītu augstskolu zinātnisko potenciālu aizsardzības jomas izaicinājumu risināšanā. Sadarbībā ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti sākts pētījums par karavīru sausās uzturdevas saturu un dizaina izstrādāšanu un ražošanu Latvijā.

Stiprinot sadarbību un veicinot informācijas apmaiņu starp Baltijas valstu aizsardzības jomas ekspertiem, pētniekiem un aizsardzības industrijām, Tallinā tika organizēta Baltijas aizsardzības inovāciju konference. Latvijas zinātnieki piedalās arī *NATO* Zinātnes un tehnoloģiju organizācijas pētījumos un ekspertu grupu darbā.

Militārā izglītība un svešvalodu apguve

2016. gadā LNAA absolvēja 28 jaunie leitnanti, no tiem 18 virsnieki ieguva profesionālo bakalaura grādu sauszemes spēku militārajā vadībā, 10 – 2. līmeņa profesionālo augstāko izglītību (īpaša programma personām, kas civilajā dzīvē jau ieguvušas augstāko izglītību).

Starptautiskās sadarbības ietvaros militārās izglītības programmas, kuru apgūšana ir priekšnoteikums nākamās dienesta pakāpes iegūšanai,

arī ārvalstīs apguva 28 virsnieki. Jaunākā štāba virsnieka līmeņa kursu beidza 12 virsnieki, no tiem seši mācījās Lietuvā, viens Beļģijā un pieci ASV Starptautiskās militārās izglītības un mācību programmas (*IMET – International Military Education and Training*) ietvaros. Vecākā štāba virsnieka līmeņa kursu beidza 15 virsnieki, no tiem 12 mācījās Baltijas aizsardzības koledžā, divi virsnieki ASV *IMET* programmas ietvaros un viens Vācijā. Savukārt augstākā komandējošā sastāva līmeņa kursu Baltijas aizsardzības koledžā absolvēja viens virsnieks.

Tā kā *NATO* oficiālo valodu prasme ir priekšnoteikums ikviena virsnieka karjerai un tās ir ļoti būtiskas arī instruktoru un karavīru sastāva karavīriem, papildu NBS Valodu skolas īstenojamajām mācībām arī 2016. gadā sadarbībā ar Francijas militāro atašeju tika turpināts 2012. gadā sāktais projekts, kura gaitā franču valodas pasniedzējs no Francijas apmāca gan NBS karavīrus, gan arī vada nodarbības AM darbiniekiem.

2016. gadā Latvijā tika organizēta Starptautiskā valodu koordinācijas biroja (*BILC*) konference, kurā piedalījās 86 dalībnieki no 36 valstīm.

Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas

Iekšējais audits

2016. gadā Audita nodaļas darbā tika iekļautas aizsardzības nozares četras pamatdarbības sistēmas un septiņas vadības un atbalsta funkciju sistēmas. Pamatdarbības sistēmu/apakšsistēmu auditu īpatsvars bija 36%, vadības un atbalsta funkciju sistēmu – 64% no kopējā auditējamo sistēmu skaita.

2016. gada auditos tika secināts, ka iekšējās kontroles sistēma darbojas, lai gan ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi. Lai arī konstatēti atsevišķi trūkumi, tomēr kopumā novērtētās kontroles ir atbilstošas, pietiekamas un efektīvas, kas ļauj sniegt pietiekamu pārliedību, ka nozares riski tiek vadīti un mērķi sasniegti.

Pieņemti trīs AM Iekšējās audita padomes lēmumi par nedrošo (šaubīgo) prasību norakstīšanu klusuma procedūrā.

Pārskata gadā ir sniegti 58 audita ieteikumi iekšējās kontroles sistēmas uzlabošanai. 2016. gada beigās datu bāzē, pēc apkopotajiem pēcaudita rezultātiem, bija 128 audita ieteikumi par 18 auditiem.

No 60 audita ieteikumiem, kuriem izpildes termiņš bija 2016. gads, 59 (93,6%) audita ieteikumi ir izpildīti, bet četri audita ieteikumi nav izpildīti. 65 audita ieteikumiem izpildes termiņš ir 2017. gads un nākamie gadi.

Sniedzot atzinumu par AM audita 2015. gada pārskatu, Iekšējā audita padome¹ secināja, ka iekšējā audita sistēma resorā ir izveidota un sekmīgi darbojas. Finanšu ministrijas 2016. gadā veiktajā iekšējā audita darbības novērtēšanā konstatēts, ka iekšējā audita funkcija darbojas bez būtiskām nepilnībām – konstatētie trūkumi neietekmē iekšējā audita funkcijas mērķa sasniegšanu.

Ģenerālinspekcija

AM Audita un inspekcijas departamenta Ģenerālinspekcija ir izskatījusi desmit karavīru

un fizisku personu iesniegumus, sagatavojot attiecīgus atzinumus un AM atbildes iesniegumiem. Papildus ir sniegtas konsultācijas karavīriem par interesējošiem jautājumiem saistībā ar dienesta gaitu un tiesību ievērošanu.

Nodrošinot karavīru dienesta apstākļu, savstarpējo attiecību un militārās disciplīnas pārkāpumu izvērtēšanu, ir veiktas arī karavīru aptaujas NBS atsevišķās vienībās, kā arī aptaujas pēc karavīru dalības starptautiskajās operācijās, sagatavojot priekšlikumus konstatēto problēmu risināšanai.

Ģenerālinspekcija nodrošināja arī tās pārstāvju dalību AM pārstāvniecībā tieslietā.

Nodrošinot dienesta pārbaudes AM centrālajā aparātā, NBS un citās ministra un AM padotībā esošajās valsts pārvaldes iestādēs, Audita un inspekcijas departaments ir veicis 26 dienesta pārbaudes, vadījis vienu dienesta izmeklēšanu, divas disciplinārlietu izskatīšanas komisijas un sagatavojis ziņojumus vai atzinumus par situāciju. Audita un inspekcijas departamenta personāls ir bijis iesaistīts arī kaujas gatavības pārbažu veikšanā NBS vienībās.

Strukturālās reformas un reorganizācijas

2016. gadā tika veiktas vairākas strukturālās izmaiņas – Nodrošinājuma politikas departaments pārdēvēts par Nodrošinājuma un aizsardzības investīciju politikas departamentu, Aizsardzības spēju attīstības projektu nodaļa no departamenta pakļautības pārcelta izpildsekretāra militāro spēju jautājumos tiešā pakļautībā, Administratīvā un dokumentu pārvaldības departamentā tika apvienota Lietvedības un Centrālā arhīva nodaļa, izveidojot Dokumentu un arhīva pārvaldības nodaļu.

¹ Izveidota saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 16. novembra noteikumiem Nr. 1047 "Iekšējā audita padomes nolikums".

2.3. Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu, t.sk. Nacionālo bruņoto spēku, darbības galvenie virzieni un rezultāti

Latvijas Kara muzejs

Latvijas Kara muzejs (LKM) veicina sabiedrības izglītošanu, vāc, saglabā, pēta, izstāda un popularizē ar Latvijas militāro un politisko vēsturi saistītās garīgās un materiālās liecības. 2016. gadā LKM strādāja atbilstoši sagatavotajam un iesniegtajam darba plānam – attīstīja un dokumentēja muzeja krājumu, veica pētniecības un izglītojošo darbu, veidoja izstādes un uzturēja sabiedrībai pieejamas muzeja ekspozīcijas. Muzeja rezultatīvos rādītājus atbilstoši publiskas iestādes darbības būtībai ietekmē mīiedarbība ar sabiedrību.

Muzeja pieejamība un izglītojošā darbība

LKM ir atvērts apmeklētājiem septiņas dienas nedēļā. Kopumā muzeja sniegtos pakalpojumus izmantoja 147 953 apmeklētāji, t.sk. Ziemassvētku kauju muzejā – 13 570, O. Kalpaka muzejā un piemiņas vietā “Airītes” – 4924. Salīdzinot ar 2015. gadu, apmeklētāju skaits ir mazinājies par 7,7%, bet lielāks nekā 2014. gadā. Mainījusies apmeklētāju struktūra – par 3% pieaudzis individuālo apmeklētāju skaits, bet mācību iestāžu grupu apmeklējums samazinājies par 16,2%. 2016. gadā muzeja darbinieki apkalpoja 555 ekskursijas, kā arī sniedza pētniekiem, kultūras projektu autoriem un interesentiem 746 konsultācijas par militāro vēsturi, muzeja priekšmetiem un personālijām. Pēc sabiedrības pieprasījuma muzeja speciālisti nolasīja 29 lekcijas dažādās auditorijās.

Muzejā un tā teritoriālajās struktūrvienībās notika 23 publiski pasākumi. Joprojām visiecientākais pasākums ir Muzeju nakts (21.05.2016.), kuru LKM apmeklēja 14 114 interesenti, Ziemassvētku kauju muzejā – 254, O. Kalpaka muzejā un piemiņas vietā “Airītes” – 104 interesenti. Lāčplēša dienas pasākumus apmeklēja 5360 interesenti (t.sk. O. Kalpaka muzejā un piemiņas vietā “Airītes” – 240). Tradicionāli tika organizēts Ziemassvētku kauju piemiņas pasākums “Mangaļos” (09.01.2016.) un pulkveža O. Kalpaka piemiņas pasākums “Airītēs” (06.03.2016.). Lāčplēša dienai veltītos pasākumus no 2016. gada 9. līdz 11. novembrim muzejs rīkoja sadarbībā ar AM un NBS.

Sadarbībā ar citām institūcijām muzejs nodrošināja 41 pasākuma norisi, kā arī divu ārvalstu ceļojošo izstāžu eksponēšanu un atklāšanu.

Pētniecības darbs

LKM ir viena no vadošajām institūcijām Latvijas militārās vēstures pētniecībā. Muzeja pētnieciskais darbs attīstās divos virzienos – militārās vēstures pētniecībā un krājuma zinātniskajā izpētē. 2016. gadā viens muzeja darbinieks turpināja studijas LU Vēstures un filozofijas fakultātes doktorantūrā un viens – Daugavpils Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes doktorantūrā.

Muzejs turpināja īstenot projektā “Pirmais pasaules karš un latviešu strēlnieku simtgade 2014.–2017.” plānotos pasākumus. Ir sagatavota Latvijas Kara muzeja pasākumu programma Latvijas simtgades svinībām 2017.–2021. gadā.

2016. gada 14. septembrī muzejs rīkoja LKM simtgadei veltītu konferenci. Tajā referātus

nolasīja septiņi muzeja darbinieki. Muzeja darbinieki ar desmit referātiem piedalījušies citu institūciju rīkotajās konferencēs Latvijā un ārvalstīs. No tiem divi referāti nolasīti starptautiskajā militāro muzeju konferencē Milānā, viens referāts – LR Saeimas rīkotajā starptautiskajā konferencē par Latvijas Centrālo padomi “Laikmeti. Cilvēki. Likteņi”.

Arī LKM gadagrāmatas XVII sējums bija veltīts Latvijas Kara muzeja simtgadei. Tajā pētījumus par muzeja vēsturi un krājumu publicējuši 13 muzeja darbinieki. Muzeja vēsturnieki publicējuši 39 populārzinātniskos rakstus par vēsturi periodiskajos izdevumos un muzeja mājas lapā, tai skaitā 17 rakstus žurnālā “Tēvijas Sargs”.

Ekspozīcija un īslaicīgās izstādes

2016. gadā tika pabeigta pamatekspozīcijas “Latvijas iedzīvotāji I pasaules karā” iekārtošana. Tās atklāšana notika 2017. gada 11. janvārī. Tā ir satura ziņā plašākā un dizaina ziņā laikmetīgākā vēstures ekspozīcija Latvijā. Ekspozīcijā izmantotās mūsdienu digitālās tehnoloģijas veido emocionālu vēstījumu par Latvijas iedzīvotājiem kara gados, latviešu karavīru cīņām dažādās frontēs, latviešu strēlniekiem, 1917. gada politiskajiem notikumiem un iedzīvotāju atgriešanos Latvijā pēc valsts nodibināšanas.

I pasaules kara simtgades atcerei tika sagatavotas vairākas izstādes. LKM tika eksponēta “Latviešu veco strēlnieku biedrības simboli” un “Latviešu strēlnieki Nāves salā. 1916. gads”, Ziemassvētku kauju muzejā – “Latviešu strēlnieku kaujas 1916. gadā”. Ziemassvētku kauju muzeja brīvdabas ekspozīcija tika papildināta ar jaunu aizsardzības būvi – uguns punktu. Izstāde “*Per aspera ad astra*. Latvija

I pasaules kara un Neatkarības kara laikā. 1914.–1920.” tika izveidota eksponēšanai Zviedrijas armijas muzejā Stokholmā. Ar latviešu strēlnieku vēsturi saistīta arī LKM dibināšana. Pie muzeja tika atklāta izstāde par LKM vēsturi no 1916. līdz 2016. gadam.

Apjomīgs pētniecības un krājuma materiālu komplektēšanas darbs veikts, sagatavojot plašu izstādi par Latvijas karavīriem starptautiskajās militārajās operācijās un misijās no 1996. līdz 2016. gadam un krājuma izstādi par aizsardzības nozares apbalvojumiem un krūšu nozīmēm.

Krājuma darbs

2016. gadā LKM krājums papildinājies ar 3380 jauniem eksponātiem – dāvinājumiem un pirkumiem – par Latvijas militāro un militāri politisko vēsturi. Muzejs krājuma papildināšanu plāno kā aptuvenu, uz iepriekšējo gadu statistiku balstītu rādītāju. Tā faktiskā izpilde ir saistīta ar dāvinātāju gribu, kā arī krājuma iepirkuma budžetu un atsevišķo eksponātu vērtību.

Krājuma uzskaitē un dokumentēšana, kas tiek veikta ārējos normatīvos aktos paredzētajā kārtībā, ir darbietilpīgākais process muzeja darbā. Krājuma finansiālā novērtēšana veikta ne tikai jauniegūtajiem muzeja priekšmetiem, bet arī pakāpeniski tiek novērtēts vairākos gadu desmitos veidotais krājums. Pārskata gadā ir novērtēti 19 595 eksponāti 56 904,12 *euro* vērtībā, sagatavotā dokumentācija nodota grāmatvedībai, krājuma uzņemšanai uzskaitē.

Līdztekus rakstiskā formātā veiktajai krājuma uzskaitēi nodaļas veic krājuma priekšmetu skenēšanu un ievadīšanu digitālajā Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogā, kurā ievietoti

3099 priekšmeti. Veikti restaurācijas un konservācijas darbi 314 krājuma priekšmetiem.

Muzeja infrastruktūra

2016. gadā tika uzturēta LKM un tā divu teritoriālo struktūrvienību (Ziemassvētku kauju muzeja Jelgavas novada Valgundes pagastā un O. Kalpaka muzeja un piemiņas vietas “Airītes” Saldus novada Zirņu pagastā) infrastruktūra, noslēdzot ugunsdrošības, telpu un teritoriju uzkopšanas, komunālo un komunikāciju sistēmu apkopšanas līgumu, kā arī uzraugot tā izpildi.

Pārskata gadā LKM izremontētas divas ekspozīciju zāles, sagatavojot tās ekspozīcijas iekārtošanai. Muzeja ēkas savienojuma būvei starp Pulvertorni un jauno ēku mainīts bojātais jumta segums un remontēti kāpņu telpas griesti. Pie muzeja ieejas izveidota uzbrauktuve. Piemiņas vietā “Airītes” veikta zaļās zonas pakāpienu renovācija. Ziemassvētku kauju muzeja brīvdabas ekspozīcijā uzbūvēts betona bunkurs un nomainīta akas apdare.

Informācija par iespējamu iestādes darbību ietekmējošiem apstākļiem

Muzeja attīstības projekti saistīti ar valsts simtgades programmām un Jaunajām politikas iniciatīvām.

Jaunsardzes un informācijas centrs

JIC www.jic.gov.lv izglīto jaunatni valsts aizsardzības jomā, īstenojot Jaunsargu mācību paraugprogrammu, nodrošina AM un NBS aktualitāšu atspoguļošanu audiovizuālā formā dažādos medijos un izdod ikmēneša militāro žurnālu „Tēvijas Sargs”.

Jaunsardze

Jaunsardze ir pārstāvēta visās Latvijas administratīvajās teritorijās. JIC ir noslēdzis sadarbības līgumus ar visām 119 Latvijas pašvaldībām.

Jaunsargu mācību paraugprogramma tika īstenota 297 mācību vietās 507 grupās, ieskaitot pašvaldības finansētās jaunsargu grupas, visā Latvijā. 2016. gada nogalē Jaunsardzes kustībā aktīvi darbojās un jaunsargu mācību procesā iesaistījās vairāk nekā 7500 bērnu un jauniešu.

2016. gadā jaunsargiem tika organizēti 2000 pasākumi. Kopējais pasākumu apmeklētāju skaits – 44 586.

Jaunsardzes departaments organizējis vai koordinējis: 148 nometnes ar 6837 dalībniekiem; 64 pasākumus sadarbībā ar NBS – 1363 dalībnieki; 336 pārgājienus – 7529 dalībnieki; 18 starptautiskos pasākumus – 164 dalībnieki (Igaunija, Lietuva, Zviedrija); 131 prezentācijas izglītības iestādēs – 4100 klausītāji; 265 pilsoniskās un patriotiskās audzināšanas pasākumus – 6259 dalībnieki; 189 ekskursijas – 5924 dalībnieki; 33 velo un laivu braucienus – 565 dalībnieki; 630 sporta sacensības, spēles – 8296 dalībnieki; 186 talkas u.c. pasākumi – 3549 dalībnieki.

4. līmeni pabeidza 285 jaunsargi, no kuriem: 140 piedalījās 4. līmeņa testa nometnē; iestājās LNAA – 19; uzsāka dienestu NBS vienībās – 13; iestājās ZS – 88; iestājās dienestā Iekšlietu ministrijā – 2.

Pagājušajā gadā tika īstenotas vairākas Jaunās politikas iniciatīvas: Jaunsargu fiziskās sagatavošanas sistēmas izveide; “Atceries

Lāčplēšus”; Jaunsardzes patriotiskie pasākumi – ekskursijas; Jaunsardzes pašpārvaldes attīstība; projekti “Jaunsardzes reportieris” un “Ekspertu forums”.

Projekta “Atceries Lāčplēšus” ietvaros notika sadarbība ar pašvaldībām, lai plānotu Lāčplēša kara ordeņa kavalieru (LKOK) piemiņas plāksņu – stēlu izgatavošanu un uzstādīšanu pašvaldību teritorijās.

Pirmās stēlas tika uzstādītas un atklātas 11. novembrī: Ogrē tika atklātas divas stēlas, godinot 23 LKOK, un Jūrmalā tika atklātas divas stēlas, godinot 21 LKOK.

Stēlas tika izgatavotas arī Ikšķiles pilsētai – viena stēla ar 12 LKOK datiem un Valkas pilsētai – astoņas stēlas ar 89 LKOK datiem.

Darbu aktīvi turpināja Jaunsargu pašpārvalde, kas veicināja jauniešu pilsoniskās līdzdalības prasmes un deva iespējas jaunsargiem iesaistīties Jaunsardzes kustībai svarīgu jautājumu risināšanā. Noorganizēti divi semināri – Saldū un Rīgā. 2016. gada novembrī tika ievēlēta jauna pašpārvalde un vadītājs. Jaunsargu pašpārvalde aktīvi darbojās sociālajos tīklos, regulāri piedalījās pasākumos, tikās ar jaunsargiem un instruktoriem, organizēja konkursus, prezentācijas izglītības iestādēs un pasākumos, kā arī sadarbojās ar radniecīgām organizācijām – pašvaldību skolēnu domēm.

Mācību semināri tika organizēti Jaunsardzes reportieriem. Jaunsardzes reportieriem tika deleģēts uzdevums sniegt informāciju – rakstus, foto, video – par interesantiem pasākumiem novados un vienībās.

2016. gadā norisinājās spēle “Jaunie Rīgas sargi” astoņos posmos – Beverīnas novadā –

Trikātā, Dobelē, Jelgavā, Rēzeknes novadā – Bērzgalē, Talsos, Valmierā, Siguldā un Daugavpilī, kurā piedalījās 109 komandas, kopā 654 dalībnieki. Spēles “Jaunie Rīgas sargi” mērķis bija atraktīvā veidā popularizēt Jaunsardzes kustību un NBS pusaudžu un jauniešu vidū.

Jaunsargiem bija iespēja piedalīties fiziskās sagatavošanas nodarbībās kvalificētu speciālistu vadībā. Lai to panāktu, JIC organizēja sadarbību ar sporta federācijām, sporta skolām un pašvaldībām, iespēju robežās nodrošinot jaunsargus ar sporta veidam nepieciešamo specifisko ekipējumu un atbalstot jauniešu dalību sacensībās.

2016. gadā no 19. jūnija līdz 21. jūnijam Gulbenē notika pirmā jaunsargu spartakiāde. Spartakiādes mērķis bija veicināt fiziskās sagatavotības un sporta attīstību Jaunsardzē, noskaidrot labākās komandas un noteikt spēcīgākos sportistus no jaunsargu vidus. Jaunsargi kārtoja vispārējās fiziskās sagatavotības testu, spēka izturības testu, spēlēja strītbolu, volejbolu, minifutbolu, orientējās un pārbaudīja spēkus vasaras biatlonā. Spartakiādē piedalījās 398 jaunsargi.

Pārskata periodā tika uzsākta Kiberjaunsardzes mācību programmas realizēšana Ādažu, Ķeguma un Ozolnieku novada pašvaldībā. Gada nogalē parakstītas vienošanās ar Ludzas un Varakļānu novada pašvaldību un Rēzeknes, Rīgas, Liepājas un Valmieras pilsētas pašvaldību, kā arī ar divām izglītības iestādēm – Saldus tehnikumu un Staiceles sporta profesionālo vidusskolu par Kiberjaunsardzes mācību programmas īstenošanu 2017. gadā.

2016. gada 6. maijā LKM notika Jaunsardzes ekspertu forums. Sadarbībā ar pašvaldību

pārstāvjiem tika diskutēts par aktuāliem Jaunsardzes attīstības jautājumiem.

Turpinās Latvijas jaunsargu sadarbība ar Baltijas jauniešiem. 2016. gadā jaunsargi devās uz Igauniju, Lietuvu un Zviedriju, lai piedalītos sacensībās un nometnēs. Viens no galvenajiem gada pasākumiem bija nometne *“Baltic Guards 2016”*, kas notika Lietuvā. Nometnes mērķis bija stiprināt reģionālo identitāti, veicināt līdera prasmes jauniešiem, iesaistīt jauniešus krīzes pārvarēšanas simulācijās, veicināt izpratni par drošības un aizsardzības politiku, starptautiskajiem drošības izaicinājumiem, *NATO*, kā arī veicināt Baltijas jaunsargu kustību attīstību un sadarbību.

Militārā informācija

2016. gadā Militārās informācijas departamenta (MID) Audiovizuālās nodaļas (AVN) filmēšanas grupa ir veikusi 259 filmēšanas un sagatavojuši 118 video sižetus par Latvijas aizsardzības nozarei aktuālām tēmām, uzņēmusi filmu par LKM sakarā ar simtgadi, kā arī veikusi divus koncertierakstus – NBS un ZS orķestrim. Fotografī veica vairāk nekā 700 fotografēšanas dažādos pasākumos, tajā skaitā ASV, Igaunijā, Portugālē, Ukrainā un Afganistānā, fiksējot AM un *NATO* politiskās aktualitātes, *NATO* un NBS militārās mācības, *NATO* spēku ierašanos Latvijā, NBS dalību starptautiskajās operācijās, NBS kaujas spēju attīstību, NBS profesionālo militāro apmācību, Zemessardzes un rezerves karavīru apmācību, civilmilitāro sadarbību un atbalstu sabiedrībai, vēstures atceres un ceremoniālos pasākumus, Jaunsardzes un skolu jaunatnes aktivitātes, kā arī sporta un kultūras pasākumus.

Ar video un foto materiāliem tika nodrošināti nacionālie un reģionālie mediji. Tika nodro-

šināta iespēja lejuplādēt fotoattēlus pilnā izšķirtspējā no AM mājas lapas.

Uzturot un ikdienā papildinot foto un video materiālu arhīvu par notikumiem aizsardzības jomā, nodrošināta AM mājas lapa www.mod.gov.lv, portāls „Sargs.lv” un militārais žurnāls „Tēvijas Sargs”, kā arī poligrāfijas izdevumi. MID AVN darbinieki 2016. gadā ir piedalījušies NBS, Zemessardzes, kā arī starptautiskajās mācībās: *“Summer Shield XIII”*, *“Kevadrom”*, *“Baltic Fortress 2016”*, *“Dragoon Ride”*, *“Saber Strike 2016”*, *“Wenden 2016”*, *“Lielais Zobens 2016”* u.c. – nodrošinājuši mācību vingrinājumu un uzdevumu operatīvu atspoguļojumu foto un video galerijās – video sižetos un foto reportāžās, kas tika izvietotas interneta portālos.

Aizvadītajā gadā izdoti 12 žurnāla „Tēvijas Sargs” numuri, kuru kopējā tirāža bija 64 000 eksemplāru.

2016. gadā tika izveidota militārā žurnāla „Tēvijas Sargs” mobilā aplikācija, kura ir lejupielādējama *Android* un *IOS* platformās. Mobilajā aplikācijā militāro žurnālu „Tēvijas Sargs” bija iespējams lasīt, kā arī klausīties rakstus audio formātā. Lai darbotos mobilā aplikācija „Tēvijas Sargs”, tika izveidota interneta vietne www.tevijassargs.lv.

Izpildīts aizsardzības nozares 2016. gada iespieddarbu plāns, ar poligrāfijas materiāliem, kā arī elektroniskajiem maketiem nodrošinot starptautiskās militārās mācības *“Sabre Strike 2016”*, *“Dragoon Ride”*, *“Summer Shield XIII”*, *“Silver Arrow 2016”*, *“Baltic Bikini 2016”*, dažādas Zemessardzes mācības, jaunsargu un kadetu nometni *“Baltic Guards 2016”*, kā arī AM, NBS un JIC rīkotos pasākumus. Tika veidoti infor-

matīvie plakāti, bukleti, brošūras, kā arī rokasgrāmatas AM, NBS, LNAA, Jūras spēku flotilei, JIC u.c. Papildus drukātajiem darbiem ir sagatavoti elektroniskie dizaini elektroniskajām apsveikuma kartītēm Lieldienās, Līgo svētkos, valsts svētkos, Ziemassvētkos un citos svētkos. Kopumā aizvadītajā gadā sagatavoti 260 iespieddarbu plānā iekļautie, kā arī 150 papildu poligrāfijas darbi.

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra

LĢIA ir vadošā iestāde valsts politikas īstenošanā ģeodēzijas, kartogrāfijas un ģeotelpiskās informācijas jomā. LĢIA nozīmīgākie uzdevumi ir iegūt, apstrādāt un uzturēt ģeodēziskos un kartogrāfiskos pamatdatus militārajām un civilajām vajadzībām un nodrošināt ģeotelpisko pamatdatu informācijas sistēmas un pastāvīgo globālās pozicionēšanas bāzes staciju sistēmas “Latvijas Pozicionēšanas sistēma” (LatPos) darbību.

2016. gadā ģeodēzijas jomā turpināti darbi saistībā ar jaunu augstākās klases G0 ģeodēzisko punktu ierīkošanu un ģeodēzisko raksturlielumu iegūšanu, lai nodrošinātu valsts ģeodēziskā tīkla modernizēšanu un pilnveidotu Latvijas 1992. gada ģeodēzisko koordinātu sistēmas sasaisti ar Eiropas Zemes atskaites sistēmu *ETRS89*. Šo darbu ietvaros veikta 2015. gadā ierīkotā G0 punkta “Vaiņode” datu apstrāde un analīze, kā arī veikti darbi vēl divu G0 punktu ierīkošanai Alūksnes un Daugavpils pusē.

Tika uzturēts un pilnveidots valsts ģeodēziskais tīkls – īstenota vērīnīga valsts ģeodēzisko punktu apsekošana un sakārtošana Latgales reģionā, veikti nivelēšanas darbi 2. klases nivelēšanas tīklā, iegūto datu apstrāde un uzkrāšana

Ģeodēziskā tīkla informācijas sistēmā. Ģeodēzisko darbu ietvaros precizēts arī Gaiziņkalna augstums – 311,94 metri.

Nodrošināta LatPos sistēmas nepārtraukta darbība 25 bāzes stacijās, LatPos sistēmai pieslēgtas piecas Igaunijas pastāvīgo globālās pozicionēšanas bāzes staciju sistēmas *ESTPOS* bāzes stacijas, paaugstinot mērīšanas kvalitāti Latvijas-Igaunijas pierobežā. Uzsākti darbi, lai LatPos iekļautu arī tuvākās Lietuvas bāzes stacijas. Sagatavota dokumentācija par bāzes staciju “Irbene” un “Vaiņode” tehniskajiem parametriem un to izmaiņām iekļaušanai starptautiskajā pastāvīgo globālās pozicionēšanas bāzes staciju tīklā *EUREF GNSS Permanent Network* (EPN). Uzsākta LatPos datu nosūtīšana uz Eiropas *GNSS* datu apstrādes centriem.

Uzsākts sestais Latvijas teritorijas aerofotografēšanas cikls (2016.–2018. gads) – 22 400 km² platībai valsts rietumu un centrālajā daļā sagatavotas krāsainās ortofoto kartes un infrasarkanā (*CIR*) spektra ortofotokartes ar 25 cm izšķirtspēju.

Pārskata periodā turpināti Latvijas teritorijas vienlaidu aerolāzerskenēšanas darbi – aerolāzerskenēšana Latvijas rietumu un ziemeļaustrumu daļā kopā 16 437 km² platībā. Turpinās iegūto datu apstrāde un tālāko produktu – digitālā reljefa modeļa pamatdatu un digitālā reljefa slāņa sagatavošana horizontāļu veidā dažādu mērogu topogrāfiskajām kartēm.

Nodrošināta ģeotelpisko pamatdatu sagatavošana un aktualizācija militārajām un civilajām vajadzībām – atbilstoši plānojumam sagatavotas topogrāfiskās kartes mērogos 1:10 000, 1:25 000, 1:50 000, 1:100 000. Pirmo reizi Latvijas vēsturē veikta apjomīga ātrās kartes mērogā 1:25 000 sagatavošana Latgales teritorijā.

Pabeigta specializētās jūras piekrastes topogrāfiskās kartes mērogā 1:50 000 sagatavošana, kurā ir apvienoti LĢIA topogrāfisko un Latvijas Jūras administrācijas jūras navigācijas karšu dati. Sagatavotas 13 kartes lapas un kopumā – 26 kartes lapas Rīgas jūras līča un Baltijas jūras piekrastei.

Sadarbojoties ar Igaunijas un Lietuvas atbildīgajām institūcijām, sagatavots jauns izdevums Baltijas valstu zemo lidojumu kartei, kas tiek izmantota Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanā un glābšanas darbu laikā.

LĢIA vietvārdu datubāzē no jauna ievadīti vai koriģēti 3 641 vietvārdi (pavisam 2016. gada beigās tajā bija 156 258 vietvārdu, kas attiecas uz 119 523 objektiem). Vietvārdu datubāzes publiskā versija pieejama <http://vietvardi.lgia.gov.lv>.

LĢIA turpina strādāt pie Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 14. marta direktīvas Nr.2007/2/EK “Par Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā (*INSPIRE*)” ieviešanas. Aktualizēti dati LĢIA atbildībā esošajām *INSPIRE* tēmām: “Iekšzemes hidrogrāfija”, “Augstums” un “Zemes virsma”. Sagatavots jauns lejupielādes pakalpojums slānim “Iekšzemes hidrogrāfija”, tādējādi nodrošinot šiem datiem visus paredzētos pakalpojumu veidus (meklēšana, skatīšanās un lejupielāde). Sadarbībā ar Valsts reģionālās attīstības aģentūru sniegts atbalsts arī citu institūciju ģeotelpisko datu turētājiem – sagatavoti materiāli un novadītas septiņas praktiskās nodarbības “Meistarklases” *INSPIRE* prasībām atbilstošu datu sagatavošanā.

Nodrošināta LĢIA sagatavotās un uzturētās ģeotelpiskās informācijas izplatīšana un pakalpojumu sniegšana – e-pieteikumu un pakalpo-

jumu reģistrā reģistrēti 499 pieteikumi LatPos pakalpojumu abonēšanai un ģeotelpiskās informācijas datu un pakalpojumu sniegšanai. 2016. gadā vispieprasītākais pakalpojums bija LatPos pakalpojumu abonēšana, vispieprasītākie dati – ortofotokartes un digitālais zemes virsmas modelis. Nodrošinātas arī tīmekļa pakalpes Valsts vienotā ģeotelpiskās informācijas portāla, Teritorijas attīstības plānošanas sistēmas, Būvniecības informācijas sistēmas u.c. valsts iestāžu informācijas sistēmu vajadzībām.

Izstrādāta LĢIA populārākā e-pakalpojuma – karšu pārlūka <http://kartes.lgia.gov.lv> versija, kas paredzēta lietošanai mobilajās ierīcēs, kā arī speciāla versija NBS vajadzībām.

Vispārēja informācija sabiedrībai par LĢIA darbību tiek sniegta LĢIA mājas lapā <http://www.lgia.gov.lv>, bet informācija par LĢIA sagatavotajiem produktiem un sniegtajiem pakalpojumiem – tīmekļa vietnē <http://map.lgia.gov.lv>.

LĢIA pārstāvji piedalījās Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas robežas demarkācijas darbos atbilstoši Latvijas un Krievijas kopīgās demarkācijas komisijas lēmumiem. Pabeigta demarkācijas kartes mērogā 1:10 000 izgatavošana – 55 kartes lapām. Veikts demarkācijas dokumentu projektu lauka novērtēšanas process visiem robežas posmiem, līdz ar to ierīkotā valsts robeža ir pieņemta. Sastādīts valsts robežas protokols – apraksts, koordinātu katalogs un robežzīmju protokoli krievu valodā.

LĢIA turpināja sekmīgi darboties Eiropas Nacionālo kartogrāfijas un kadastra aģentūru asociācijas “*EuroGeographics*” projektos un darba grupās, iesaistoties ģeotelpiskās informācijas aprītē reģionālā (Eiropas) un globālā

līmenī, piemēram, tika atjaunoti un papildināti transporta infrastruktūras un iedzīvotāju statistikas slāņi par Latvijas teritoriju mērogā 1:250 000, kas tiks iekļauti jaunākajā *EuroRegionalMap* datubāzes versijā 9.1.

LGIA piedalījās aktivitātēs, kas saistītas ar *UNESCO* Pasaules kultūras un dabas mantojuma sarakstā iekļautā Strūves ģeodēziskā loka punktu apzināšanu un saglabāšanu.

Sākta datu sagatavošana starptautiskās augstas izšķirtspējas augstumu datu apmaiņas programmai (*TanDEM-X High Resolution Elevation Data Exchange Program – TREx*), kas paredz digitālā augstuma modeļa datu sagatavošanu un šo datu savstarpēju apmaiņu.

Sadarbībā ar AM un NBS tika organizēta 21. Baltijas valstu militārās ģeogrāfijas un meteoroloģijas konference, kurā piedalījās vairāk nekā 80 civilo un militāro institūciju pārstāvji no 14 *NATO* un ES dalībvalstīm, tai skaitā, Latvijas, Lietuvas un Igaunijas.

Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs

Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs (VAMOIC) ir aizsardzības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas izveidota ar MK 2009. gada 21. oktobra rīkojumu Nr. 717 "Par Aizsardzības īpašumu valsts aģentūras likvidāciju un Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra izveidi" aizsardzības sistēmā īstenoto struktūralo reformu rezultātā.

2016. gadā VAMOIC turpināja nekustamo īpašumu attīstību, pārvaldību un apsaimniekošanu atbilstoši Latvijas valsts aizsardzības vajadzībām, AM un NBS stratēģiskās

attīstības un darbības plāniem un starptautiskām saistībām.

Nekustamie īpašumi

2016. gada nogalē AM valdījumā bija 157 nekustamie īpašumi, t.sk. 163 zemes vienības 9243 ha kopplatībā un 1091 būve. Atbilstoši *NATO* Varšavas samita lēmumiem tika sākts darbs pie jaunu nekustamo īpašumu pārņemšanas militārām vajadzībām.

2016. gadā sagatavoti dokumenti, t.sk. Ministru kabineta rīkojuma projekti, un organizēta trīs nekustamo īpašumu pārņemšana AM valdījumā un VAMOIC bilancē:

- no Iekšlietu ministrijas nekustamais īpašums Ķīšezera ielā 27A, Rīgā;
- no Zemkopības ministrijas nekustamais īpašums "Bataljons", Embūtes pagasta Vaiņodes novadā;
- no Izglītības un zinātnes ministrijas nekustamais īpašums Sprukstes ielā 1, Rīgā.

Nodrošinot Ādažu poligona paplašināšanu, sagatavoti dokumenti trīs nekustamo īpašumu – 11 zemes vienību – 5259,04 ha kopplatībā pārņemšanai no Zemkopības ministrijas.

Uzsāktas Ādažu poligona teritorijā un ZS 17. Pretgaisa aizsardzības bataljona teritorijā esošo privātpersonu zemju atsavināšanas procedūras.

Būvniecība

Pārskata periodā VAMOIC nodrošināja pilna cikla būvniecības procesa organizēšanu un projektu vadību visā valsts teritorijā esošajos valsts aizsardzības objektos – ēku un būvju apsekošanu, projektēšanas uzdevumu izstrādi, projektēšanas darbu uzraudzību, būvdarbu autorizraudzību un būvuzraudzību, objektu

pieņemšanu ekspluatācijā un konsultēšanu garantijas termiņa laikā. 2016. gadā nekustamo īpašumu atjaunošanai, pārbūvei un būvdarbiem (līgumu ietvaros) tika izlietoti 28,9 miljoni *euro*.

Nozīmīgākie pabeigtie būvniecības objekti 2016. gadā:

- NBS Ādažu militārajā bāzē – ekipējuma noliktavu jaunbūve, NBS Nodrošinājuma pavēlniecības 3. Reģionālā nodrošinājuma centra kazarmu ēku bloka būvniecības 2. kārtā;
- NBS Alūksnes militārajā bāzē – Kājnieku skolas kazarmas rekonstrukcija;
- NBS Liepājas militārajā bāzē – munīcijas noliktavu kompleksa jaunbūve Vaiņodes novadā.

Nozīmīgākie uzsāktie būvniecības objekti 2016. gadā:

- NBS Ādažu militārajā bāzē – NBS Nodrošinājuma pavēlniecības 3. kazarmu ēku bloka būvniecības 3. un 4. kārtā un NBS Nodrošinājuma pavēlniecības 3. Reģionālā nodrošinājuma centra 2. autoparka pārbūve mehanizācijas projekta vajadzībām Ādažu nacionālajā mācību centrā, Kadagā, Ādažu novadā.
- NBS Aviācijas bāzē “Lielvārde” – kazarmas jaunbūve, teritorijas inženiertīklu pārbūve, kā arī Gaisa spēku aviācijas bāzes Aviācijas eskadriļas glābēju un lidlauka nodrošinājuma dienesta ēku izbūve.

Citos NBS objektos uzsākti šādi projekti:

- SUV kazarmas rekonstrukcija, sporta zāles izbūve un inženiertīklu rekonstrukcija Dzin-taru ielā 63, Rīgā;
- NBS ēku, inženierkomunikāciju un teritori-jas labiekārtojuma rekonstrukcija, renovācija

un palīgēku jaunbūve nekustamajos īpašumos “Vanagi” un “Medņi-1”, Vārves pagasta Ventspils novadā;

- NBS 45. ZS nodrošinājuma bataljona bāzes rekonstrukcija Ventspils ielā 102, Kuldīgā;
- Turpinās pakāpeniska valsts nozīmes kultūras pieminekļa – Liepājas Virsnieku sapulču nama restaurācija;
- Turpinās vidi degradējošo ēku un būvju nojaukšanas programma AM valdījumā esošajos īpašumos visā Latvijā.

Apsaimniekošana

VAMOIC īsteno nekustamo īpašumu apsaimniekošanu militārajos objektos visā valsts teritorijā, tajā skaitā turpina veikt vides aizsardzības un energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus.

2016. gadā centrs veica vides aizsardzības pasākumus valsts aizsardzības militāros objektos, tostarp, piesārņojuma izpēti un monitoringu, dabas vērtību izpēti un aizsardzību, nelegālas atkritumu izgāztuves rekultivāciju.

Atbilstoši pazemes ūdeņu monitoringa rezultātiem Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs piecām potenciāli piesārņotajām vietām Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā noteica statusu – “Nepiesārņots”.

Centrs turpināja īstenot Eiropas Savienības *LIFE+* programmas projektu „Īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzības statusa uzlabošana *Natura 2000* teritorijā „Ādaži””. Projekta ietvaros tika īstenota gan kontrolēta virsāju, gan kontrolēta meža dedzināšana. 2016. gadā tika sagatavota mācību filma karavīriem par vides aizsardzības prasību ievērošanu Ādažu poligonā.

Šajā periodā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija apstiprināja dabas aizsardzības plānu aizsargājamo ainavu apvidum “Ādaži” līdz 2025. gadam.

Lai iepazīstinātu sabiedrību ar dabas vērtībām Ādažu poligonā, maijā Ādažu poligonā tika organizēta ikgadējā Vides diena, kura bija veltīta boreālajam mežam. Pasākuma laikā dalībnieki varēja uzzināt vairāk par Ādažu poligonā sastopamo mežu, tajā sastopamajām sēņu un kukaiņu sugām, kā arī par dažādām mežu apsaimniekošanas metodēm.

Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra direktīvai 2012/27/ES par energoefektivitāti VAMOIC ir apkopojis informāciju par AM īpašumā un lietošanā esošām apkurināmām ēkām ar kopējo platību virs 250 m², kurās plānots īstenot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus, un gatavo nepieciešamos dokumentus, lai iesniegtu projektus Eiropas reģionālā attīstības fonda finansējuma piešķiršanai šiem pasākumiem.

Centrs uzsācis ieviest energopārvaldības sistēmu atbilstoši 2016. gada 29. marta Energoefektivitātes likuma prasībām.

Centralizētais publiskais iepirkums

Atbilstoši nolikumā noteiktajam VAMOIC veic centralizētās iepirkuma procedūras AM un AM padotībā esošo iestāžu vajadzībām. No 2016. gadā kopumā uzsāktajām 266 iepirkumu procedūrām (iepirkumiem) citu pasūtītāju vajadzībām (t.sk. iepirkumu procedūrām būvniecības jomā) saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu un Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likumu organizētas 146 ie-

pirkuma procedūras (iepirkumi). Papildus tika turpinātas vēl 23 iepirkuma procedūras, kas uzsāktas 2015. gadā. 2017. gadā tiek turpināti aptuveni 20% no 2016. gadā sāktajām procedūrām.

Centralizētā apgāde

VAMOIC īsteno atsevišķas NBS apgādes funkcijas – centralizēto iegāžu veikšanu, līgumu administrēšanu, militāro materiāltechnisko līdzekļu standartizāciju un kodēšanu. 2016. gadā NBS apgādes funkcijas ietvaros VAMOIC administrēja aptuveni 58 materiāli tehnisko līdzekļu iegāžu līgumus un iegādājās materiāltechniskos līdzekļus 9,8 miljonu *euro* vērtībā.

Militāro materiāltechnisko līdzekļu kodēšanas un izpētes jomā VAMOIC nodrošina kodifikācijas moduļa *MC CATALOGUE* uzturēšanu AM un NBS vajadzībām, starptautisko *NATO* sistēmas kodu piešķiršanu katram militārajam materiāltechniskajam līdzeklim un Latvijas kompānijām atbilstoši *NATO* pieņemtajai uzskaites sistēmai un vienotajai grāmatvedības un noliktavu uzskaites sistēmai, sniedz konsultācijas normatīvo dokumentu sagatavošanai kodēšanas jomā, kā arī sadarbību ar *NATO Support Agency (NSPA)* un citu valstu kodēšanas birojiem.

Kodēšanas datu bāzē ir *NCAGE* kodi 608 Latvijas kompānijām, kas ļauj tām piedalīties starptautiskajos *NATO* valstu konkursos un *NSN* kodi 12 563 militārajiem materiāltechniskajiem līdzekļiem, no kuriem 6413 ir pilnās aprakstošās metodes kodi, bet 3071 – daļēji aprakstošās metodes kodi.

Militārās izlūkošanas un drošības dienests

Militārās izlūkošanas un drošības dienests (MIDD) ir valsts drošības iestāde, kas veic militāro pretizlūkošanu, izlūkošanu un citus Valsts drošības iestāžu likumā un citos normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus.

2016. gadā MIDD pildīja Valsts drošības iestāžu likumā un citos normatīvajos aktos tam noteiktos uzdevumus:

- nodrošināja AM, tās padotībā esošās iestādes un NBS ar to darbībai nepieciešamo pretizlūkošanas un izlūkošanas informāciju;
- veica ievērojamu darba apjomu, lai atklātu un sadarbībā ar citām valsts drošības iestādēm novērstu ārvalstu speciālo dienestu, kā arī organizāciju vai atsevišķu personu draudošo darbību (spiegošanu, sabotāžas, pretvalstisku darbību vai terorismu) AM, tās padotībā esošajās iestādēs un NBS;
- veica pasākumus, lai aizsargātu valsts noslēpumu AM, tās padotībā esošajās iestādēs un NBS, un kontrolēja to izpildi;
- pārbaudīja pretendentes, kas vēlas saņemt speciālās atļaujas (licences), kuras izsniedz AM atsevišķu licencēšanai pakļautu komercdarbības veidu veikšanai, kā arī sniedza atzinumus par speciālo atļauju izsniegšanu;
- veica personu un telpu atbilstības drošības prasībām pārbaudes AM, tās padotībā esošajās iestādēs, NBS, militārajos objektos, kā arī iestādēs, organizācijās un komercsabiedrībās, kuru darbība ir saistīta ar valsts noslēpumu militārās aizsardzības jomā;
- saskaņā ar MK 2015. gada 23. oktobra rīkojumu Nr. 638 "Par Latvijas Republikas institūciju atbildības sadalījumu Ziemeļatlantijas līguma organizācijas komitejās, darba grupās un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas padotībā esošajās organizācijās"

nodrošināja dalību *NATO* aģentūrās, komitejās un darba grupās;

- kā Latvijas Republikas nacionālā signālu izlūkošanas iestāde veica un kontrolēja signālu izlūkošanu, kā arī nodrošināja iegūtās informācijas aizsardzību.

Vienlaikus MIDD pildīja arī citus normatīvajos aktos un starptautiskajos līgumos, kā arī MK un AM noteiktos uzdevumus, t.sk. nodrošināja efektīvu informācijas apmaiņu ar *NATO* un ES struktūrām un partnervalstīm, veica fiziskās drošības pasākumu pārbaudi MIDD kompetencē esošajos nacionālajai drošībai svarīgajos objektos (kritiskajā infrastruktūrā).

Nacionālie bruņotie spēki

NBS ir militāro formējumu kopums, ko veido militāri organizēta, apmācīta un apbruņota tautas daļa, kura aizsargā Latvijas valsts suverenitāti, teritoriālo nedalāmību un tās iedzīvotājus no agresijas.

Pamatojoties uz AM izstrādāto NBS attīstības plānu 2012.–2024. gadam, NBS komandiera 2015. gada 18. decembra pavēli Nr.70/DV "Par NBS vadlīniju un uzdevumu 2016. gadam ieviešanu", kā arī papildus AM lēmumiem, galvenais aizsardzības sistēmas darbības mērķis ir attīstīt NBS kā profesionāli sagatavotu, kaujas un dažādām drošības situācijām pielāgoties spējīgu, atbilstoši operacionālajām prasībām ekipētu, ar *NATO* un ES militārajiem formējumiem savietojamu, standartizētu un nodrošinātu valsts aizsardzības instrumentu ar sabalansētiem uzdevumiem un struktūru.

2016. gadā AM sadarbībā ar NBS izstrādāja jauno NBS attīstības plānu 2016.–2028. gadam, kurā tika skaidri definēti jaunie NBS

attīstības mērķi un NBS spēju attīstība un kurš tika apstiprināts MK.

Atbilstoši Valsts aizsardzības koncepcijai NBS ieguldījums valsts aizsardzības sistēmā 2016. gadā bija saistīts ar NBS kaujas spēju pilnveidošanu un paaugstināšanu. NBS pamatuzdevums bija turpināt NBS kaujas gatavības uzturēšanu, pilnveidošanu un spēju attīstību iespējamā valsts apdraudējuma novēršanai un pārvarēšanai, palielināt uzņemošās valsts atbalsta kapacitāti, kā arī nodrošināt atbalstu valsts civilajām institūcijām un sabiedrībai. Piedalīties starptautiskajās operācijās, *NATO* un ES spēku struktūrās un formējumos, kā arī pilnveidot divpusējo sadarbību ar ASV un citām sabiedroto valstīm.

Pārskata periodā tika apstiprināts Valsts aizsardzības operatīvais plāns un kara laika uzdevumi, NBS struktūras pilnveidošana, uzņemošās valsts atbalsta spējas attīstība, kā arī *NATO* spēku integrācijas vienības (NSIV) izveidošana Latvijā.

NBS dalība militārajās mācībās un starptautiskajās operācijās

Lai vispusīgi novērtētu NBS vienību kaujas gatavību, 2016. gadā notika desmit kaujas gatavības pārbaudes, kuru laikā vienībām bija reāli jāplāno un jāizpilda vienības līmeņa kaujas uzdevumi saistībā ar Valsts aizsardzības operatīvo plānu.

Lai uzturētu un pilnveidotu vienību kaujas spējas, pastāvīgi tika veikta gan profesionālā dienesta karavīru, gan zemessargu militārā apmācība brigādēs un bataljonos, kā arī NBS mācību centros Latvijā un ārzemēs.

NBS organizētās mācības Latvijā kļuvušas vēl

vērienīgākas, piesaistot plašāku valstu skaitu un lielāku karavīru daudzumu. Mācībām piesaistot sabiedroto tehnoloģijas un trenējoties to apgūšanā, tajās tika iegūta jauna pieredze un pilnveidotas sadarbības spējas, plānojot un vadot dažādas taktiskās operācijas starptautiskā vidē. Militāro mācību mērogs Latvijā bija labs pārbaudījums un treniņš – uzņemošās valsts atbalsta nodrošināšanā, *NATO* un partnervalstu sadarbības spējām mācību plānošanā, loģistikā un citās jomās, kas ir svarīgas tik vērienīgu vingrinājumu nodrošināšanā.

Kopumā NBS karavīri pagājušajā gadā piedalījās vairāk nekā 90 militārajās mācībās un vingrinājumos. Lielākās Latvijā organizētās mācības bija: “*Summer Shield XIII*”, “*Saber Strike 2016*”, “*Zobens 2016*”, “*Sudraba bulta 2016*”, “*Detonators 2016*”, “*Baltic Fortress*”. Lai gan liela daļa no šīm mācībām ir nacionālie vingrinājumi, laika gaitā, attīstoties to specifikai un pieaugot sabiedroto un starptautisko partneru interesei, tās ir kļuvušas par nozīmīgiem starptautiskiem vingrinājumiem.

2016. gads bija otrais gads NBS četru gadu militāro mācību ciklā (2015–2018). Galvenais uzsvars šajā gadā tika likts uz militāro iemaņu un spēju padziļinātu apguvi nekonvencionālajās operācijās. Būtisks mācību uzdevums bija pilnveidot Apvienotā štāba komandpunktu spējas vadīt un pārraudzīt vienības gan ikdienā, gan mācību laikā. Apvienotā štāba komandvadības vingrināšanai tika izmantotas mācību “*Saber Strike 2016*” un “*Sudraba bulta 2016*” platformas. 2016. gadā notika vairākas plānošanas konferences, kurās tika noteikti mācību “*Mazais Namejs 17*” mērķi, kas paredz konkrētu un detalizētu vienību apmācību procesa norisi un spēju attīstību 2017. gadā, lai identificētu trūkumus un tos novērstu līdz noslēguma vingrinājumam “*Namejs*” 2018. gadā.

No 2016. gada 15. augusta līdz 17. novembrim 12 posmos norisinājās rezerves karavīru mācības.

Rezerves karavīru mācību mērķis – uzturēt rezerves karavīru individuālās, speciālās un kolektīvās prasmes, lai spētu pildīt noteiktos uzdevumus vienības vai apakšvienības sastāvā. Pārbaudot 1500 rezerves karavīrus, tika sagatavotas un nosūtītas pavēstes 966 rezerves karavīriem. Rezerves karavīru mācības notika ZS 4. brigādē, SzS kājnieku brigādē, Militārajā policijā, Gaisa spēku aviācijas bāzē, Štāba bataljonā, ZS 2. un 3. brigādē un Jūras spēku flotilē, kopā apmācot tikai 168 rezerves karavīru.

2016. gadā atkārtoti tika iesaukti 77 rezerves karavīri, kas neieradās uz mācībām 2015. gadā. No šiem 77 rezerves karavīriem šogad uz mācībām ieradās septiņi.

Izpildot aizsardzības ministra 2015. gada 22. decembra pavēli Nr. 165 „Par Nacionālo bruņoto spēku rezerves karavīru apziņošanu”, lai noskaidrotu, vai Rekrutēšanas un atlases centra (RAC) uzskaites sistēmā rezerves karavīri ir pareizi norādījuši deklarētās dzīvesvietas adresi, tika pārbaudīti aptuveni 2000 rezerves karavīru dati un nosūtītas 1294 informatīvas vēstules, t.i., tika apziņoti karavīri, kuri ir atvaļināti pēdējos trijos gados. Uz 1294 izsūtītajām vēstulēm atsaucās 344 rezerves karavīri, kuriem RAC nosūtīja mobilizācijas norīkojumu. Mobilizācijas norīkojumi tika izsniegti arī vienībās apmācītajiem rezerves karavīriem.

NBS piedalījās NATO vadītajā mācību operācijā “*Resolute Support*”, ES pretpirātisma operācijā “*Atalanta*”, ES cilvēku kontrabandas apkarošanas operācijā *EUNAVFOR MED*

Operation Sophia, ES apmācību misijā *EUTM Mali*, ANO misijā *MINUSMA* un ASV vadītajā koalīcijā pret teroristisko grupējumu “Islāma valsts”.

NATO operācija “*Resolute Support*” ir misija, kuras galvenais mērķis ir padomu un atbalsta sniegšana Afganistānas drošības spēkiem un institūcijām. 2016. gadā operācijā Afganistānā piedalījās 44 Latvijas karavīri.

2016. gadā Latvija turpināja dalību ES pretpirātisma operācijā “*Atalanta*” un uzsāka dalību ES cilvēku kontrabandas apkarošanas operācijā *EUNAVFOR MED operation Sophia*, lai sagrautu cilvēku kontrabandas un tirdzniecības tīklu peļņas gūšanas modeli Vidusjūras reģionā.

ES apmācību misijā Mali (*European Training Mission Mali – EUTM*) piedalījās desmit Latvijas karavīri, lai atjaunotu efektīvus un atbildīgus Mali bruņotos spēkus, kas būtu spējīgi nodrošināt ilgtermiņa drošību Mali un civilo iestāžu pakļautībā atjaunot valsts teritoriālo integritāti.

2016. gadā Latvija sāka dalību ASV vadītajā koalīcijā pret teroristisko grupējumu “Islāma valsts” Dānijas kontingenta sastāvā, lai atbalstītu Irākas bruņoto spēku attīstību ar vienu rotas apmācību grupu un atsevišķiem jomu speciālistiem. Nacionālais kontingents piedalās tikai apmācībā, un ir noteikts ierobežojums, ka tas nepiedalās kaujas operācijas ārpus bāzes, veicot tikai paš aizsardzības pasākumus. Operācijā piedalījās 12 Latvijas karavīri.

2016. gadā Latvija pirmo reizi sāka dalību ANO misijās. No februāra Latvija nodrošināja vienu izlūkošanas virsnieku speciālistu ANO operācijas *MINUSMA*. Misijā piedalījās divi Latvijas karavīri.

Izpildot 2014. gada *NATO* samitā Velsā pieņemtos lēmumus, 2016. gadā Latvija turpināja ieguldīt *NATO* Reaģēšanas spēkos. Otrajā pusgadā Latvija *NATO* Reaģēšanas spēkiem nodrošināja pretmīnu kuģi ar 45 karavīru apkalpi, kas pusgadu atradās kaujas dežūrā. Visu gadu *NATO* Reaģēšanas spēku dežūrā Latvija nodrošināja vienu Militārās policijas vadu, vienu SzS kājnieku brigādes vieglo kājnieku rotu ar nodrošinājuma elementu un SUV kaujas grupu; rezervē tika nodrošināta viena vieglā kājnieku rota ar kaujas atbalsta elementiem un štāba virsniekiem Igaunijas vadītajā Baltijas bataljona sastāvā.

Otrajā pusgadā Latvija nodrošināja vienu vieglo kājnieku rotu ES Kaujas grupas dežūrā, kas tika veidota uz ZS bāzes un lielāko pamatsastāvu veidoja ZS 4. brigādes zemessargi.

Sauszemes spēku kājnieku brigāde

NBS Sauszemes spēku (SzS) kājnieku brigādes vienības 2016. gadā piedalījās 17 dažāda līmeņa mācībās gan Latvijā, gan starptautiskā līmenī ārpus valsts. Būtiskākās militārās mācības bija “Sudraba bulta 2016”, kas tika organizētas kā SzS kājnieku brigādes vienību izvērtēšanas mācības, lai novērtētu brigādes vienību sasniegto apmācību līmeni un noteiktu tālākās prioritātes, vadlīnijas vienībām. “Sudraba bulta 2016” jau trešo gadu bija starptautiska mēroga mācības, kas deva iespēju dažādām nācijām veikt kopīgus uzdevumus un iepazīt citu valstu bruņoto spēku uzdevumu izpildes procedūras. Mācībās piedalījās SzS kājnieku brigāde, ZS, Gaisa spēki, Lielbritānijas, Lietuvas, Igaunijas, Vācijas, ASV, Kanādas, Nīderlandes, Albānijas un Rumānijas bruņoto spēku karavīri. Kopējais dalībnieku skaits pārsniedza 3000 karavīru.

Lai padziļināti apgūtu militārās iemaņas un spējas konvencionālajās operācijās, SzS kājnieku brigāde piedalījās dažādās mācībās, no kurām nozīmīgākās bija “*Saber Strike 2016*”, “*Summer Shield XIII*”, “*Kevadtorm 2016*”.

Sekmīgi turpinājās sadarbība ar Dānijas bruņotajiem spēkiem. Dānijas divīzijas sastāvā mācību “*KNIGHT 16*” ietvaros brigāžu līmeņa štāba personāls pilnveidoja iemaņas operāciju plānošanā un vadīšanā, veica individuālā, speciālā un kolektīvā līmeņa apmācības.

Turpinot sniegt ieguldījumu *NATO* Reaģēšanas spēku sastāvā, 2016. gadā SzS kājnieku brigādes vienība piedalījās kaujas dežūrā *NATO* Ātrās reaģēšanas spēku *NRF* kaujas grupas Baltijas bataljona (*BALTBAT*) sastāvā.

Pārskata periodā sekmīgi uzsākta brigādes mehanizācija. No Lielbritānijas tika saņemtas 27 kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņutehnikas vienības, kas deva iespēju mehanizēt vienu SzS kājnieku brigādes 1. mehanizētā kājnieku bataljona rotu un sākt vēl vienas rotas mehanizācijas sagatavošanu.

Lai apmācītu lielāku skaitu personāla, kas nebija iespējams ar Alūksnes Kājnieku skolas kapacitāti, SzS kājnieku brigādē izveidota Apmācību rota, kuras uzdevums bija sagatavot dienestu uzsākušos karavīrus turpmākam dienestam SzS. 2016. gadā notika četri karavīru pamatapmācību kursi (piektais tika uzsākts gada nogalē un noslēgsies 2017. gadā), kurus sekmīgi pabeidza 205 karavīri.

SzS kājnieku brigādes vienības papildus ikdienas uzdevumu veikšanai sniedza palīdzību civilajām institūcijām pazudušas personas meklēšanā, kurā tika iesaistīti 70 karavīri un tika atrasta viena persona.

Jūras spēku flotile

Jūras spēku flotile (JSF) piedalījās mācībās “*Dynamic Move 2016*”, “*Baltic Fortress 2016*” “*Baltops 2016*”, “*Open Spirit 2016*”, “*Northern Coasts 2016*”, “*Squadex 2016*”, “*JOINT WARRIOR 2016*” un JSF kopējās mācībās “*Flotex 2016*”. Iemaņas naftas produktu piesārņojumu seku novēršanas jomā sadarbībā ar civilajām institūcijām pilnveidoja mācībās “*Balex Delta 2016*”, bet nesprāgušās munīcijas neitralizēšanā – starptautiskajās mācībās “*LTU-LVA-EST EODEX 2016*”. JSF piedalījās arī septiņās dažāda līmeņa civilās aizsardzības mācībās Latvijā.

Pagājušajā gadā veikta 178 sprādzienbīstamo objektu iznīcināšana, no tiem 166 sprādzienbīstamie objekti iznīcināti pēc izsaukumiem, bet 12 mācību nolūkos. Vēsturisko sprādzienbīstamo objektu meklēšanas un iznīcināšanas operācijā *HODOP* iznīcināti astoņi sprādzienbīstamie objekti.

JSF 26 reizes veica pazudušu cilvēku meklēšanu jūrā un trīs reizes – *MEDEVAC* un vienu – *MEDICO*, izglābjot 14 cilvēkus. Izmantojot zemes mākslīgos pavadoņus, Latvijas ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā (EEZ) un teritoriālajā jūrā 15 gadījumos konstatēts jūras līmenis ar paaugstinātu atstarošanas virsmu, kas var nozīmēt potenciālu jūras piesārņojumu, kā arī tika saņemti divi ziņojumi par potenciālu jūras piesārņojumu. Astoņos no 17 iespējamiem jūras piesārņojuma gadījumiem tika iesaistīti astoņi peldlīdzekļi. Nevienā no gadījumiem neapstiprinājās naftas noplūde.

Veicot jūras novērošanu, pārskata periodā tika novēroti un atpazīti 32 437 kuģošanas līdzekļi. 17 reizes sniegta dažāda veida palīdzība peldlīdzekļiem, izglābjot 11 cilvēkus. 13 peldlī-

dzekļi tika iesaistīti Valsts vides dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes zvejas reidu nodrošināšanā. Reidu laikā tika pārbaudīti 56 zvejas kuģi, no jūras izcelti desmit nelikumīgi zvejas rīki (kopējais garums apmēram 615 m). Divas reizes veikta iespējamo kuģošanas drošības noteikumu ievērošanas pārkapumu pārbaude.

Saskaņā ar MK 2016. gada 1. marta noteikumiem Nr. 133 “Noteikumi par niršanu jūrā ierobežotās teritorijās” JSF Krasta apsardzes dienests ir izsniedzis vienu niršanas atļauju.

Gaisa spēku aviācijas bāze

Gaisa spēku aviācijas bāzē (GS AB) tika turpināts darbs pie lidlauka attīstības un pretgaisa aizsardzības spēju stiprināšanas. No galvenajiem pasākumiem var atzīmēt lidlauka aprīkojuma iegādes, sakaru un navigācijas sistēmu uzstādīšanu, personāla mācības (ieskaitot ZS un rezerves karavīrus), bruņojumā saņemto pasīvās novērošanas sistēmu “*VERA*”, kā arī pretgaisa aizsardzības radari “*Sentinel*” un raķetes *MK-2*. Tika uzsākti vairāki ASV *ERI* projekti, kas nodrošinās Gaisa spēku aviācijas bāzes funkciju izpildi.

Pēc pieprasījuma tika sniegts atbalsts Valsts robežsardzes operatīvo lidojumu veikšanai, kā arī Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam.

Tika veiktas meklēšanas un glābšanas (*SAR*) un medicīniskās evakuācijas (*MEDEVAC*) dežūras, kā arī 15 meklēšanas un glābšanas un medicīniskās evakuācijas lidojumi. Gaisa spēku aviācijas bāzes Gaisa telpas novērošanas eskadriļa veica pastāvīgu Latvijas gaisa telpas un tai pieguļošās gaisa telpas novērošanu 24/7, kā arī turpināja dalību *BALTNET* (*Baltic*

Air Surveillance Network) un *NATINAMDS* (*NATO Integrated Air and Missile Defence System*), nodrošinot Kontroles un ziņošanas centra *CRC Karmelava* darbību ar kvalificētu Gaisa telpas novērošanas eskadriļas personālu atbilstoši *BALTNET CONOPS* (*Baltic Air Surveillance Network Concept of Operation*). Papildus sniegts atbalsts Vācijas Pārvietojamam gaisa kontroles un ziņošanas centram, kas izvietots Lielvārdē.

Būtiska uzmanība 2016. gadā tika veltīta militārajām mācībām. Pēc ilgāka pārtraukuma tika organizētas militārās mācības “Gaisa dūre 2016”, izspēlējot ārkārtas situāciju lidlaukā. Pretgaisa aizsardzības divīzions piedalījās starptautiskajās pretgaisa aizsardzības mācībās “*Tobrug Legacy 2016*” Slovēnijā. Visas vienības tika iesaistītas mācībās “*Saber Strike 2016*” un citās nozīmīgās NBS militārajās mācībās.

Štāba bataljons

Štāba bataljons (ŠB) 2016. gadā turpināja attīstīt spējas, lai atbalstītu NBS Apvienotā štāba vadības un kontroles funkciju krīzes un kara laikā, kā arī atbalstīja *NATO* spēku integrācijas vienību.

Sakaru un informācijas sistēmu atbalsta centrs

Sakaru un informācijas sistēmu atbalsta centrs (SAC) gada laikā saņēma un apstrādāja 2860 bojājumu pieteikumu, kā arī nodrošināja visas lielākās NBS mācības ar sakaru tehniku un speciālistu atbalstu.

Godasardzes rota un NBS orķestris

Godasardzes rota un NBS orķestris nodrošināja valsts līmeņa un NBS militārās ceremonijas,

kā arī sniedza atbalstu valstiskajām un nevalstiskajām organizācijām.

Godasardzes rotas nodrošināja 113 pasākumus.

NBS orķestris ar muzikālo pavadījumu nodrošināja 256 pasākumus (militārās ceremonijas, sabiedriskos pasākumus, koncertus).

Militārā policija

Militārā policija (MP) 2016. gadā veica NBS likumā un NBS 2016. gada vadlīnijās noteiktos uzdevumus – objektu un personu apsardzi, noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu, nodrošināja drošības pasākumus vizītēm, transportlīdzekļu (kolonnu) pavadīšanu, militārās meklēšanas uzdevumus uz sauszemes un ūdenī (*SBP*), kā arī klasificēto materiālu pārvadājumus.

Militārās policijas vads atradās *NATO* Tūlītējās reaģēšanas spēku (*NATO Initial Follow-on Force Group – IFFG*) dežūrā. Viens virsnieks ar Militārās policijas grupu 2016. gadā atradās *NATO* Reaģēšanas spēkos (*NATO Response Force – NRF*), 16 – Baltijas bataljona kaujas dežūrā un viens virsnieks otrajā pusgadā atradās ES Kaujas grupas kaujas dežūrā.

2016. gadā MP sekmīgi sagatavoja 18 karavīrus un 14 nosūtīja dalībai starptautiskajā mācību operācijā “*Resolute Support*” Afganistānā.

Militārās policijas personāls 2016. gadā nodrošināja reālos atbalsta uzdevumus un piedalījās sekojošās militārajās mācībās: “*Summer Shield*”, “*Sabre Strike/ Dragoon Ride*”, “*Steadfast Pyramid/ Steadfast Pinnacle*”, “*Sudraba bulta*”, “*Detonators*”, “*Baltic Zenith*” un “*Baltic Fortress*”.

Nodrošinājuma pavēlniecība

Nodrošinājuma pavēlniecība (NP) 2016. gadā sniedza atbalstu un nodrošināja NBS regulārās vienības Latvijas teritorijā, veica nacionālā kontingenta apgādi un pārapgādi starptautisko operāciju rajonos, kā arī nodrošināja un koordinēja sabiedroto spēku uzturēšanu Latvijā starptautisko mācību laikā. Paralēli tam piedalījās NBS infrastruktūras attīstības projektos un operacionālā un taktiskā līmeņa noliktavu koncepcijas izstrādē.

Vaiņodē tika izbūvēts noliktavu komplekss un Lāčusilā renovētas bruņojuma noliktavas (četri angāri).

NP turpināja pilnveidot nepieciešamo apgādes klašu militāro materiāltehnisko nodrošinājumu un resursu atjaunošanu NBS vajadzībām.

Tika izstrādāta speciālā militārā transporta reģistrācijas sistēma.

Personāls piedalījās šādās starptautiskajās operācijās un kaujas grupās: “*Resolute Support*” un *NATO* Reaģēšanas spēku *IFFG*, kā arī iesaistījās ES Kaujas grupas dežūrā otrajā pusgadā.

Nodrošinājuma pavēlniecības personāls un militāri tehniskie līdzekļi 2016. gadā tika iesaistīti Grobiņas, Rēzeknes, Rīgas, Ādažu u.c. pašvaldību, kā arī dažādu komercsabiedrību organizēto pasākumu atbalstīšanā, nodrošinot tos ar Ādažu poligonu un infrastruktūru. Reģionālo nodrošinājumu centru personāls sniedza atbalstu JSF un Gaisa spēku aviācijas bāzei cilvēku meklēšanas un glābšanas operācijās, sagatavojot tehniku operācijām.

Tika veikti vairāk nekā 300 iepirkumi un slēgti līgumi ar dažādām Latvijas un ārvalstu komercsabiedrībām, organizējot NBS vienību apgādi.

2016. gada 6. februārī tika izveidots Transporta remonta nodrošinājuma centrs.

Mācību vadības pavēlniecība

Mācību vadības pavēlniecības (MVP) militārās izglītības iestādēs 2016. gadā tika realizēti 174 kursi, kuros savu kvalifikāciju paaugstināja 2263 karavīri, civilie darbinieki un 86 amatpersonas no citām valsts un pašvaldību institūcijām (ministrijām, aģentūrām un dienestiem). Tika veiktas 12 paaugstinātas bīstamības nodarbību kontroles NBS vienībās. Gada laikā izstrādātas, pārstrādātas un pilnveidotas 27 mācību programmas.

NAA organizēja starptautisko kadetu mobilitātes nedēļu, kurā piedalījās kadeti no ASV, Norvēģijas un Lietuvas militārajām mācību iestādēm. Mobilitātes nodrošināšanai kadeti piedalījās ārvalstu militāro mācību iestāžu rīkotajās Kadetu starptautiskajās nedēļās (Vācijā, Gruzijā, Igaunijā). Mācību apmaiņas nolūkos kadeti devās mācībās uz ASV Vestpointas militāro akadēmiju un Norvēģiju – “Mehanizētā vada vadības” mācību bloku. Jūras spēku mācību centrā tika apmācīti 22 Igaunijas Jūras spēku koledžas kadeti. Pirmo reizi kadeti piedalījās militārajās sacensībās ASV “*SANDHURST 2016*”.

NAA mācību pilnveidošanai tika saņemts un ieviests *EST2000* šaušanas simulācijas treniņieris.

Pārskata periodā tika organizēti četri starptautisko operāciju personāla individuālās

apmācības kursi starptautisko operāciju kandidātiem. Kopā NAA un MVP skolās tika apmācīti 92 karavīri.

RAC rekrutēja profesionālajam dienestam 740 Latvijas pilsoņus, no tiem 114 tika norīkoti uz kadetkandidātu kursu. Turpinājās rezerves karavīru mācības, kurās tika iesaistīti 168 rezerves karavīri. Pieredzes apmaiņā RAC viesojās ASV Mičiganas Nacionālās gvardes Rekrutēšanas bataljona pārstāvji.

MVP skolās tika ieviesti pieci papildu apmācību kursi: Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas skolā – divi (Spridzinātāju kvalifikācijas uzturēšanas un Spridzināšanas darbu vadītāju kvalifikācijas uzturēšanas kurss); Jūras spēku mācību centrā – viens (Mērķu atklāšanas, pavadīšanas un identifikācijas jūrā kurss) un NAA – divi (Izlūkošanas un Gaisa spēku taktikas sagatavošanas kurss).

Galvenie starptautiskās sadarbības attīstības virzieni bija Ukrainas bruņoto spēku instruktoru apmācība Ukrainā (apmācīti 96 instruktori) un sadarbības koordinēšana ar Ukrainas bruņoto spēku Atmīnēšanas centru. MVP mācību iestādēs viesojās divi Ukrainas bruņoto spēku vieslektori ar lekcijām – par preterorisma operācijas pieredzi Ukrainas austrumos un par karavīru noturību paaugstināta stresa situācijās.

MVP skolās tika apmācīti 19 programmas „Partnerattiecības mieram” valstu bruņoto spēku karavīri: Valodu skolā desmit (astoņi Ukrainas, divi Gruzijas bruņoto spēku karavīri); Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas skolā deviņi (astoņi – Ukrainas un viens Gruzijas bruņoto spēku karavīrs). Divi Ukrainas bruņoto spēku karavīri piedalījās NBS militārajās mācībās “Detonators 2016” kā novērotāji.

Sporta klubs

Sporta klubs 2016. gadā organizēja 18 NBS čempionātus, NBS komandiera balvas izcīņu šaušanā un NBS spartakiādi. Šajos sporta pasākumos kopā piedalījās 1697 dalībnieki. Tika organizētas 33 fiziskās sagatavotības pārbaudes. Nodrošināta NBS karavīru dalība 18 starptautiskos pasākumos.

Tika organizēta Eiropas Militāro sporta organizāciju (*CISM*) Eiropas konference Latvijā, Jūrmalā, kurā piedalījās 35 *CISM* dalībvalstis.

Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs

Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs (DSPC) 2016. gadā piedalījās četros zinātniskos projektos, sniedza četras lekcijas citās valstīs, vadīja studiju kursus un vairākas lekcijas NAA, kā arī piecu maģistra darbu un sešu diplomdarbu izstrādi. Publicēti 14 zinātniskie un divi populārzinātniskie raksti. Veikti pētījumi pēc AM pasūtījuma (Totālā aizsardzība kā risinājums Latvijas nacionālās drošības stiprināšanai), Valsts kancelejas pasūtījuma (Eiropas diena) un NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centra pasūtījuma. DSPC darbinieki īstenoja pētījumu par Sociālās destabilizācijas iespējamību Latvijā: potenciālie nacionālās drošības apdraudējumi.

Speciālo uzdevumu vienība

2016. gadā Speciālo uzdevumu vienība (SUV) turpināja paaugstināt kaujas gatavības līmeni, lai pildītu speciālas operācijas valsts aizsardzības un drošības interesēs un piedalītos terorisma apkarošanas pasākumos. SUV sniedza atbalstu Militārajai policijai drošības pasākumu organizēšanā un ārvalstu viesu vizīšu laikā.

Tika paaugstināts SUV kaujas gatavības līmenis gan vienībā, gan NBS līmenī, piedaloties nacionālajās un starptautiskajās mācībās,ursos un semināros. Sadarbības un informācijas apmaiņas pilnveidošanai tika rīkotas kopīgas mācības ar valsts drošības iestādēm.

SUV karavīri piedalījās militārajās un pretterorisma mācībās: “Cold Response”, “Kadars”, “Black Star XI”, “Flaming Sword/Trojan Footprint 2016”, “Ikars”, un 2017. gada NATO Reaģēšanas spēku Baltijas valstu speciālo operāciju kaujas grupu sertifikācijas mācībās.

SUV norīkoja vienu speciālo operāciju kaujas grupu NATO Reaģēšanas spēku 2016. gada sastāvā un gatavojās dalībai NATO Reaģēšanas spēkos 2017. gadā, norīkojot speciālo operāciju kaujinieku grupu un štāba elementu Baltijas valstu speciālo operāciju kaujas grupu sastāvā, kā arī nodrošināja SUV karavīru dalību starptautiskajā mācību operācijā “Resolute Support” Afganistānā, tajā skaitā NATO speciālo operāciju komponenta pavēlniecībā Afganistānā.

Zemessardze

Atbilstoši Valsts aizsardzības koncepcijai un uzdevumiem Zemessardze (ZS) turpināja strukturālo pilnveidi, vienību kaujas spēju uzturēšanu un to paaugstināšanu. Likumā noteiktie pamatzdevumi atbilstoši noteiktajām operacionālajām prioritātēm tika izpildīti pilnā apjomā. Neskatoties uz vienību un personāla noslogojumu, veiksmīgi tika izpildīti izvirzītie papilduzdevumi. ES Kaujas grupas dežūrās nodrošināta kājnieku rotas lieluma vienības personāla apmācība, dalība sertifikācijas mācībās Lielbritānijā un dežūra otrajā pusgadā ES Kaujas grupas sastāvā.

Sagatavojot personālu uzdevumu izpildei un starptautiskajām operācijām, tika nodrošināta ZS galvenā uzdevuma izpilde – būt gataviem valsts aizsardzībai.

2016. gadā ZS trīs profesionālā dienesta karavīri un pieci zemessargi divas reizes piedalījās palīdzības sniegšanā plūdu, mežu ugunsgrēku un citu dabas katastrofu seku likvidēšanā. ZS vienību 254 zemessargi, 25 Neintensīvo jaunākā instruktora kursu kursanti un 30 profesionālā dienesta karavīri 14 reizes piedalījās pazudušu cilvēku meklēšanā un atrada piecas pazudušās personas.

Pārskata periodā tika sniegts atbalsts Valsts policijai, valsts institūcijām, pašvaldībām un sabiedriskām organizācijām to rīkotajos pasākumos, sabiedriskās kārtības nodrošināšanā piedaloties 146 pasākumos un iesaistot 831 zemessargu un 18 profesionālā dienesta karavīrus.

ZS 54. Inženiertehniskā bataljona Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas rota veica 1090 uzdevumus, neitralizējot 5099 sprādzienbīstamus priekšmetus.

2016. gadā kolektīvās mācības notika atbilstoši noteiktajam, gan sagatavojot brigādes rotas kaujas grupas, gan piedaloties starptautiskajās un nacionālajās mācībās.

Paaugstinātas gatavības apakšvienību sagatavošanas plāna ietvaros zemessargi tika apmācīti plaša spektra individuālajā pamata un speciālistu vadībā. Pamatapmācību līmeni apguva 86% un specialitātes – 39% paaugstinātas gatavības apakšvienību pamatsastāvā plānotais personāls. Mācību procesos piedalījās arī regulāro apmācību zemessargi.

ZS sadarbībā ar Mācību vadības pavēlniecību un Instruktoru skolu turpināja projektu – neintensīvais jaunākā instruktora kurss, kurā zemessargiem ir iespēja apgūt nepieciešamās zināšanas kaprāļa dienesta pakāpes saņemšanai. Pārskata periodā Neintensīvo jaunākā instruktora kursu pabeidza un kaprāļa pakāpi saņēma 43 absolventi. Projekts turpinās arī 2017. gadā. Sadarbībā ar LNAA 2016. gadā turpinājās Vada komandiera pienākumu izpildītāja kurss, kuru sekmīgi pabeidza astoņi absolventi.

ZS nodaļu komandieri centralizēti sagatavoti Neintensīvā jaunākā instruktora kursa ietvaros. Vada komandiera pienākumu izpildītāji – Vada komandiera pienākumu izpildītāja kursa

ietvaros. Notika arī izlūku vadu kaujinieku sasniegtās kvalifikācijas pārbaude un padziļinātā apmācība. Atbilstoši ZS brigādes plāniem organizētas speciālistu mācības – kā mācību spēks tika izmantota ZS brigādes Mobilās apmācību grupa pieejamo resursu robežās, uzsvaru liekot uz prettanku ieroču apkalpju, ložmetējnieku un mīnmetējnieku sagatavošanu.

2017. gadā paaugstinātas gatavības apakšvienības sagatavošanas četru gadu cikla ietvaros kolektīvā apmācība nodaļas līmenī noteikta kā galvenā prioritāte. Katrā ZS brigādē 2016. gadā individuālās pamatapmācības apgūšanai tika organizēts lauku nometņu apmācību formāts.

3. Aizsardzības ministrijas personāls

2016. gadā AM bija apstiprinātas 253 štata vienības. Strādājošo skaits 2016. gada 31. decembrī bija 239, no tiem 155 ierēdņi, 58 darbinieki un 26 karavīri.

Darbu starptautiskajās organizācijās, tajā skaitā *NATO* struktūrās veica 66 AM darbinieki un karavīri – trīs aizsardzības atašēji, viens aizsardzības padomnieks, 11 pārstāvji starptautiskā organizācijā, viens vecākais referents, viens vecākais grāmatvedis, četri vecākie eksperti. Militāro pārstāvju grupas (MPG) ietvaros militāro dienestu ārvalstīs pildīja 45 NBS karavīri.

Pārskata periodā AM strādāja 144 (60%) sievietes un 95 (40%) vīrieši. 18,9% darbinieku bija vecumā no 21 līdz 30 gadiem, 40,2% – vecumā no 31 līdz 40 gadiem, 23,4% – vecumā no 41 līdz 50 gadiem, 12,1% – vecumā no 51 līdz 60 gadiem un 5,4% – vecumā no 60 gadiem.

4% AM darbinieku ir vidējā vai vidējā speciālā izglītība, bet 96% augstākā izglītība (t.sk. 20% bakalaura grāds un 42% maģistra grāds).

AM darbā pieņemti 35 jauni darbinieki. Ierēdņu amatos iecelti 18 darbinieki un desmit karavīri. No darba atbrīvoti 34 darbinieki –

14 – pēc paša vēlēšanās, trīs – sakarā ar termiņa izbeigšanos, deviņi – pamatojoties uz savstarpēju vienošanos, viens – sakarā ar darbinieku skaita samazināšanu, trīs tika pārcelti uz citu institūciju Valsts civildienesta likuma 37. panta kārtībā un četri karavīri tika pārcelti uz NBS.

Aizvadītajā gadā bērna kopšanas atvaļinājumā atradās 14 darbinieki.

2016. gadā četri AM darbinieki absolvēja augstākās mācību iestādes, trīs no tiem ieguva maģistra grādu.

Aizvadītajā gadā AM darbinieki ir apmeklējuši dažādus kvalifikācijas celšanas kursus Latvijā. Valsts administrācijas skolas organizētajosursos piedalījušies 39 darbinieki un citos mācību centros – 31 darbinieki.

AM darbinieki turpina uzlabot svešvalodu (angļu un franču) prasmes. AM organizētajos angļu valodasursos mācījās 49 darbinieki, franču valodasursos – seši darbinieki. Trīs darbinieki apguva angļu valodu NBS Valodu skolā. Četri AM darbinieki apguva franču valodu Valsts administrācijas skolā un Francijas institūta Latvijā organizētajos franču valodasursos.

Ārvalstīs mācību kursus apmeklējuši 25 darbinieki, tostarp *IMET* kursus – astoņi darbinieki.

4. Komunikācija ar sabiedrību

4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi

2016. gadā AM informēja sabiedrību par aizsardzības nozares aktualitātēm, nozīmīgākajiem spēju attīstības projektiem un reģionālo drošību, kā arī par Latvijas dalību *NATO* mācību operācijā “*Resolute Support*” Afganistānā, ES pretpirātisma operācijā “*Atalanta*”, ES apmācību misijā Mali un ES Jūras spēku Vidusjūras reģionā “*Eunavfor Med*” militārajā operācijā “*Sophia*”, pretterorisma operācijā “*Inherent Resolve*” Irākā, ANO operācijā Mali *MINUSMA*.

Pērn tika skaidrota *NATO* Varšavas samita laikā pieņemto lēmumu izpilde un ietekme, regulāri informējot sabiedrību par *NATO* paplašinātās klātbūtnes un Kanādas vadītās kaujas grupas izvietojumu Latvijā, kā arī Latvijas ieguldījumu uzņemot valsts atbalsta spēju stiprināšanā un infrastruktūras attīstībā. Tāpat sabiedrība tika informēta par sabiedroto klātbūtnes nodrošināšanu Latvijā, patrulēšanas misiju *NATO* gaisa telpā virs Baltijas, *NATO* 1. pastāvīgās jūras pretnīnu grupas “*SNMCMG1*” dežūrām Baltijas jūrā, kā arī citiem reģiona drošību stiprinošiem pasākumiem.

2016. gada nogalē tika skaidrots 2017. gada aizsardzības budžeta plānojums, uzsverot aizsardzības nozares būtiskākās prioritātes, spēju attīstības projektus un nepieciešamo finanšu apjomu to īstenošanai. Lai Latvijas sabiedrībai un ārvalstu auditorijai uzskatāmi parādītu aizsardzības budžeta izlietojumu, tika sagatavota infografika latviešu un angļu valodā, kas

sniedza skatījumu par kopējo aizsardzības nozares budžeta dinamiku un tā perspektīvu, lai līdz 2018. gadam sasniegtu 2% no IKP.

Pārskata periodā Latviju šķērsoja ASV mācību maršs “*Dragoon Ride*”. ASV 2. kavalērijas pulks kopā ar vairāk nekā 200 dažāda veida militārās tehnikas vienībām, tostarp kājnieku kaujas mašīnām “*Stryker*”, militārās apvidus automašīnām un smagajām automašīnām devās uz Tapu Igaunijā, lai piedalītos starptautiskajās mācībās “*Saber Strike 2016*”. Mācību marša laikā kopumā tika veikti vairāk nekā 2200 kilometru, šķērsojot sešas valstis – Vāciju, Čehiju, Poliju, Lietuvu, Latviju un Igauniju, un tā mērķis bija pārbaudīt sabiedroto spējas ātri pārvietoties alianses teritorijā un uzlabot starptautisko sadarbību. Mācību marša laikā iedzīvotājiem Daugavpilī, Maltā, Rēzeknē, Ludzā, Varakļānos, Gulbenē, Smiltēnē, Valgā, Bauskā, Rīgā un Salacgrīvā bija iespēja apskatīt ASV un Latvijas militāro tehniku.

2016. gada 16. jūnijā Saeima apstiprināja AM izstrādāto Valsts aizsardzības koncepciju, kas paredz pasākumus valsts aizsardzības nodrošināšanai miera, valsts apdraudējuma un kara laikā. Koncepcijā definēti valsts aizsardzības stratēģiskie pamatprincipi un noteikti galvenie soļi, lai stiprinātu valsts aizsardzību un attīstītu nacionālās spējas. Sabiedrībai tika skaidroti jaunajā Valsts aizsardzības koncepcijā aplūkoti jautājumi.

Pērn notika rezerves karavīru mācības, tādējādi turpinot 2015. gadā uzsāktu plānveida NBS rezervē esošo karavīru militāro prasmju un iemaņu atjaunošanu, lai līdz 2018. gadam sagatavotu aptuveni 3000 rezerves karavīru.

AM Militāri publisko attiecību departamenta Preses nodaļa aktīvi informēja medijus par šo

mācību norisi, organizējot vairākus mediju pasākumus, intervijas ar aizsardzības nozares vadību, Rekrutēšanas un atlases centra pārstāvjiem un rezerves karavīriem.

Tāpat sabiedrība tika informēta par ASV operāciju „*Atlantic Resolve*”, kura tika aizsākta 2014. gada aprīlī, kad Latvijā ieradās ASV karavīri, lai nodrošinātu *NATO* sabiedroto klātbūtni reģionā. Sagaidot katru ASV karavīru rotāciju, sarīkoti mediju pasākumi, kuru laikā tika demonstrētas arī tehnikas vienības, kā arī sabiedroto kaujas spējas.

Liela uzmanība medijos atkārtoti tika pievērsta Krievijas īstenotajai agresijai Ukrainā, kā arī *NATO* reakcijai uz krīzi Ukrainā. Līdz ar to aizsardzības nozares aktualitātēm un Kanādas vadītās kaujas grupas izvietošanai pastiprinātu uzmanību turpināja pievērst gan Latvijas, gan arī ārvalstu mediji.

2016. gadā tika organizētas vairākas preses konferences, starptautisko militāro mācību mediju dienas, kā arī preses pasākumi ar aizsardzības nozares vadības, kā arī augsta līmeņa *NATO* amatpersonu dalību.

Tika nodrošināta publicitāte starptautiskajām mācībām: “*Summer Shield XIII*”, “*Saber Strike 2016*”, “*Sudraba bulta 2016*”, “*Steadfast Pyramid 2016*” un “*Steadfast Pinnacle 2016*” un “*Baltops 2016*”, kā arī Latvijas mēroga militārajām mācībām.

Pārskata periodā militāro ziņu portāls www.sargs.lv arvien biežāk tika izmantots kā avots ziņu aģentūru LETA un BNS, kā arī ziņu portālu darbā.

Līdzās veiksmīgajam Latvijas armijas *Twitter* kontam [@Latvijas_armija](https://twitter.com/Latvijas_armija), kas turpināja in-

formēt sabiedrību un medijus par bruņoto spēku aktivitātēm un *NATO* patruļlidmašīnu lidojumiem, identificējot Krievijas lidaparātus pie *NATO* gaisa telpas robežām, 2016. gadā par vairāk nekā 25% pieauga AM *Twitter* konta [@AizsardzibasMin](https://twitter.com/AizsardzibasMin) sekotāju skaits. 2016. gadā AM sadarbībā ar NBS turpināja iepazīstināt vidusskolēnus ar valsts aizsardzības jautājumiem, rīkojot lekcijas Latvijas vidusskolās “Kā mēs sargājam Latviju?”. Šī projekta ietvaros Latvijas vidusskolu skolēniem bija iespēja tikties ar aizsardzības nozares civilajiem ekspertiem un NBS karavīriem, kas iepazīstināja ar valsts aizsardzības un drošības stiprināšanas stratēģiju, prioritātēm un pasākumiem, veicinot jauniešu izpratni par Latvijas aizsardzību, sabiedrības atbildību, lomu, tiesībām un pienākumiem tās nodrošināšanā. Īpaša uzmanība tika veltīta informācijai par Latvijas dalību *NATO*, kolektīvo aizsardzību, atturēšanas politiku, to skaidrojot ar Latvijai būtisko 2016. gada *NATO* Varšavas samita lēmumu, ar kuru apstiprināta *NATO* spēku pastāvīgā klātbūtne Baltijas valstīs un Polijā. Gādājot par jauniešu drošību un veicinot kritisko domāšanu, vidusskolēni tika uzrunāti par drošību informācijas telpā. Tāpat interese varēja uzzināt par karavīru ikdienu, karavīru rūpēm par vides aizsardzību Ādažu poligonā, iespējām iesaistīties Jaunsardzē, Zemessardzē un uzsākt profesionālo dienestu. 2016./2017. gadā uz lekciju ciklu pieteicās vairāk nekā 130 skolu, kas ir aptuveni viena trešdaļa Latvijas vidusskolu.

Ņemot vērā sabiedroto klātbūtni Latvijā, starptautisko militāro mācību pieaugošo skaitu un intensitāti, 2016. gadā īpaši lielu atsaucību vidusskolās guva ASV karavīru viesošanās. ASV karavīri kopā ar NBS karavīriem un AM pārstāvjiem skolu lekciju “Kā mēs sargājam Latviju?” ietvaros vidusskolēniem stāstīja par

savu pieredzi, motivāciju un gribu gādāt par *NATO* drošību un aizsardzību.

Nemot vērā, ka zināšanas un informācija par valsts aizsardzības jautājumiem ir būtiskas ne tikai vidusskolēniem, bet arī pedagogiem, 2016. gadā Aizsardzības ministrija apņēma skolu projektu paplašināt un turpmāk rīkot arī reģionālos seminārus **izglītības pārvalžu vadītājiem un skolu direktoriem**. Aizsardzības nozares vadība semināros sniegs informāciju par valsts drošības izaicinājumiem, aizsardzības nozares aktualitātēm, patriotisma lomu valsts stiprināšanā un izglītības iestāžu nozīmīgo ieguldījumu un veicināšanas iespējām, informācijas telpu un tās ietekmi uz sabiedrību. Vienlaicīgi reģionālo semināru laikā izglītības pārvalžu un skolu vadītāji tiks iepazīstināti ar NBS vienībām un to uzdevumiem.

Līdzīgi kā iepriekš, arī 2016. gadā AM eksperti piedalījās vairākās publiskās aktivitātēs, informējot par kiberdrošības politikas izaicinājumiem un aktualitātēm gan plašāku sabiedrību, gan nozares ekspertus, gan valsts pārvaldē strādājošos. Ikgadējās “E-prasmju” nedēļas pasākumu laikā AM piedalījās publiskajā diskusijā par drošību digitālajā vidē, uzsverot nepieciešamību labāk izprast digitālās vides drošības riskus. AM eksperti piedalījās vairākos nozares pasākumos, prezentējot kiberdrošības aktualitātes, piemēram, “*Data Security Solutions*” konferencē, *CERT.LV* konferencē “Kiberšahs”, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras seminārā, biedrības “ISACA Latvija” sanāksmē un *ENISA* rīkotajā darba seminārā.

Lai veicinātu izpratni par riskiem un draudiem kibertelpā un mazinātu kiberdrošības incidentu skaitu, kas rodas aiz neuzmanības rīkojoties ar informācijas un komunikācijas tehnoloģijām,

AM turpināja attīstīt starptautisku iniciatīvu “*Cyber Hygiene Initiative*”, kuras mērķis ir veicināt drošu datoru lietošanu jeb “kiberhigiēnu”. Projekta ieviešanai tika izstrādāta un testēta nepieciešamā programmatūra un 2017. gada sākumā iniciatīva tika ieviesta AM. Ar laiku paredzēts iniciatīvu ieviest pēc iespējas plašāk valsts un pašvaldību iestādēs.

2016. gada nogalē AM sadarbībā ar *CERT.LV*, *MILCERT*, Satversmes aizsardzības biroju un *NATO* Stratēģiskās komunikācijas izcilības centru organizēja kiberdrošības krīzes vadības mācības “Kiberdzirnas”. Mācībās piedalījās valsts un pašvaldību iestāžu vadītāji un par informācijas tehnoloģiju (IT) drošību atbildīgie darbinieki. Mācību mērķis bija veicināt institūciju vadītāju izpratni par kiberdrošības incidentiem, to iespējamām sekām, kā arī nepieciešamo rīcību kiberdrošības incidentu novēršanai.

4.2. Sabiedrības viedokļa izzināšanas pasākumi

2016. gada novembrī tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs “SKDS” pēc AM pasūtījuma veica pētījumu “Latvijas iedzīvotāju viedoklis par valsts aizsardzības jautājumiem”, nejausā izlasē visos Latvijas reģionos tiešā intervijā aptaujājot 1019 pastāvīgos iedzīvotājus vecumā no 17 līdz 74 gadiem. Pētījuma mērķis bija izzināt Latvijas iedzīvotāju viedokli par valsts aizsardzības jautājumiem; konstatēt respondentu informētību, aizsardzības nozares darba vērtējumu, identificēt risināmus jautājumus. Pētījuma mērķa grupa bija Latvijas iedzīvotāju kopuma mikromodelis (dzimums, tautība, vecums, statuss, pilsonība, reģions, izglītība, nodarbinātība, pamatnodarbošanās, ienākumu līmenis).

Kopumā 45% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju norādīja, ka, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, situācija Latvijas drošības un valsts aizsardzības jomā ir uzlabojusies. Kā iemesli tika minēti *NATO* klātbūtne Latvijā, militārās mācības un iepirktais ekipējums un tehnika. Savukārt 29% uzskatīja, ka tā ir palikusi bez izmaiņām. To, ka situācija aizsardzības jomā ir pasliktinājusies, atzīmēja vien 7%, kas ir par 2% mazāk nekā pērn.

59% Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka *NATO* klātbūtne palielina Latvijas drošību. Īpaši šo faktu atzīmēja jaunieši vecumā no 17 līdz 25 gadiem. *NATO* atbalsta procents salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir stabils – palicis nemainīgs. Lūgti paust attieksmi par to, ka no 2017. gada Latvijā pastāvīgi atradīsies Kanādas vadītā daudznacionālā bataljona lieluma kaujas grupa, pozitīvu vērtējumu tam sniedza 43%. Kritiski noskaņoti bija 17% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju, un neitrālu attieksmi pauda 30%.

Lūgti sniegt vērtējumu NBS attīstībai kopumā, 67% respondentu pauda uzskatu, ka NBS attīstās, tajā skaitā 22% norādīja, ka „ir pilnībā pārliecināti, ka bruņotie spēki attīstās”. Ja salīdzina ar pērn veiktās aptaujas datiem, jāsecina, ka pozitīvs vērtējums izmaiņām NBS ir pieaudzis par 5%.

Savukārt vērtējot apgalvojumu „ar Latvijas karavīriem var lepoties”, tam piekrita 73% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju, kas ir vairāk nekā pirms gada, kad tam piekrita 67%.

Jautājot, vai militārās zināšanas būtu jāapgūst ikvienam Latvijas iedzīvotājam, kā piemēru minot papildu priekšmetu mācību iestādēs vai speciāli organizētās nodarbībās, tam piekrit 62% Latvijas iedzīvotāju, tostarp, būtisks

atbalsts ir laukos un Pierīgā dzīvojošo vidū un 65% jauniešu (17–25 gadi) to arī atbalsta.

Tā kā viena no prioritātēm pērn bija Sauszemes spēku kājnieku brigādes mehanizācija, pētījuma dalībnieki tika lūgti paust viedokli par Nacionālo bruņoto spēku vēlamu bruņojuma iegādes stratēģiju. Saskaņā ar aptaujas datiem 45% respondentu uzskatīja, ka „labāk iegādāties to bruņojumu, ko šobrīd var atļauties, pat ja tas nav jaunākais un modernākais, lai Nacionālie bruņotie spēki būtu maksimāli kaujas spējīgi jau tagad”. Savukārt atbildi “ja nevar atļauties iegādāties modernāko bruņojumu tagad, tad labāk uz nākotni atlikt bruņojuma iegādi vispār, rēķinoties, ka Nacionālie bruņotie spēki vajadzības gadījumā nespēs pilnvērtīgi aizstāvēt Latviju” atzīmēja mazāk aptaujāto – 31%. Konkrēta viedokļa šajā jautājumā nebija 24% respondentu.

Saistībā ar šogad gaidāmo Kanādas bruņoto spēku karavīru ierašanos Latvijā iedzīvotājiem tika uzdots jautājums par asociācijām ar Kanādu. Visbiežāk respondentiem Kanāda saistījās ar hokeju, hokejistiem (33%). 9% minēja, ka tā ir attīstīta, bagāta labklājības valsts, 8% Kanāda asociējās ar kļavas lapu, tās karogu, 7% pauda viedokli, ka Kanādā ir skaista daba. 5% pētījuma dalībnieku minēja kļavas sīrupu, un tikpat bieži asociācijas ar Kanādu respondentiem saistās ar tās militārās vienības atrašanos Latvijā, militāro atbalstu (5%).

2016. gadā veikto pētījumu rezultāti tiek izmantoti aizsardzības nozares attīstības plānošanai un stiprināšanai.

4.3. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Sekmējot valsts aizsardzības stiprināšanu, atbalstu un izpratni par aizsardzības nozares jautājumiem sabiedrībā, AM ilggadējie sadarbības partneri ir vairākas ar nozari saistītas nevalstiskās organizācijas (NVO).

Sadarbībā ar NVO 2016. gadā tika veicināta sabiedrības izpratne par valsts aizsardzības, drošības un ārpolitikas jautājumiem. Lai rosinātu aktīvāku nevalstiskā sektora iesaisti aizsardzības nozarē notiekošajos procesos, kā arī veicinot izpratni par aizsardzības jautājumiem sabiedrībā, AM regulāri sadarbojas ar pastāvīgiem sadarbības partneriem, informējot par aktualitātēm un prioritātēm, kā arī rosinot izvērtēt iespējamus sadarbības projektus. NVO un citu sabiedrības pārstāvju iesniegtie priekšlikumi tiek izskatīti AM izveidotās padomēs.

2016. gadā AM ar NVO izvērša sadarbību par konkrētiem projektiem šādās sadarbības jomās:

1. **Patriotisma** audzināšana (Latvijas vidusskolās lekcijas par valsts aizsardzību, Jaunsardzes nometnes).
2. Līdzdalība **svētku/piemiņas dienās**, to laiku stāstu paudēji (11. novembris, Ziemassvētku kaujas, Kalpaka dienas, Cēsu kaujas, Janvāra barikāžu dienas).
3. **Vēsturiskā** saikne/liecība (vidusskolas, Latvijas Kara muzejs, NVO pārstāvju dalība svētkos/piemiņas dienās).

Nozīmīgu ieguldījumu turpināja sniegt karavīru veterānu NVO, informējot sabiedrību par valsts militāro vēsturi, aicinot uz atceres pasākumiem, kas godina izcilākos latviešu karavīrus un atklāj

mūsu armijas vēstures varonīgās lappuses. Apkopojot informāciju par kritušajiem karavīriem, atklājot arvien jaunas nezināmo kritušo atdusas vietas, uzstādot piemiņas zīmes un nododot šo nozīmīgo informāciju jauniešiem.

4. **Pētniecība** par aktuāliem un vēsturiski militāriem jautājumiem (Latvijas pētniecības institūti).
5. Atbalsts **skolām, valstīm, diasporai** (biedrības, informatīvie materiāli, informācijas sniegšana).
6. **Apbedījumi** un piemiņu vietu apsekošana, pētniecība.

NVO regulāri tika piesaistītas darba grupās un sanāksmēs par karavīru apbedījuma/piemiņas vietām un projekta “**Atceries Lāčplēšus**” ietvaros, kas notiek ciešā sadarbībā ar NVO un pašvaldībām. Ar NVO atbalstu tiek apzinātas un sakopotas pasaules karos kritušo latviešu karavīru atdusas vietas Krievijas Federācijā. 2016. gadā no Krievijas tika pārvestas 234 Otrajā pasaules karā kritušo Latvijas karavīru mirstīgās atliekas un pārapsēdītas Lestenes Brāļu kapos.

7. **Bruņoto spēku popularizēšana un attīstības prioritāšu skaidrošana** (sadarbība ar LATO, Austrumeiropas politikas pētījumu centru, Latvijas Ārpolitikas institūtu, NAA Drošības un stratēģiskās pētniecības centru).
8. **Politikas veidošana un diskusiju veicināšana** par Latvijas drošības un aizsardzības politikas jautājumiem (reģionālie pasākumi, informējot sabiedrību par

NATO, skolu jauniešu eseju konkursi utt.). Sadarbībā ar Latvijas Transatlantisko organizāciju (LATO) un Ārlietu ministriju tika organizēta ikgadējā “Rīgas konference”, kas pulcēja augsta līmeņa ārpolitikas un drošības politikas ekspertus. “Rīgas konference” ir viens no lielākajiem un ievērojamākajiem forumiem Ziemeļeiropā ar kvalitatīvām augsta līmeņa diskusijām par aktuālākajiem ārpolitikas, drošības un starptautisko attiecību dienaskārtības jautājumiem. 2016. gada “Rīgas konferencē” tika aplūkota ES loma globālajā ekonomikā un Lielbritānijas lēmuma izstāties no ES ietekme uz tās nākotni, NATO spēju adaptēties 21. gadsimtam, Rietumu attiecības ar Krieviju, situācija Ukrainā un Austrumu partnerības valstu izaicinājumi. “Rīgas konference” ir viens no Baltijas jūras reģiona nozīmīgākajiem drošības un ārpolitikas forumiem, kas gadu no gada pulcē augsta līmeņa ārvalstu drošības un ārpolitikas ekspertus, diplomātus, politiķus, akademiķus, uzņēmējus un mediju pārstāvjus.

Aizvadītajā gadā “Rīgas konferenci” klātienē apmeklēja vairāk nekā 680 augsta līmeņa Latvijas un ārvalstu drošības un ārpolitikas ekspertu, diplomātu, politiķu, akademiķu, nevalstisko organizāciju, domnīcu pārstāvju, uzņēmēju un mediju pārstāvju no 47 pasaules valstīm. Konferences tiešraidi divu dienu laikā vēroja 80 pasaules valstīs, un kopējais skatījumu skaits bija 750 561 (unikālie IP lietotāji). Sadarbībā ar vienu no lielākajām starptautiskajām NVO – ASV Vācijas Māršala fondu (*GMF – German Marshal Fund*) AM vadība ik gadu piedalās Briseles forumā, lai diskutētu par jaunākajiem izaicinājumiem transatlantiskajā vidē un

popularizētu Latvijas NVO veikumu pētniecībā par ārpolitikas un drošības politikas jautājumiem. Briseles forums ir gadskārtēja ietekmīgu Ziemeļamerikas un Eiropas politikas, uzņēmējdarbības un intelektuālo līderu tikšanās. Ilggadējā dalība forumā stiprina transatlantisko saiti sabiedroto vidū, palīdz Latvijai uzturēt pastāvīgu stratēģiskās partnerības dialogu ar ASV, veicina ieguldījumu ES kaimiņu reģiona drošības stiprināšanā, kā arī sniedz iespēju piedalīties starptautiskajās debatēs par globālās drošības politikas un reģiona nākotnes attīstības jautājumiem.

9. 2016. gadā turpinājās projekts “**Putni Ādažos**”, kura mērķis ir atjaunot virsājus, mežus un augsto purvu dzīvesvietas Eiropā retajam rubenim, vakarlēpim, zaļajai vārnai, sila cīrulim, stepes čipstei, purva tilbītei un brūnajai čakstei. Šī projekta sadarbības partneri ir “Latvijas valsts meži” un Latvijas Ornitoloģijas biedrība. Veicinot pieredzes apmaiņu un daloties gūtajos panākumos un atzinumos, 2016. gadā šī projekta ietvaros notika pirmā Baltijas valstu tikšanās.

Tāpat šajā periodā Ādažu poligona karavīri saņēma projekta “Putni Ādažos” sagatavotās publikācijas, kas iepazīstina ar poligona dabas vērtībām un aicina tās saudzēt. Lai sekmētu karavīrus ievērot vides aizsardzības prasības, tika izveidota filma “Videi draudzīgs karavīrs”. 2016. gada novembrī *LIFE+* projekta “Putni Ādažos” ietvaros izdeva albumu “Dabas skaņas Ādažu poligonā”. Tajā ietvertas poligona virsājiem un mitrājiem raksturīgās dzīvnieku sugas un skaņu ainavas. Šis albums tika pasniegts jauniešiem, AM un NBS karavīriem viesojoties Latvijas vidusskolās.

5. Aizsardzības ministrijas plāns 2017. gadam

5.1. Galvenie uzdevumi un pasākumi 2017. gadam

- Nodrošināt profesionālā militārā dienesta personāla skaita pieaugumu.
- Turpināt Sauszemes spēku kājnieku brigādes mehanizētā bataljona attīstību, īpašu uzmanību pievēršot Latvijas teritoriālajai aizsardzībai un kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņutehnikas (*CVR(T)*) integrēšanai NBS uzdevumu veikšanā.
- Attīstīt Zemessardzi, ieguldot finansējumu ekipējuma, personāla un infrastruktūras vajadzībām, kā arī attīstot specializētās vienības.
- Turpināt mehanizācijas, pretgaisa aizsardzības, kaujas inženieru, gaisa telpas novērošanas spēju attīstību, kā arī NBS pārāpbruņošanu un nodrošinājuma sistēmas sakārtošanu.
- Turpināt pretgaisa aizsardzības spējas attīstību, uzlabojot gaisa telpas novērošanas radaru pārklājumu un pretgaisa aizsardzības komandvadības spējas, kā arī modernizējot esošās pretgaisa aizsardzības sistēmas.
- Attīstīt netiešā uguns atbalsta spēju Sauszemes spēku kājnieku brigādē un Zemessardzē.
- Uzsākt militāro inženieru spējas attīstību Sauszemes spēku kājnieku brigādē.
- Turpināt mācību cikla "*Namejs 2018*" īstenošanu, pārbaudot spēku kaujas gatavību nacionālās un starptautiskās mācībās.
- Uzlabot NBS komandvadības un sakaru sistēmu savietojamību ar *NATO* un partnervalstīm.
- Nodrošināt Latvijas karavīru dalību *NATO* un ES operācijās, *NATO* Ātrās reaģēšanas spēkos un ES kaujas grupās, demonstrējot

Latviju kā uzticamu kolektīvās aizsardzības partneri un nodrošinot papildu pieredzi NBS karavīriem.

- Uzņemt sabiedroto spēku kaujas grupu Kanādas vadībā Latvijas teritorijā, nodrošinot nepieciešamo uzņemošās valsts atbalstu un infrastruktūru.
- Apgūt *NATO* finansējumu infrastruktūras izbūvei.
- Turpināt ASV smagās bruņutehnikas un cita ekipējuma izvietojumu Latvijā.
- Turpināt Ādažu poligona un Ādažu bāzes infrastruktūras attīstību, lai nodrošinātu nepieciešamās prasības plašāka mēroga apvienoto militāro mācību organizēšanai.
- Attīstīt Lāčusila un Meža Mackeviču poligonus, pārņemot zemes gabalus un uzsākot infrastruktūras attīstību.
- Organizēt Industrijas dienas, piesaistot arī *NATO* aģentūras.
- Nodrošināt Jaunsardzes pieejamību katrā novadā un republikas nozīmes pilsētā, īpašu uzmanību pievēršot Jaunsardzes stiprināšanai Rīgā.

5.2. Plānotie sadarbības projekti un pētījumi 2017. gadam

Galvenā prioritāte pētniecības darbības organizēšanā 2017. gadā ir veicināt aizsardzības nozares, pētnieku un industrijas sinerģiju, radot mehānismu, kā ar aizsardzības industrijas starpniecību nodrošināt pētnieku izstrādāto risinājumu un inovāciju pārnesi konkrētā aizsardzības nozarei nepieciešamā produktā vai spējā.

2017. gadā Drošības un stratēģisko pētījumu centrā tiks turpināti pētījumi militārajā zinātnē un drošības un aizsardzības politikas jomā atbilstoši Aizsardzības ministrijas un tās padotības iestāžu identificētajām vajadzībām.

Tiks paplašināts pētnieciskais darbs lietišķās aizsardzības pētniecības jomā un pētītas karavīra individuālā ekipējuma sistēmas platformas attīstības tendences nākotnē.

Lai uzlabotu karavīru atlasu un izvērtētu atbilstību noteiktu dienesta pienākumu veikšanai, 2017. gadā plānots iesaistīties Rīgas Tehniskās universitātes un Rīgas Stradiņa universitātes līdzfinansētajā projektā “Datorizēta sistēma indivīda personības novērtēšanai”.

Sadarbības memorands ar LIKTA

2017. gadā AM plāno noslēgt sadarbības memorandu ar Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociāciju (LIKTA) par regulāru informācijas apmaiņu un sadarbību kiberdrošības politikas veidošanā.

Tīklu un informācijas drošības direktīvas pārņemšana

AM veiks konsultācijas gan ar publisko, gan nevalstisko un privāto sektoru par Tīklu un informācijas drošības direktīvas prasību ieviešanai nepieciešamajiem pasākumiem un saturu, lai nodrošinātu tās atbilstošu pārņemšanu nacionālajos tiesību aktos.

Darbs pie atbildīgas atklāšanas politikas

2016. gadā AM uzsāka atbildīgas drošības nepilnību atklāšanas procesa (turpmāk – AA process) ieviešanu Latvijā, lai sniegtu iespēju jebkuram sabiedrības pārstāvim ar zināšanām IT jomā meklēt valsts un pašvaldības iestāžu informācijas sistēmās drošības nepilnības un tās atklāt sistēmas turētājiem. Nepaņākot saskaņojumu ar visām iesaistītajām institūcijām, Informācijas tehnoloģiju drošības

likuma grozījumi netiks veikti, taču ir gūta vērtīga pieredze un zināšanas par iesaistīto pušu interesēm šajā jautājumā. Uz šīs pieredzes pamata AM sadarbībā ar LIKTA turpinās atbalstīt AA procesa popularizēšanu privātajā sektorā.

Latvijas dalības koordinēšana starptautiskajā kiberdrošības politikā

AM koordinē Latvijas dalību starptautiskās kiberdrošības politikas veidošanā. AM kompetencē ir kiberdrošības jomas jautājumi *NATO* un ES komitejās un darba grupās, kā arī AM koordinē sadarbību kiberdrošības jautājumos ar Igauniju un Lietuvu trīspusējo tikšanos formātā un piedalās Baltijas valstu tikšanās ar ASV pārstāvjiem par kiberjautājumiem.

Latvija kopā ar pārējām *NATO* dalībvalstīm 2016. gada Varšavas samitā apņēma stiprināt nacionālās kiberaizsardzības spējas. AM ir uzsākusi darbu pie parakstītā dokumenta “*Cyber Defence Pledge*” (Kiberaizsardzības apņemšanās) solījumu izpildes, lai veicinātu Latvijas un *NATO* kopējo kiberaizsardzības izturētspēju.

Latvija aktīvi tiek pārstāvēta dažādās kiberaizsardzības mācībās, kam koordināciju nodrošina AM. Latvijas pārstāvji piedalījušies gan tehniska un operacionāla līmeņa kiberaizsardzības mācībās (piemēram, *NATO* Kiberaizsardzības ekselences centra organizētajās *Locked Shields*), gan kiberdrošības krīzes vadības līmeņa mācībās (Baltijas valstu un *EU*COM (ASV bruņoto spēku Eiropas virspavēlniecība) organizētajās “*Baltic Ghost*”) un citās.

Grozījumi Informācijas tehnoloģiju drošības likumā

Aizsardzības ministrija 2016. gadā izstrādāja grozījumus Informācijas tehnoloģiju drošības likumā, pirmkārt, lai atspoguļotu izmaiņas Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūta juridiskajā nosaukumā, otrkārt, lai noteiktu *MilCERT* atbildību par aizsardzības resora iestādēm IT drošības incidentu gadījumā un, treškārt, lai noteiktu iespēju drošības incidentu novēršanas institūcijai pieprasīt turētājam atslēgt “.lv” domēna vārdu IT drošības incidentu gadījumā.

Par Elektroniskās identifikācijas uzraudzības komiteju

2016. gada 1. novembrī aizsardzības ministra pakļautībā tika izveidota Elektroniskās identifikācijas uzraudzības komiteja (Komiteja), kas veic Fizisko personu elektroniskās identifikācijas likumā noteiktās uzraudzības institūcijas funkcijas attiecībā uz kvalificētu un paugstinātu drošības elektroniskās identifikācijas pakalpojumu sniedzējiem. Pēc attiecīgo normatīvo aktu grozījumu izdarīšanas tuvākajos gados Komitejas funkciju loks tiks paplašināts, piemēram, tai tiks piešķirta arī uzticamu sertifikācijas pakalpojumu sniedzēju uzraudzības funkcija.

5.3. Aizsardzības ministrijas 2017. gada budžets

Programmas kods	Programmas nosaukums	Plānotais budžets (euro)
06.00.00.	Valsts drošības aizsardzība	10 719 429
12.00.00.	Kara muzejs	1 408 520
22.00.00.	Nacionālie bruņotie spēki	341 712 164
28.00.00.	Ģeodēzija un kartogrāfija	6 204 411
30.00.00.	Valsts aizsardzības politikas realizācija	13 043 095
31.00.00.	Militārpersonu pensiju fonds	11 719 612
33.00.00.	Aizsardzības īpašumu pārvaldīšana	51 289 559
34.00.00.	Jaunsardzes centrs	6 788 412
70.00.00.	Citu Eiropas Savienības politikas instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	133 677
73.00.00.	Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti	1 195 874
97.00.00.	Nozaru vadība un politikas plānošana	5 359 542
KOPĀ AM		449 574 295

Aizsardzības ministrijas publiskajā pārskatā izmantotie saīsinājumi

AM	Aizsardzības ministrija
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
ASBE	Gaisa komandvadības un kontroles sistēmas programmnodrošinājuma elements
BALTDEFCOL	<i>Baltic Defence College</i> – Baltijas aizsardzības koledža
B-CJSE	Baltijas Apvienotā štāba elements
cPPP	<i>cyber Private Public Partnership</i> – privātā un publiskā partnerība kibernetikas jomā
CVR(T)	<i>Combat Vehicles Reconnaissance (Tracked)</i> – kaujas izlūkošanas kāpurķēžu bruņutehnika
DAIF Latvija	Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācija
DSPC	Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs
EAA (EDA)	Eiropas Aizsardzības aģentūra (<i>European Defence Agency</i>)
EĀDD	Eiropas Ārējās darbības dienests
ECISO	<i>European Cyber Security Organization</i> — Eiropas Kibernetikas organizācija
EDSO	Eiropas Drošības un sadarbības organizācija
eFP	Enhanced Forward Presence
ERI	<i>European Reassurance Initiative</i> – Eiropas Drošības atbalsta iniciatīva
ES	Eiropas Savienība
EUNAVFOR Med	<i>EU military navy operation in the Mediterranean Sea</i> – ES Jūras spēku operācija Vidusjūrā
EUTM Mali	<i>European Training Mission Mali</i> – ES apmācību misija Mali
GMF	<i>German Marshal Fund</i> – Vācijas Māršala fonds
GS AB	Gaisa spēku aviācijas bāze
IKP	Iekšzemes kopprodukts

IMET	<i>International Military Education and Training</i> – Starptautiskā militārās izglītības un mācību programma
INSPIRE	<i>Infrastructure for Spatial Information in the European Community</i> – telpiskās informācijas infrastruktūra Eiropas Kopienā
IRF	<i>Immediate Response Forces</i> – Augstas gatavības spēki
JEF	<i>Joint Expeditionary Force</i> – Apvienotie reaģēšanas spēki
JIC	Jaunsardzes un informācijas centrs
JSF	Jūras spēku flotile
JTAC	<i>Joint terminal attack controller</i> – tuvie gaisa atbalsta kontrolieri
KIAS	Kaujas individuālās aizsardzības sistēmas
LatPos	Latvijas Pozicionēšanas sistēma
LĢIA	Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra
LKM	Latvijas Kara muzejs
LNAA	Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija
MEDEVAC	Medical evacuations – medicīniskā evakuācija
MID	Militārās informācijas departaments
MIDD	Militārās izlūkošanas un drošības dienests
MK	Ministru kabinets
MP	Militārā policija
MPG	Militāro pārstāvju grupa
MVP	Mācību vadības pavēlniecība
NATO	North Atlantic Treaty Organization – Ziemeļatlantijas līguma organizācija
NATO StratCom COE	<i>NATO Strategic Communications Centre of Excellence</i> – NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrs
NBS	Nacionālie bruņotie spēki
NIS	<i>Network and Information Security</i> – tīklu un informācijas drošība
NRF	<i>NATO Response Force</i> – NATO Reaģēšanas spēki

NSIP	<i>NATO Security Investment Programme</i> – NATO Drošības investīciju programma
NSIV (NFIU)	NATO spēku integrācijas vienība (<i>NATO Force Integration Unit</i>)
NVO	nevalstiskās organizācijas
RAC	Rekrutēšanas un atlases centrs
SAR	<i>search and rescue</i> – meklēšana un glābšana
SIA	sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SNMCMG-1	Standing NATO Mine Countermeasures Group One – NATO 1. pretmīnu kuģu grupa
SUV	Speciālo uzdevumu vienība
SzS	Sauszemes spēki
ŠB	Štāba bataljons
TanDEM-X	<i>High Resolution Elevation Data Exchange Program</i> – augstas izšķirtspējas augstuma datu apmaiņas programma
UNESCO	<i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i> – Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija
UVA	uzņemošās valsts atbalsts
VAK	Valsts aizsardzības koncepcija
VAMOIC	Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs
VJTF	<i>Very High Readiness Joint Task Force</i> – Īpaši augstas gatavības spēki
ZS	Zemessardze

